

Upravništvo: Ljubljana, Knaflicva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Unesratni kidelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čelo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflicva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strommajerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Recepti se ne vračajo.

Božična poslanica prezidenta dr. Beneša

„Evropa ne bo postala niti plen fašizma, niti plen komunizma“

Praga, 26. decembra. r. Prezident češko-slovaške republike dr. Edvard Beneš je za božič naslovil po radiu poslanico, v kateri pravi med drugim:

Evropa je bila v početku i. 1936. v burji revolucije. Ko je Nemčija zasedla Porenje, je Evropa preživljala zelo kritične trenutke, ker je obstajala nevarnost, da more vsak čas izbruhniti nova evropska vojna. Krize, ki jih je Evropa preživljala od leta 1929. do 1936., so bile ojačane z raznimi revolucionarnimi stremiljenji in Evropa je postala žarišče treh glavnih ideologij, fašizma, komunizma in demokracije. Ti ideološki spori, kakor tudi razni diplomatski pozikusi, so ojačili vojno psihozo.

V teh časih težkih preizkušenj je CSR, zavedajoč se vseh nevarnosti, proučila vsa jamstva varnosti, ki se pojavila ter je posvetila veliko pozornost preučevanju obojestrane varnostne sistema. Opretevanje obojestrane varnosti, kakor tudi čim dalje večje zanimanje, ki ga je kazala Velika Britanija za vprašanja srečanja Evrope, sta ojačila solidnost angleško-francoskega sodelovanja v Evropi ter oživila francosko-poljske odnose. Nedavna konferenca držav Male antante, konferenca državnih poglavarjev Male antante, obisk rumunskega kralja Karola II. v Češko-slovaški, so nam pokazali slabo in dobro stran naše varnosti, končno pa tudi to, kaj nam je treba storiti, če bi izbruhnili evropski konflikt.

Priljubljeni smo za vsak primer.
Motreč dogodke v Španiji, smo izjavili, da ne bomo izvajali evropske eksplozije in

da bo morda ta spor ostal izoliran. Prav tako smo izjavili, da je bojazen zaradi notranjepolitčnih dogodkov v Franciji neupravičena in da Francija ne stopa v dobo revolucionarnih notranjih bojov. Nadalje smo rekli, motreč mednarodne dogodke, da Anglija ne more ostati več samo opazovalka ter izolirana in da bo Italija našla svoj mir v Evropi, sporazumevala se s Francijo in Anglijo. Nemčija, ki ima svoje skrbi, je želela letos meseca marca, da bi se pogajala in je treba njene želje sprejeti kot resne.

Ne verujemo, da bi mogla Evropa postati plen fašizma ali komunizma.

Češko-slovaška demokracija se z uspehom bori proti gospodarski krizi in dela za rešitev tudi najtežjih vprašanj, tako notranjega kakor zunanega značaja. Politični, socialni in gospodarski režim češko-slovaške je močno jamstvo za zadovoljivo evolucijo države. Velika mislija češko-slovaške republike je v tem, da drži v srednji Evropi visoko zastavo svobode, miru, tolerance, dobre volje in zaupanja v politični, socialni in gospodarski napredek, zastavo vere v človeštvo.

Amnestirana nemška politika

Moravska Ostrava, 26. decembra. h. Na božični večer sta bila izpuščena iz tukašnjih zaporov profesorja dr. Pašchneider in Lamalsch, ki sta bila v marcu obsojena vsak na štiri leta ječe zaradi prekršitve zakona o javni varnosti in dokazanih zvez z nemškimi narodnimi socialisti.

Cangkajšek izpuščen

Na intervencijo guvernerja pokrajine Šansi je končno Cangsueliang vendarle izpustil maršala Cangkajška

Sanghai, 26. decembra. b. Tu se je včeraj kot blisk razširila vest, da je maršal Cangkajšek s svojo soprogo z letalom prispel v Lojang. Od Sianfuja do Lojanga so maršala Cangkajška spremljala štiri letala. Danes se pričakuje maršalov prihod v Nanking, kjer mu prebivalstvo pripravlja velik sprejem.

Kako je prav za prav prišlo do izpustitve maršala Cangkajška, si tukajšnji krogi niso povsem na jasnem, zdi se pa najbolj verjetna domneva, da je k temu največ pripomogla nenadna intervencija guvernerja pokrajine Šansi, ki mu je baje maršal Cangsueliang prepustil tudi poveljstvo nad svojimi četami, ker namerava oditi v inozemstvo, kakor mu je to Cangkajšek že ponovno nasvetoval.

Iz Nankinga poročajo, da je vest o Cangkajškem izpustitvi zbudila veliko veselje v vseh slojih tamkajšnjega prebivalstva. Listi so objavili to veselo vest v posebnih izdajah, ki so bile takoj razprodane. Vse to dokazuje, da uživa maršal Cangkajšek veliko popularnost.

Po najnovejšem poročilu iz Lojanga se zdi, da je tjakaj prispel istosodno z maršalom Cangkajškom tudi njegov nasprotnik Cangsueliang.

Pred važnim sporazumom

London, 26. decembra. o. Vse o sporazumu med maršalom Cangkajškom in generalom Cangsueliangom so izzvale v londonskih krogih veliko pozornost, doselej pa še ni znano, kakšno je pravo ozadje sporazuma. Dejstvo je, da je maršal Cangkajšek takoj po svoji osvoboditvi zapovedal, naj se

vladne čete umaknejo iz pokrajine Seng, do čim so čete generala Cangsueliangja krenile dalje proti severu, kjer so bile doselej zbrane komunistične čete. V kratkem bosta imela Cangkajšek in Cangsueliang v Lojanu nov sestanek, na katerem bosta proučila vsa vprašanja političnega in vojaškega značaja.

Italijanska intervencija

Rim, 26. decembra. br. Komentirajoč vesti o osvojitvi maršala Cangkajška piše „Giornale d'Italia“, da je k razčiščenju položaja na Kitajskem mnogo pripomogla tudi Italija. Takoj po aretaciji maršala je italijanska zunanje ministrstvo naročilo italijanskemu poslaniku v Nankingu, naj sporoči generalu Cangsueliangju željo Italije, da svoje osebne interese zastopajo velikim interese kitajskega naroda in kitajske države. Lahko se reče, piše „Giornale d'Italia“, da je tudi po zaslugi prizadevanja Italije odstranjena nevarnost boljše zaveze Kitajske, kar bi utegnilo roditi nedogledne posledice. Akeja Moskve, ki je hotela izvesti vojno med Kitajsko in Japonsko, je tako doživela neuspeh. Nacionalna Kitajska je uvidela, da bi moglo tudi le prehodno sodelovanje s komunisti roditi škodo za Kitajsko.

Mikadov prestolni govor

Tokio, 26. decembra. AA. Včeraj je japonski cesar s prestolnim govorom otvoril 62. redno zasedanje japonskega parlamenta. V svojem govoru je naglasil, da želi Japonska ohraniti najboljšo odnose z vsemi državami. Njeni odnosi s silami, s katerimi je sklenila pogodbe, so se zboljšali. Prosil je parlament, naj odobri načrte zakonov in proračuna, ki mu ga je predložila vlada. Po proračunskem načrtu znašajo izdatki 3.038.009.000 jenov.

Priznanje aneksije Abesinije

Bukarešta, 26. decembra. br. Rumunski zunanji minister Antonescu je sredi sprejel italijanskega poslanika in mu sporočil, da je rumunska vlada sklenila ustanoviti v Adis Abebi generalni konzulat. Ker so v zunanjepolitčnih zadevah države Male antante solidarne, pričakuje v Rimu, da bosta zgledu Rumunije v kratkem sledili tudi Jugoslavija in Češko-slovaška.

Rim, 26. decembra. h. Švicarski poslanik v Rimu Ruegger je sporočil zunanjemu ministru grofu Ciano, da priznava švicarski zvezni svet de jure italijansko osvojitve Abesinije in italijansko suverenost nad abesinskim ozemljem. Švicarski konzulat v Adis Abebi bo podvržen švicarskemu poslanstvu v Rimu.

Rim, 26. decembra. b. Takoj po odhodu švicarskega poslanika iz palače Chigi je prispel tja belgijski poslanik na rimskem dvoru in sporočil belgijsko priznanje abesinske aneksije. V rimskih krogih sta švicarsko in belgijsko priznanje povzročili veliko veselje, ker sodijo, da je s tem pot k splošnemu evropskemu pomirjenju spet odprta.

Iz državne službe

Beograd, 26. decembra. p. Z redom sv. Save III. je odlikovan vpok. gimnazijaski direktor Fran Novak. — Vpokoje sta učiteljica strokovnih del na srednji tehniški šoli v Ljubljani Marija Vehar in učiteljica žensk h ročnih del Emilija Kranjc v Mariboru.

Vmešavanje v špansko vojno

ŠPANSKA POLITIKA NEMČIJE RAZBURJA LONDON IN PARIZ

Francozi sumijo, da zbira Nemčija svoje čete v Španiji zato, da bi jih po Francovi zmagi uporabila proti Franciji

Pariz, 26. decembra. b. Največja senzacija božičnih praznikov v francoski prestolnici je bila avdiencia nemškega poslanika Weltschka pri francoskem zunanjem ministru Delbosu. V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da sta oba državnika izmenjala ob tej priliki svoje misli glede vseh trenutno važnih mednarodnih problemov, zelo verjetno pa to, da je bila glavni predmet njunih razgovorov španska državljanska vojna, nemško podpiranje generala Franca ter pošiljanje nemških čet v Španijo. Iz zanesljivega vira se doznava, da je zavzel Delbos v vseh teh vprašanjih zelo odločno stališče in dal nemškemu poslaniku razumeti, da Pariz in London ne bosta več dolgo mogla mirno gledati nemškega početja v Španiji. Delbos je baje celo izjavil, da bo morala Francija izpremeniti svoje dosedanje zadržanje glede vmešavanja v španske zadeve, ako bo Nemčija še nadalje kršila dogovor o nevmešavanju.

Uradni komunikacije francoskega zunanjega ministrstva sicer demantira vest nekaterih listov, da sta London in Pariz skupno intervenirala v Berlinu zaradi nemškega zadržanja v španski državljanski vojni, potrjuje pa istočasno, da sta francoska in angleška vlada te dni ponovno obvestili nemško vlado o svojem stališču glede Španije.

Iz zanesljivega vira se nadalje doznava, da je Francija te dni zavzela odločnejše stališče v španski zadevi preučenjem zaradi najnovejših vesti iz onih španskih predelov, ki so v oblasti Francove vlade, po katerih se nemške čete, ki prihajajo v to ozemlje, le v neznatni meri udeležujejo bojev proti vladnim milicnikom. Z izgovorom, da formirajo rezervne čete, se oddaljuje bolj umikajo iz prvih linij v zadetje, kar zbija v francoski javnosti vtis, da zasledujejo Nemci s pošiljanjem svojih čet v Španjo posebne namene. Nemčija je po tej razlagi odposlala v zadnjem času mnogo svojega vojaštva in najmodernejšega vojnega materiala v Španijo samo zato, da bi v kratkem lahko uporabili to svojo prirejsko armado za formiranje protifrancoske fronte, ki naj bi se od vzhoda, kjer sta si Francija in Nemčija sosedji, razširila še na jug, na Pireneje, tako da bi bila Francija nenadkrat obkrožena od nemškega vojaštva kar od dveh strani.

Te najnovejše vesti iz Francove Španije so zbudile seveda v francoski javnosti veliko vznemirjenost, kar se odraža tudi v pisanju vseh francoskih listov. Znani diplomatski sodniki vseh pariskih dnevnikov se pečajo v svojih komentarjih v prvi vrsti s sedanjim nemškim zadržanjem, pri čemer razmetujejo med drugim tudi gospodarski položaj Hitlerjeve Nemčije in prihajajo do zaključka, da se Hitler nahaja pred nesodno dilemo: ali naj v sporazumu z zapadnimi velesilami in vsemi svojimi sosedi izboljša sedanjo ekonomsko situacijo tretjega rajha, ali pa naj iz svoje konfliktni najsiširši dimenziji. Morda bo ta odločitev padla že te dni na Hitlerjevih posvetovanjih z njegovimi najbližjimi sodelavci v Berchtesgaden. Govori se predvsem o dveh možnostih: o še večjem pošiljanju nemške vojske v Španijo, ali pa o nenadnem vpadu v srednjo Evropo. Tem težnjam nekaterih najbližjih Hitlerjevih sodelavcev se baje z vso silo upirajo vojaški krogi, ki smatrajo, da Nemčija za resne vojaške akcije še ni dovolj pripravljena.

Drugi spet mislijo, da se Hitler ne bo odločil za nič radikalnega, temveč bo skušal še naprej ostati skrivnosten, kakor do sedaj. Tako so se med drugim razširile celo govorice, da bo Nemčija nenadoma izpremenila tudi svoje dosedanje negativno zadržanje in napravila francosko-sovjetski pogodbi in izjavila, da jo je pripravljena pod gotovimi pogoji brez nadaljnjega priznati in upoštevati. Dopolnilni oficiozni »Tempus« poroča iz Berlina, da tam ne zanikajo, da so se v tem smislu pričeli celo že razgovori s Parizom in Londonom.

»Petit Parisien« doznava, da je general Franco prav te dni prosil Hitlerja za najmanj 60.000 novih nemških vojakov, češ da je sicer izgubljen. Hitler na to zahtevo še ni odgovoril. List je mnenja, da je v Nemčiji vendarle zmaga pamet in da se vsi odgovorni krogi zavedajo, kakšno nevarnost bi utegnilo predstavljati nadaljnje nemško vmešavanje v španske zadeve. Verjetno je imela uspeh tudi intervencija angleške vlade v Berlinu, ki je dala razumeti, da ne bo dopustila nikake izpremembe sedanjega stanja v Sredozemlju.

Hitler se posvetuje s svojimi zaupniki

London, 26. decembra. b. Oba božična dneva so bile oči vseh turkajšnjih političnih krogov obrnjene samo v Berchtesgaden, kjer so se sešli pri Hitlerju njegovi najbližji sodelavci, med njimi tudi generala Göring

in Blomberg ter večina nemških diplomatskih zastopnikov v tujini.

Glede morebitnih sklepov teh zaupnih posvetovanj se v angleški javnosti širijo vse mogoče govorice. Kakor v Parizu, jemljejo tudi tu resno v poštev hipoteto, da se bo Nemčija navzile poslednjim opominom iz Londona in Pariza odločila še za energičnejšo intervencijo v španski državljanski vojni, ker želi po tej poti pritisniti na obe zapadni velesili v pogledu svoje zahteve glede povratka bivših nemških kolonij. V informiranih londonskih krogih pa so prepričani, da bo Nemčija prav v tem vprašanju naletela na odločen odpor Foreign officea, kakor je to Eden že dal razumeti poslaniku Ribbentropu pred njegovim odhodom v Berlin.

Ribbentrop je stavil Edenu nove predloge

London, 26. decembra. b. Na pred svojim odhodom v Berlin je imel Ribbentrop — kakor se doznava, na lastno željo — daljši razgovor z zunanjim ministrom Edenom, ki je bil v neposredni zvezi z najnovejšimi Edenovimi izjavami glede francosko-angleškega sodelovanja v vseh perečih evropskih problemih. Francosko-angleška solidarnost je berlinske politične kroge zelo vznemirila. Zato se je Ribbentrop naprej pritožil, ker je Eden s svojimi govorci v Leamingtonu in Bradfordu zvrnil vso odgovornost za sedanjí potek dogodkov v Španiji samo na Nemčijo, dočim ni francoske krivde niti z besedico omenil.

Ribbentrop je nadalje opozoril Edena, da je po njegovih najnovejših izjavah nastalo v Nemčiji prepričanje, da so se prijateljski odnosi med Veliko Britanijo in Francijo izpremenili v pravo vojaško zvezo, kar zbija nemško nezaupanje. Na tej osnovi je prišlo med oboima državnikoma do daljše diskusije, v kateri je bilo središče vseh razgovorov angleško stališče glede francosko-sovjetske pogodbe. V poteku razgovorov se je izkazalo, da se je Hitlerjevo stališče glede te pogodbe bistveno izpremenilo. Ribbentrop je Edenu namignil, da bi bila Nemčija pripravljena upoštevati odsej te pogodbe, ako bi bila deloma revidirana. Nemčija želi, da bi bila podana predvsem jasna definicija napadalen, ki naj bi ga pa v konkretnem primeru sproti določila posebna komisija. Eden je nato Ribbentropu nasvetoval, naj bi Nemčija za razsodnika sprejela Društvo narodov, češar Ribbentrop baje ni odbil.

Italija in Nemčija

„Giornale d'Italia“: Italija bo nadaljevala svojo dosedanje politiko sodelovanja z Nemčijo

Rim, 26. decembra. br. Sklep angleške in francoske vlade, da izpremenita svoji poslanitvi v Adis Abebi v generalni konzulat, kakor tudi vesti o sredozemskem sporazumu med Italijo in Anglijo so dale inozemskemu tisku povod za domnevo, da je računati s skorajšnjo izpremembo italijanske zunanje politike, zlasti pa ohladitev odnosov med Italijo in Nemčijo in zblizanje Italije z zapadnimi velesilami. »Giornale d'Italia« komentira te vesti v daljšem članku naglašajo, da so te vesti neosnovane, kajti italijansko-nemški odnosi so zgrajeni na realnih osnovah, ki se ne dajo menjati z dneva v dan. Italijanska zunanja politika ni vezana na izpremembo režimov v drugih državah, marveč gre po realni poti naprej brez ozira na levo in desno. Italija vodi svojo zunanjo politiko lojalno in odkrito. Italijansko-nemški odno-

Strah pred osamljenostjo

Newyork, 26. decembra. b. »Newyork Times« izražajo strah, da ne bi nemška intervencija v Španiji izzvala v Evropi nevarne zapletitve, ki bi se bolj poslabšali sedanji položaj. Glavni vzrok sedanjega nemškega zadržanja je občutek, da bi utegnila ostati Nemčija v sedanjem razvoju svetovne politike osamljena. To nemško bojazen veča seveda sila in stabilnost Francije, s katero je v vseh glavnih evropskih vprašanjih London popolnoma solidaren.

Italija za sodelovanje z Anglijo v srednji Evropi

Praga, 26. decembra. b. Rimski dopisnik »Frager Tagblatt« pričakuje, da se bo Italija takoj po sklenitvi svojega »gentlemen's agreement« z Veliko Britanijo obrnila spet k srednji Evropi in nadaljevala politiko, ki jo je zaradi sredozemskih napetosti morala prekiniti. Navzile naznanj tako poudarjenemu prijateljstvu z Nemčijo si Italija nikakor ne želi nemške hegemonije v podunavskem bazenu. Zato so v Rimu prav zaradi tega s simpatijami sprejeli Edenove izjave v Leamingtonu in Bradfordu, da Anglija ne more ostati ravnodušna glede tega, kar bi se v srednji Evropi utegnilo zgoditi brez njenega pristanka. Italija ne bi hotela ostati v tem prelenu sama nasproti Nemčiji in bi ji zato angleško sodelovanje tu zelo prav prišlo. Sporazum med Italijo in Veliko Britanijo o Sredozemlju je po tolačenju rimskih krogov večjega pomena, kakor bi se to na prvi mah zdelo. Kajti zelo verjetno je, da bo pomenil samo predigro k sporazumu med Rimom in Parizom, kar bi predstavljalo prvi korak k ureditvi takozvane streske fronte zapadnih velesil. Iz tega pa bi se dalo sklepati, da bo »gentlemen's agreement« med Italijo in Veliko Britanijo diplomatski sporazum evropskega formata.

Delbos in Bastid pojmeta v Bukarešto

Pariz, 26. decembra. b. Zunanji minister Delbos in trgovinski minister Bastide bosta vrnila v novem letu obisk rumunskega zunanjega ministra Antonosca v Parizu. V Bukarešti so se že začele priprave za izredno srečanje sprejem obeh francoskih državnikov.

Papežev

božični govor

Rim, 26. decembra. b. V četrtek ob 11.30 dopoldne je papež Pij XI. čital božično poslanico vsem narodom sveta s svoje bolniške postelje. Poslanica je izzvenela v apel vsemu svetu, naj po Kristusu išče polja k miru.

Papež izraža največjo svojo bolelost, ker mora na praznik rojstva Sinu božjega, ki naj bi človeštvo oznanjal dobro in ljubezen, opozoriti na krščanstvu sovražno propagando, ki se je poslužuje na oni strani komunizma, na drugi pa novo poganstvo, ki predstavlja nevarnost ne samo za cerkev, temveč tudi za človeštvo celotno, ker rušita osnove družbe in družine. Protij propagandi je najboljšo sredstvo krščanska ljubezen, ki sloni na mirovni nauki cerkve. Danes, ko sta Evropa in ves svet močno ogrožena od tega velikega sovražnika krščanstva, moramo še bolj poudariti, da temelji odpor proti krščanski propagandi samo izpolnjevanje krščanskih krpošči v javnem in zasebnem življenju. Treba se je posvetiti v obrambo, vendar samo v znamenju ljubezni do Krista, v znamenju usmiljenja, posebno v znamenju usmiljenja do vseh revnih.

Papež opozarja vse vernike pred sodelovanjem z navedenima revolucionarnima elementoma. Sv. stolica je storila in bo storila tudi v bodoče vse, da bi ta rušilca propagande ne zastirali človeštva. Kot posebno uspešno sredstvo proti njej priporoča sodelovanje laikov v katoliški akciji. Papež kliče vernike vsega sveta k delu na tem področju.

Papežev zdravstveno stanje se v zadnjih 24 urah ni izpremenilo. Papež je davi kakor običajno sprejel kardinala Pacelija, ki mu je poročal o tekočih zadevah.

Naš novi poslanik pri Vatikanu

Beograd, 26. decembra. r. Z ukazom kraljevih namestnikov je postavljen za jugoslovenskega poslanika v Vatikanu g. dr. Niko Mirošević-Sorgo, dosedaj svetnik ministva zunanjih del. Novi poslanik je bil rojen 13. avgusta 1885 v Dubrovniku. Pravne študije je dovršil v Pragi in takoj po zedinjenju vstopil v jugoslovensko diplomatsko službo. Služboval je pri raznih poslanstvih in konzulatih v inozemstvu. Dobro je znan tudi korakiškim Slovcem, ker je služil nekaj let kot konzul v Celovcu.

Dva nova generalna konzulata

Beograd, 26. decembra. r. Z ukazom kraljevih namestnikov sta ustanovljena nova jugoslovenska konzulata v Jeruzalemu in San Franciscu.

znamenju božičnega miru

Prazniki tišine, dostojnosti in zimskega solnca

Ljubljana, Stefanovo. Po vseh nevesnosti jeseni je razlil letošnji december mnogo solnca na počitka željni zemljo. Daleč naokrog so po vsej srednji Evropi sicer tonile kotline in doline rek skoraj štirinajst dni v mrzli zimski megli. Z moglega morja se je spenjal pod nebo le nad 1000 m visoko gričevje ter tvorilo v zasneženih vrhovih mogočnih gora veličasten zaključek pozemskega pričakovanja prazničnih božičnih dni.

Tudi po ostali Jugoslaviji, po dolinah črnomoških rek pri nas in drugod, se je plazila gosta megla in ločila srednjo Evropo od suhega ozračja vzhodnih in vlažnega morskega zraka zapadnejših dežel.

Pod jasno zvezdasto noč je donela ubrana pesem polnočnih zvono na deželi daleč naokrog. Hleda mesečina skoraj polne lune je svetila ljudem k polnočnici. Pod meglenim morjem je pa odmevala pesem bron odeskano, ljudje so naglo hiteli po ulicah in kmalu napolnili vse božje hrame.

V ranem božičnem jutru se je zastarala in mrzla megla nad Ljubljano polagoma razlekla pod hribe. Skozi pretirano zev je po dolgem času spet posijalo zimsko solnce in izvabilo polno ljudi na promenado. Kakor začarani v čudovito lepem bleem plašču so spet pogledali v mesto Golovec, Grad in Rožnik ter razveselili sprehalce s svojevrednim nadomestkom za ogoljufano pričakovanje prave zimske opojnosti. Čemerna megla, ki se je bila trudna kakor koka vgnezdila nad našim kamnitim mestom, je v mrzlih nočeh odložila na dreve in v bilke toliko prelepe krasote drobno nanižanih ledenih kristalčkov, da je pretežno odpadajoče breme ponekod na debelo nasulo pota. Vsa gozdna okolica Ljubljane je blestela v skrivnostno odloženem bleem plašču nadležne megle.

Na večer se je nebo še bolj zjasnilo. Pozno v mrzli noči, ko je svetla luna že prejadrala obzorje, se je porodila prva zarja in nizko na nebu je posvetilo jutranje solnce. Napočil je najlepši dan letošnjega decembra, Stefanovo je bilo pravi rendez-vous Ljubljančanov. Vse promenade so oživele in pozabljena je bila tiranska megla, pozabljena nagajiva zima, ki se je dilčarjem za letošnje obilje prostih dni tako skopu usledila visoko v planine. V zameno za deževne božične praznike minulih let se je letos očistilo nebo in poveljalo Gospodovo rojstvo z vsem razkošjem zimskega solnca.

Sladko grozdje je bil že zgodaj jeseni obremenil težak sneg, december je bil doslej brez snežink, morje pomladno toplega solnca je obljelo Božič — kaj vse bo prinesla nadaljnja zima?

Žrtve streljanja

Na sveti večer je doberšen del Ljubljančanov obiskal polnočnice po župnih cerkvah, a velik del veselejše občinstva je tudi te najbolj praznične ure prebil po krmah in kavarnah, kakor je to že od nekdaj običaj. A božič je potekel tako tiho, da kriminalna kronika danes skoraj nima besede o njem. Na sam svetli dan je bila Ljubljana izumrla, kakor že dolgo ne pomnijo ljudje. Mnogo je bilo toliko srečnih, da so se za božični delopust lahko odpeljali v smučarske pokrajine Gorenjske. A tisti, ki so ostali v mestu, so se po večini držali domačega ognjišča, jaslice in drevesčja. Tudi prelepo Stefanovo ni kdovekak skalilo božičnega miru. Življenje bo s precejšnjo zamudo prišlo šele v ponedeljek v svoj vsakdanji tir.

Kakor vsako leto pa beleži tudi letos kronika nesreč nekaj nevesnehih pripetljivost. Marsikod na deželi si svetega večera in svetega dne tudi danes še ne morejo misliti brez prešernega streljanja, in kadar pridejo stari moznarji iz ropotarnice, je zmerom nekaj samozavestnih fantov deležnih gorja. Tako so večeraj pripeljali iz Zg. Strani pri Kamniku v bolnišnico dva kmečka fanta, 27-letnega Janeza Arneža in 26-letnega Franceta Spruka, ki sta skušala svetovnočno razpoloženje povzdigniti z nekaj strelji iz moznarja. Pri tem je staro kresalo razneslo in je Arnež odtrgal desnico v zapestju, Spruku pa izbilo levo oko. Na podoben način je bil ranjen posestnik Lovrence Bizelj iz Soteske pri Moravčah, ki je skušal doma streljati s starim revolverjem, pa mu je izstreljek bušil v roko in ga precej hudo poškodoval.

Ljubljanske božičnice

V vrsti božičnic, ki jih vsako leto prireja razne uradne instance in humanitarne društva, smo letos privikar občutili kot precej občutljivo vrzel, da je mestna občina opustila veličastno prirejo, pa tudi izdatno obdaritev, kakršne smo doslej vsako leto pred božičnimi prazniki doživljali v dvorani Uniona. Mestna božičnica je bila vsako leto doslej pač najlepši rendez-vous darovalcev in obdarovancev, saj je bila predvsem najbolj efektne propagandne pomena, ker je služila za vzor humanitarnim predbožičnim akcijam vseh drugih dobrodelnih društev in socialnih ustanov. Mestna občina je v zadnjih dneh pred božičem v svojem socialno političnem uradu sicer razdelila nekaj najnujnejših dobrot najbolj potrebnim, a izostal je pregled in vzor, ki ga je bila javnost deležna doslej. Mestna občina je letos priredila samo dvoje manjših božičnic v mestnem zavetju, za onemogle v Japljevi ulici, katerega varovanje je obiskal predvsem mestne občine dr. Adlešič v spremstvu funkcionarjev socialno političnega urada, in pa v mestni ogrevalnici za vojaško kralja Petra na Poljanah, kjer so brezposelnim voščili vsebo božične praznike šef socialno političnega urada Svetel, ravnatelj Derganc in mestni fizik dr. Rus. Posebno globoko se je dojmil vseh navzočih kratki, a jedrnat nagovor ravnatelja Derganca, ki je v toplih optimističnih besedah zagotovil, da pride tudi bednim kmalu čas veselejše božičevanja.

Nekaj svojevredno zanimivega je vsakokrat božičnica v vzgojnom zavodu za starejše in mlajše mladoletnike, ki je nastanjen v jetnišnici ob Miklošičevi cesti. Ze nekaj let je poskrbljeno, da so varovanci tega vzgajališča, ki spada pač med najbolj usmiljenih vredne internate sveta, deležni vsaj najskromnejše obdaritve. Tudi letošnja božičnica, h kateri so se vsi gojenci

zbrali v okusno okrašenih učilnicah, in ki ji je prisostvoval tudi ravnatelj jetnišnice Arko z ostalimi funkcionarji in povabljenimi gosti, je bila prirejena na prav lep način. Program je uveljavila skromno improvizirana tombola, ki je slehernemu izmed gojencev prinesla vsaj majhen dar, nato pa se je ob radiu in ob pesmih, ki so jih fantje zapeli pod vodstvom svojega učitelja, poveljnika jetniške straže Camernika, razvil vesel koncertni del. Na koncu so bili gojenci v obednici pogoščeni s čajem in obdarovani s sladkarijami, a v nevezanem razgovoru s svojci, ki so jih prišli obiskat, in z ostalimi gosti se je razgibalo pristrčno razpoloženje, da bo fantom ta večer še dolgo ostal v spominu.

Mimo drugih manjših božičnic, ki so jih posamezna društva priredila v svojem krogu, naj opozorimo še na božično obdaritev, h kateri je povabil narodni poslanec Rajko Turk k Zupančiču na Šmartinski cesti 38 najbolj siromašnih družin šentpetrskega okraja. Razdelitev je opravil narodni poslanec sam, ki je vsem obdarovancem hkratu želel vesele praznike in srečno novo leto ter se zahvalil vsem dobrotnikom, ki so omogočili to skromno, a vendar vesele božičnice. 38 družin, ki štejejo okrog 160 družinskih članov, je prejelo od vsega najnujnejšega za božič potrebna živila.

Kakor lani je Avtomobilski klub tudi na letošnji sveti večer obdaroval prometne stražnike na vseh štirih glavnih križiščih: pred magistratom, na Marijinem trgu, pred pošto in pred »Evropo«. Da pobudi dobro voljo avtomobilistov, ostalih voznikov in pešcev, je najprej klub iz svojih sredstev položil k božičnim drevescem na trotoarjih nekaj praktičnih daril in njegovemu vzgledu so v resnici v velikem številu sledili pešci. Kakor je videti, uživajo prometni stražniki v naši javnosti več toplih simpatij, kakor pa potujoče občinstvo pri njih, zlasti kar se tiče pešcev, ki so jim preneštetočkrat v veliko nadlego.

Društvo Skrb za mladino je izdalo že nad 300.000 Din

Kakor vsako leto je tudi letos priredilo marljivo »Društvo skrb za mladino« lepo uspele božičnice, na kateri je obdarovalo 137 otrok obojega spola iz razširjene Ljubljane z oburjivo, goroko obliko in perilom. Obširno levo zgornjo dvorano Školskega doma na Taboru so napolnili obdarovanci, med njimi 10 gojencev državne gluhohele. Zastopnik mestnega poglavstva Svetela, Sorka I. ing. Bevc, Zadrage usl. drž. železnice, Sedelj, deo in njih roditelje je pozdravil aglini predsednik društva Miroslav Urbas. Želel jim vesele božične praznike z zagotovilo, da bo društvo po svojih močeh osvojilo vse, kar se da v danih razmerah storiti, da jim olajša obupni položaj, v katerega so zašli roditelji vled splošnega gospodarskega zastoja. Zahvalil se je vsem darovalcem, zlasti banški upravi, mestnemu poglavstvu, Jugobrunj in Kranju in sodelavcem, ki so po svojih močeh prispevali in omogočili, da se je obdaritev mogla izvršiti v takšni meri. V imenu obdarovancev in obdarovank se je zahvalila gospa Korenčeva z Brda. Ko je g. Premelj zapel božično pesem, odigral nekaj komadov in se je končala lutkova predstava je prejel obdaritev posameznikov. S hvaležnostjo v srcih so se obdarovanci razšli na svoje skromne domove.

Tiho in skromno, večini javnosti skoro nepoznano društvo »Skrb za mladino« v Ljubljani je tekmo 12-letnega obstoja izdalo za reyno in bolehom deo že nad 300.000 Din za božične obdaritve in letovanja. Svojo nalogo, ki je izražena v imenu društva, vrši s hvalevredno pridnostjo in nesebično poštenostjo ter zasluži vso pozornost javnosti in uveljav, katerih naloga je, lajšati gorje siromašni in pomankanja trpeči mladini, ki naj doraste v jeklene bore za svoje ideale in zveze državljane Jugoslavije.

Mraz je pobral siromaka

Iz Cankarjevih časov in še od poprej je za božično povest priljubljen motiv samotnega popotnika, ki hodi in hodi skozi snežne zamete vso noč, da bi se, potem ko je bil že toliko let po vsem svetu izgubljen, pritočil do doma in bi se mu duša ogrela ob rodnom ognjišču in ob lučki, ki trepeče pred jaslicami. Skoraj vse kronike božičnih dogodkov poznajo takšne popotnike, ki si jih ni izmislil pesnik, temveč jih je namesto božjega blagoslova v resnici nekje v mrazu in na samem zatekla smrt. Tako so tudi prav na letošnji sveti večer pobrali v neki šupi v Spodnji Siski 65-letnega mestnega reveža in prosjaka Ivana Juhanta, mrtvega od mraza, gladi in vsega drugega gorja. Juhant, ki je bil zadnja leta navezan na samo srčno dobroto ljudi — in znano je, kako

se je ta dobrota v dobi krize izsušila — je poslednje dneve svojega življenja preživel pri večkrat lačen kot sit. Kakšno šilce žganja, kakšna skorjita kruha se še najde za starega moža, sicer pa so dandanes vsi predali na svetu zaprti. Malo pred mrakom svetega večera se je Juhant zavlekel v šupo, ker je čutil, da mu omaguje srce. Le gel je, da bi si malo oddahnil, a ko je zadremal, ga je čez malo časa namesto srčne kapi zadušil mraz.

Ogenj v Mestnem logu

V noči na Sv. Stefana pa so morali intervenirati mesti gasilci, ki jih je policija nujno poklicala na Cesto v Mestni log. Tam se je na nepojasnen način zanetil ogenj v hiši Marije Lindičeve, ki obstoji iz treh sob in kuhinje, da bi obložena z ometom, a je sicer povsem iz lesa. Gasilci so pohiteli

Darovi šolske družbe na severni meji Blizu dvajset tisoč dinarjev vrednosti razdeljenih

Maribor, o božiču. »Odpri srce, odpri roke... Te besede so tudi Družbi sv. Cirila in Metoda geslo pri njenem narodno obrambnem delu. Leto za letom obdaruje za božič stotine naših malčkov osobito v obmejnih krajih z obliko, toplim perilom, čevlji in šolskimi potrebščinami. S tem lajša gorje sirot. Kako veseli so otročički daril, o tem pričajo številna zahvalna pisma, ki jih prejema vodstvo družbe od obdarovancev.

Pri letošnji božični akciji je imela družba v obeh mariborskih podružnicah, ženski in moški, svoji dobri pomočnici. Člani odborov so pobirali darila pri tovarnah, trgovcih in zasebnikih. Vzlic slabim časom je bil odziv zelo razveseljen. V denarju se je nabralo 11.110 Din, v blagu pa v vrednosti nad 7.000 Din, torej skupaj nad 18 tisoč Din. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prispevala 10.000 Din v gotovini, 50 parov čevljev v vrednosti 4.500 Din in 30.400 zvezkov. Na posamezne šole je pa še poslala v denarju 2.000 Din. Izmed mariborskih darovalcev naj posebej imenujemo: Narodna odbrana 2.000 Din, Mestna občina mariborska in Posojilnica Narodni dom po 1.000 Din, Rotarski klub 500 Din. Zlasti se je izkazalo žensko društvo v Mariboru, ki je darovalo volnenih pletenin v vrednosti nad 3.000 Din. Izdelale so

z motorno brizgalno, da so rešili, kar se je rešiti dalo. Le v podstrešju je imela neka eorodnica Lindičeve spravljene nekega svojega pohištva, ki ga niso mogli več oteti. Ogenj je povzročil škodo za okrog 30.000 Din, a lastnica je zavarovana pri Jugoslaviji le za 20.000 Din.

Ena sama aretacija

Kriminalni oddelk pa je imel o prazničnih enkrat samkrat opravka, ko so mu stražniki privredili nekega Draga Čosiča od nekdaj iz primorske banovine, pri katerem so o priliki aretacije našli kakšna dva kilograma finega, rezanega hercegovskega tobaka, kakršnega dalmatinski krošnjari pogostokrat tihotapijo po naših krajih. Da je tihotapstvo s tobakom v tolikšni meri razširjeno, si lahko razlagamo samo z dejstvom, da te vrste nedovoljena trgovina prinaša ne glede na občutni riziko zavidanja vredne dobičke. Državni monopol plačuje kmetu povprečno po 15 Din za kg, a tihotapci si ga nabavljajo po okrog 60 Din na debelo, v nadrobni razprodaji pa dobivajo po 300 do 400 Din za kg. Čosiča so na policiji zasilili, nato pa izvršili finančni upravi, da ga kaznuje v svoji instanci.

jih deloma članice društva, po večini pa učence obeh meščanskih šol, zavoda Vesne in II. dekliške osnovne šole pod vodstvom požrtvovalnih strokovnih učiteljic, Levstikove, Rozmanove, Boršnerjeve in Brusove. Tako so tudi deklice s svojim pridnim delom pomagale lajšati bedo najrevnejše dece in pod božičnim drevescem se bo lahko spomnilo marsikatero mlado srce revnega kmečkega otroka, kateremu je z delom svojih rok pridelalo božično veselje. Za nabrani denar je bilo nakupljeno razno blago, med drugim približno 2.000 m flanela in barhenta ter preko 230 m blaga za moške obleke. To in darovano blago je bilo 11. in 12. t. m. razrezano, po točnih navodilih razdeljeno in spakirano. 7 zabojev daril je bilo odpremljenih v razna središča, 6 v prevajalski srez in v ljutomerskega, kjer so se zavoj razdelili posameznim šolam. Šole mariborskega sresa so same poslane po darila v Maribor. Vsega skupaj je bilo obdarovano 45 najpotrebnejših šol.

V marsikateri borni koči, kamor redkokdaj zasije žarek dobrote, je tako na sveti večer, vsaj za hipček zavladalo veselje. Temu veselju je pripomogla Družba sv. Cirila in Metoda in Vi blagi darovalci in dobrotniki. Iskrena Vam hvala!

Odmev velike tragedije

Počastitev spomina očeta-mučenika

Beograd, 26. decembra. Vsi strašne tragedije Dimitrijeve so v Beogradu še vedno sveže. O tragediji še vedno poročajo obširno listi in v njej se razpravlja po ulicah in lokalih. Rodbina zapeljivca Stojanovića je obdana s prezirami in mržnjo, nesrečni Dimitrijevićev dom pa z globokim sožaljem. Snov novega življenja razpravljanja nudi, kakor že znano, odstop Stojanovićevega zagovornika, izjave najuglednejših beograjskih odvetnikov, da ne bi tega človeka branili; za nobeno ceno, in zdaj še vest, da se namerava Stojanovića izseliti iz Beograda. Ranjeni Stojanovići je že tako okrevaj, da se bo kmalu iz bolnišnice selil nazaj v preiskovalni zapor. Pred njegovo sobo v bolnišnici je še vedno noč in dan straža.

V četrtak je bil na beograjskem pokopališču sododnevni pomen, spominski obred, nesrečnega očeta Zike Dimitrijevića. Pomena so se udeležili: njegovi najbližji sorodniki. Pomen v listih ni bil objavljen, oblasti pa so si vendarle mislile, da bo spet prišlo do demonstracij kakor po pogrebu Zike Dimitrijevića. Ob vohodu na pokopališče je stal zaradi tega na straži orožnik, med udeleženci pomena pa je bil policijski p. ar. Mnogostevilni prijatelji in znanci Zike Dimitrijevića so sicer vedeli, kdaj bo spominski obred, a niso prišli, ker so rodni štak že dovolj pokazali svoje sočutje in ker so prepričani, da je nesrečni vdovci žubeti, če se lahko s svojo najmlajšo hčerko sama izloče ob grobu. Druga hčerka je še vedno v zdravilišču Topolišci in baš na dan očelovega pogreba je prispelo njeno pismo, da se ji zdravje polagoma vrača. Reva ne ve, kaj se je doma zgodilo, in v svojem pismu je posebno pristrčno pozdravljala očeta in sestro Milo.

Danes je ves Beograd globoko pretreslo zadnje pismo pokojne Zike Dimitrijevića. Od slobodk je njegova soproga dobila njegov klobuk, uro in listnico. V listnici je bilo med fotografijami žene in otrok pismo, katero je Zika Dimitrijević napisal morda

istega dne, ko je šel v smrt. Iz šolskega zvezka svoje najmlajše hčerke je izlgnal list in nanj napisal tole:

Zamudil sem trenutek, da bi najprej krivica kaznoval, kar bom še v grobu obžaloval. Z obljubami in grdnjimi prevarami je bfo uničeno moje dete, ki je življenje izgubilo. Uničen sem tudi jaz in tudi svoje življenje izgubim. Težko mi je reči: ženi, moji Berici in Dragici, bog naj jim pomaga in jih varuje. Naj jim ostaneta pokojna Mela in tata zgled v življenju. Za vse, kar se je moji rodbini zgodilo, obtožujem vso Stojanovićevo rodbino, posebno pa storilca, podlega Svetozarja. Z. Dimitrijević.

To pismo potrjuje v polni meri izjave onih prič, ki so videli pokojnega Dimitrijevića hoditi po onj ozki ulici, po kateri vodijo jetniške iz policijskih zaporov v sodišče. Tam je Dimitrijević čakal na zapeljivca, da bi z njim obračunal. Revcler je mel pripravljen, a ni streljal, ker se je bal, da bi bil kdo od pasantov zadet. To je bil njegov »zamujeni trenutek«. Iz pisma se da sklepati, da je Dimitrijević po tem, ko je Stojanovića v oni ozki ulici srečal, a ni streljal zaradi drugih nedejnih ljudi, opustil misel maščevanja. Ko pa je prišel pred sobo preiskovalnega sodnika in videl, da je Stojanović v njej sam, je le streljal, a besede njegovega zadnjega pisma so ostale resnične, ker je tudi takrat zamudil trenutek.

Nekaj beograjskih gospa je pod vpljom tragedije Dimitrijevićeve rodbine sklenilo ustanoviti sklad, ki bo nosil ime nesrečnega očeta. Iz tega sklada se bodo stekala sredstva za podpiranje zapuščenih revnih dolet in za varstvo takih mladenk, katerim preži nevarnost, da bi jih zapeljivci uničili kakor Milo Dimitrijevićev. Gospe bodo o svojem namenu obvestile Zenski pokret in takoj pričele zbirati članice sklada. Ustanovljen je že bil pripravn; odbor, katerega vodi neka znana beograjska zdravnica.

marali druge postrežnice kakor sestro Timnah. In mnogi so trdili, da se je izplačalo dobiti majhno rano že samo zato, da jo oskrbuje nežna roka sestre Timnah.

Sestra Timnah je nosila na beli oglatnici namesto rdečega križa rdeč polmesec. Po tem znamenju so ji vzdeli priimek »Sestra lunica«. Decembra prvega leta svetovne vojne je prišel v njen oddelk poročnik bosanskega polka Aziz Hadad Jefti, ki je bil ranjen na galitskih poljanah. Novega bolnika je sestra Timnah obravnavala z isto ljubeznivostjo in skrbnostjo kakor vsakega drugega vojaka; niti na misel ji ni prišlo, da bi mu posvečala le troljico več pozornosti. Tudi ni mogla. Ves svoj čas je preživljala med vojaki, z vsakim je bila enako dobra, za nobenega ni mogla več storiti, kakor je storila. Zato je bilo nekega dne njeno zažudenje preveliko, ko je poročnik Jefti svečano proglasil, da sestra Timnah ne sme razen njemu nikomur drugemu streei.

Sestra Timnah je čudni proglas poročnika Jefta odločno zavrnila. Ona pripada vsem ranjenim vojakom; na poročnika Jefta, ki si jo je hotel na tak čuden način osvojiti, se je pa od tedaj jezila. Čez nekoliko mesecev je zapustil poročnik Jefti budimpeštanske bolnišnico in odšel v okrevališče na Semering. Sestro Timnah so kmalu nato poklicali v pisarno, kjer ji je poveljnik izročil trikrat zapeteno pismo. Poročnik Jefti jo je prosil za roko. Mlada bolničar-

Smrt vrlega naprednjaka

Ljubljana, 26. decembra.

Davi je umrl v Leonišču g. Avgust Juvane, obrtnik in posestnik v Ribnici, star 66 let. Bolan je bil že nekaj mesecev. Pokojni je bil po očetu in materi Ribčan, roditelj se je in odraščal pa je v Ljubljani, kjer se je izučil brivske obrti pri znanem mojstru Bukovniku. V Ljubljani je služboval nekaj let kot pomočnik, potem pa se je stalno naselil v Ribnici, kjer si je izbral življenjsko družico ter ustanovil svojo obrt in domačijo. Zaveđen narodnjak je bil od svoje mladosti, posebno pa se je kot tak udeleževal v Ribnici. Ni bil samo po imenu član narodnih in gospodarskih organizacij, temveč tudi marljiv in požrtvovalen delavec v njih. Bil je odbornik branilnice, občinski odbornik in ustanovitelj Sokola, kateremu je bil vdan z vso dušo. Dosledno je kazal svoje sokolsko prepričanje in vneto je sodeloval pri vseh sokolskih prireditvah. Njegovim lepim vzgledom sledijo njegovi trije sinovi in hčerka. Njegov brat je pet let starejši upokojeni nadučitelj g. Franc Juvane, ki živi v Ljubljani. S smrtjo Avgusta Juvana je nastala velika vrzel v ribniškem nacionalnem in družabnem življenju. Pokojnikovo truplo so danes dopoldne prepeljali v Ribnico, kjer bo pogreb v ponedeljek ob pol 11. Vrlenu narodnjaku in naprednjaku časten spomin, rodbini iskreno sožalje!

40 let zveste službe

Krško, o božiču. Redki so ljudje, ki v službi vztrajajo tudi po 40 let. V našem življenju nagne na večer. Izvemo tvorci g. Franc Anolčić, uradnik v pisarni ročarja g. Hube »Zavrtnika« v Krakem. Rodil se je 25. nov. 1879 v Koraci- cah pri Ptuj. Prvo službo je nastopil v novembru 1896 kot stenograf pri notarju Lovru Bašu v Celju, ju nadjeval kot solicator in pisarniški uradnik pri notarjih Bradkoviču v Gornjem gradu, pri dr. Schmidingerju v Kamniku, od 1. 1900 dalje pa v Krškem pri notarju g. Jurju Pučku ter pri Zavrtniku, kjer službuje še danes.

Mlad uradnik se je strokovno vestno izobraževal pod vodstvom svojih šefov. Zaradi izredne nadarjenosti si je kmalu popolnoma osvojil agende notarskega poslovanja in vse pisarniške posele, da je v službi prav lahko nadomestoval starejše poklene tovaršne. Pri šefih je bil zelo priljubljen in čestan; ne je zaradi svoje marljivosti in vestnosti, temveč tudi zaradi svojega legega in mirnega značaja ter vpljdnosti s strankami.

Gnan od krepke narodne zavesti se je živahno udeleževal vsega narodnega in kulturnega življenja. Zlasti je sodeloval pri Sokolu in Narodni čitalnici v Krškem, katerima je bil soustanovitelj. Je zelo družaben, vesel in odkrit značaj. Za svojo okolico ima še danes je prijazno besedo in prijeten smehljaj, zato ga cenijo in spoštujejo številni prijatelji. Čestitamo možu dela in našemu dolgoletnemu narodniku ob 40letnici zvestega službovanja.

**HRANILNICA
DRAVSKE BANOVINE
CELJE LJUBLJANA MARIBOR
OBRETNOST MERA ZA VLOGE ZNASA
do 5%**

ZA VLOGE IN OBRETI JAMCI
DRAVSKA BANOVINA Z VSEM
SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO
SVOJO DAVČNO MOČJO.

Dva, ki ju je zvezala vojna Moderna in resnična pravljica iz „Tisoč in ene noči“

Piščany, decembra.

Pred dnevi je prišel v Piščane na Slovaškem iz Smirne ravnatelj tovarne, paša Aziz Hadad Jefti in svojemu ženo Timnah. Paša je dobro ohranjen štiridesetletnik, jako eleganten, njegova žena pa je na pogled mnogo mlajša in tipična orientalska krasotica. Zakonca Jeftijeva se sprehajata v prostem času po zasneženih piščanskih ulicah, obiskujeta zdravilišče »Pro patria« na zdraviliškem otoku in bivšo vojaško bolnišnico v Wilsonovi ulici. Pregledujeta prav vse in prav natanko, kakor da bočeta primerjati s tem, kar je bilo enkrat in česar danes ni več. Videti je, da sta bila pred leti v Piščaneh, da sta čisto gotovo hodila tod in tod in da obujata spomine.

★

Začelo se je z vojno. Jefti-paša in njegova soproga ništa prvič v Piščaneh. Bila sta tu v svetovni vojni in danes ne iščeta leka bolnim udom, temveč nekaj družeta in mnogo več: iščeta spominov na pretekle čase, na one žalostne čase, ko sta se njuni poti stisli ob Vagu, da se ne ločita več za vse življenje.

Na hodnikih bivše vojaške bolnišnice »Pro patria« vise še danes slike ranjenih vojakov, podčastnikov in častnikov v spremstvu strelnic-bolničark. Nekateri izmed vo-

jakov imajo na glavi fese, to so bivši Bošnjaki, vojaki avstro-ogrške armade. Poleg teh stoje Turki v svojih turbanih. V dešen nem vogalu neke slike pa stoji krasna, črnooka mladenka... »Schwester Timnah«... danes soproga mogočnega paše Aziza Hadada Jeftija.

Od te dobe je preteklo polnih dvajset let. »Schwester Timnah« komaj da se je kaj spremenila, na prvi pogled mora vsakdo spoznati v gospe Jeftijevi bivšo strelnico vojaškega zdravilišča, ki je bila dobri angel vsem ranjenim mohamedancem. Tedaj se je zagledala sestra Timnah v krepkega poročnika bosanskega polka Aziza Hadada Jeftija...

Romantična ljubezen sestre Timnah. Leto 1914. V maju tega leta se je še vsakdo veselil krasne pomladi, dva meseca kaeneje se je izbruhnil svetovni požar. Timnah je spremljala svojega očeta, znanega bosanskega politika Muhtarja Askerja Abdulaha. Hodžo iz Mostarja na Dumaj, kjer se je moral podvreči operaciji, katere pa ni preživel. Timnah je ostala sirota. Brez premišljevanja si je izbrala nov poklic. Priglasila se je za bolničarko. Prišla je v vojaško bolnišnico v Budimpešto, kjer so ji poverili oskrbovanje Bosancev. Takoj so ji postali naklonjeni in nekoliko tednov kasneje niso

ka je dolgo časa čakala z odločitvijo; ni vedela, kaj naj stori. Iskala je v svojem srcu mesta, kjer bi bilo zapisano ime poročnika Jeftija, toda ni ga našla. Odgovor je bil odklonjen.

Leta so tekla. Poročnik Jefti se je vrnil k svojemu polku na rumunsko fronto. Rumuni so dobro obstreljevali sovražne jarke, polni zadetki so razbili betonske postojanke. Poročnik Jefti je bil težko ranjen. Prepeljali so ga v vojaško bolnišnico v Sibinj, kjer so mu morali odrezati desno nogo. Njegovo zdravstveno stanje pa se ni hotelo boljšati. Pozneje so mu morali tudi desnico nadomestiti s protezo. Po dolgem zdravljenju je prišel na okrevanje v zdravilišče Piščany.

Sestra Timnah je od ranjenih Bosancev zvedela za tenno usodo, ki je zadela poročnika Jeftija. Poizvedovala je za njim in zvedela, da je v Piščaneh. Šla je za njim. Ranjenca je našla v groznem stanju. Vesel je bil njenega prihoda in našel je v nji najboljšo oporo. Od tega dne je ubogala sestro Timnah trdgolavca Bosanca in je stregla le njemu samemu. In nekega dne, ko sta se sprehajala po prijetni senci starega piščanskega parka je spregovorila sestra Timnah: »Danes, če bočeta, toda samo če bočeta, postanem vaša žena...«

In poročnik Jefti je z največjim veseljem hotel... Od tedaj neguje sestra Timnah samo bivšega poročnika Jeftija. A. J.

Gospodarstvo

Aktivna trgovinska bilanca v novembru

Izvoz je bil v preteklem mesecu za 44.5 milijona Din večji nego lani

Carinski očevek finančnega ministrstva obvešča poslane o naši zunanji trgovini v mesecu novembru, poročali smo že, da je naš izvoz v oktobru zaradi splošne znižave in nesigurnosti po izvršeni devalvaciji zlatih valut nazadovnil in je bil za 20 milijonov Din manjši nego v lanskem oktobru. V novembru se sicer ni znova dvignil, vendar je bil zopet za 44.5 milijona Din večji nego lani v novembru. Izvozni smo namreč v tem mesecu 290.180 ton (lani 289.914) v vrednosti 454.3 milijona Din (lani 409.7). Zadnje mesece izvozne sezone se je naš izvoz v primeri z lanskim letom gibal takole (v milijonih Din):

	1936.	1935.	razlika
avgust	372.3	310.4	+ 61.9
september	504.2	384.2	+120.0
oktober	468.5	493.5	- 25.0
november	454.3	409.7	+ 44.5

Naš uvoz pa se je v novembru držal na lanskem višini; znašal je 359.9 milijonov Din, to je le za 3.8 milijona Din več nego lani. V tem pa je seveda upoštevan znaten uvoz zlata, ker je Narodna banka prenesla iz inozemstva znaten del svojih, v inozemstvu deponiranih zlatih rezerv.

Visoko aktivna bilanca v novembru
Presežek izvoza med uvozom je bil kakor prejšnje mesece, tudi v novembru znaten in je znašal 94.4 milijona Din (lani je znašal ta presežek le 53.1 milijona Din). Tako je skupni presežek našega izvoza nad uvozom v zadnjih 4 mesecih izvozne sezone (avgust, september, oktober, november) dosegel že znatno vsoto 466 milijonov Din. Še to aktivnost je bila več nego izravnana pasivnost iz prvega polletja, tako da je skupna bilanca za 11 mesecev tekočega leta pokazala aktivni saldo 114.1 milijona dinarjev. Gibanje naše trgovinske bilance je bilo v letošnjem letu naslednje (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	saldo
prvo polletje	1631.5	2000.7	-369.2
julij	330.0	812.7	+ 17.3
avgust	372.3	274.3	+ 98.0
september	504.2	353.1	+151.1
oktober	468.5	345.8	+122.7
november	454.3	359.9	+ 94.4

jan. — nov.	1936	3760.7	3646.6	+114.1
—	1935	3678.6	3363.1	+315.5
—	1934	3417.6	3261.1	+156.5

Borba med gradbeniki in pooblaščenimi inženjerji

V nasprotju z osnovnimi načeli pravilne ureditve odnosov med posamezniki, gospodarskimi ustanovami, ki zahtevajo, da se noben stan ne sme okomati na škodo drugih stanov, opazimo že nekaj let prizadevanje pooblaščenih inženjerjev, da bi si prisvojili nekaj privilegijev in monopolističen položaj v gradbeni stroki na škodo gradbenim obrtnikom in tudi na škodo inženjerjem gradbenikom, ki niso pooblaščen inženjerji. Z novimono so inženjerjske komore skušale sprevesti pod stroho uredbo o pooblaščenih inženjerjih, ki bi jim dala take privilegije, da bi bili vsakemu pooblaščenemu inženjerju vnaprej zagotovljena eksistenca. Vsi taki poskusi so se doslej izjalovili, saj so kazali dovolj očitno svojo tendenco. Obveljalo je pač pravilo starih, da naj si tudi pooblaščen inženjerji skušajo ustvariti svojo eksistenco predvsem s posodobitvijo, ne pa z uvedbo monopola na projektiranje, odnosno izvedbo gradbenih del na škodo gradbenim obrtnikom.

Sedaj so inženjerjske komore znova napravile tak poskus. Narodni skupščini je bil namreč predložen načrt zakona o pooblaščenih inženjerjih, ki se v svojem bistvu ne razlikuje mnogo od dosedanjih načrtov. Zato je beograjska obrtna zbornica takoj napela vse sile, da bi ta poskus onemogočila. Predložila je že na merodajnih mestih daljšo spomenico, ki pravi med drugim naslednje: Ponovno so že zbornice predložile svoje pripombe k načrtu zakona o pooblaščenih inženjerjih. Redaktorji sedanjega načrta pa teh pripomb niso upo-

1933 3104.0 2832.9 +271.1
1932 2713.2 2596.9 +116.3
Navzlic zastojnosti v prvem polletju zaradi sankcij proti Italiji je vrednost našega izvoza letos večja nego lani, in sicer za 82 milijonov Din. V primeri z letom 1932, ko je bil naš izvoz najslabši, pa je bila vrednost našega izvoza letos za preko milijardo Din večja.

Naš izvoz v novembru
Naš izvoz pšenice je bil v novembru nadalje živahen in smo v tem mesecu izvozili 4567 vagonov pšenice v vrednosti 77.3 milijona Din. V nasprotju s prejšnjim mesecem pa je bil v novembru živahnejši tudi izvoz kromarja in smo kromarja izvozili 193 vagonov v vrednosti 19.5 milijona Din. Izvoz svežega sadja je znašal v novembru le 420 vagonov v vrednosti 13.1 milijona Din (lani 1533 vagonov v vrednosti 34.4 milijona Din), večji pa je bil letos v novembru izvoz suhih čespej, ki je dosegel vrednost 24.4 milijona Din (lani 12.2). Nadalje smo v novembru izvozili za 9.2 milijona Din opja (lani za 13.2), za 9.3 milijona Din hmelja (lani za 17.4) in za 17.7 milijona Din konoplje (lani za 20.7), medtem ko tobaka nismo nič izvažali (lani za 17.2).

Kakor prejšnje mesece opazimo tudi v novembru znatno ožvije izvoza goveje živine, ki smo je izvozili 3.710 glav (lani 1.750) v vrednosti 7.6 milijona Din (2.7). Konj smo izvozili 1.579 glav (lani 1.792) v vrednosti 2.9 milijona Din (2.9), svinj pa smo prodali v inozemstvu 22.935 glav (lani 20.972) v vrednosti 32.6 milijona Din (28.0). Omeniti je še povečanje vrednosti izvoza drobnice na 12.9 milijona Din (lani 8.4) pri skoraj nespremenjenem številu izvoženih glav. Izvoz živine prutne se je povečal na 5.5 milijona Din (lani 2.9), izvoz svežega mesa pa se je zmanjšal na 25.0 milijona Din (lani 35.5). Znaten je bil v novembru izvoz svinjske masti, ki je dosegel vrednost 12.6 milijona Din (lani 8.2). Večji pa je bil tudi izvoz jaje, ki je dosegel 7.3 milijona Din (5.7).

O našem izvozu lesa v novembru, ki je bil še vedno slab, smo že obširneje poročali v številki od 20. t. m. Zelo majhen je bil v novembru izvoz surovega bakra, ki je dosegel le vrednost 3.8 milijona Din, kar je gotovo v zvezi s produktivnimi omejitvami rudnikov na podlagi mednarodnega sporazuma. Zato pa je bil večji izvoz rud, ki je dosegel 10.356 vagonov v vrednosti 43.8 milijona Din (lani 13.5 milijona Din).

ševali. Tako se je zgodilo, da novi načrt zakona urejuje tudi položaj in delokrog inženjerjev, lastnikov gradbenih podjetij, čeprav je ta njihov položaj in delokrog že urejen z novim obrtnim zakonom. Tako so redaktorji novega načrta pridržali v § 16 pooblaščenim inženjerjem izključno pravico za posle, ki so po obrtnem zakonu dovoljene gradbenim podjetnikom, kar bi pomenilo, da bi se imetnikom gradbenih obrti, ki niso pooblaščen inženjerji, omejile z obrtnim zakonom zajamčene pravice. Gre za vprašanje, ki so že definitivno rešena, zato smetna spomenica, da je vnašanje takih določb v zakon tendenciozno in teh določb ni mogoče drugače označiti, kakor da so monopolistične. Načrt zakona pridržuje pooblaščenim inženjerjem tudi tehnično vodstvo takih gradbenih podjetij, ki jih glede na obseg poslov po obrtnem zakonu lahko vodijo praktični strokovnjaki z običajno strokovno izobrazbo. Med drugim vsebuje tudi določbo, da smejo le pooblaščen inženjerji voditi posle gradbenih podjetij, ki so pravne osebe, kar je v nasprotju z drugim odstavkom § 36 obrtnega zakona.

Načrt zakona vsebuje tudi določbe glede inženjerskih komor, ki jim daje značaj gospodarskih zbornic, čeprav je vprašanje gospodarskih zbornic tudi že urejeno z obrtnim zakonom. Spomenica na koncu zahteva, da se načrt zakona spremeni, in sicer v tem smislu, da urejuje samo vprašanje, ki se nanašajo na pooblaščen inženjerje pri reševanju njihove civilne prakse, kakor je to povsod v drugih državah.

vlog na 434 milijonov Din, sedaj pa so vloge ob koncu letošnjega leta dosegle že 500 milijonov, tako da so že večje, kakor pred nastopom kreditne krize. Naglo dvigovanje dotoka novih vlog, ki je samo v letošnjem letu znašalo okrog 66 milijonov Din, je hranilnici omogočilo, da je znova pričela dajati posojila. V teku letošnjega leta je hranilnica odobrila za preko 40 milijonov Din novih gradbenih kreditov, kar ji je v znatni meri pripomoglo k letošnjemu ožvijeju gradbene delavnosti.

Izgube angleške industrije zaradi abdikacije kralja Edvarda. Angleška industrija je bila od srede letošnjega leta zapleta s produkcijo spominskih predmetov, ki so bili namenjeni za prodajo ob kronanju kralja Edvarda. Z odstopom kralja so industrijska podjetja sedaj utrpela znatno izgubo. Trgovinska zbornica v Manchesteru meni, da ima samo tekstilna industrija na območju te zbornice zaradi tega škodo v višini 3 milijonov funtov (720 milijonov Din). Tekstilna podjetja so namreč že več mesecev izdelovala tkanine in druge tekstilne predmete s inicialkami kralja Edvarda in je bilo mnogo tega blaga že poslano v domovino in kolonije. Nekatera podjetja so se za primer izgube zavarovala pri zavarovalnicah. Znana Lloydova zavarovalnica je morala tvežem izplačati 0.5 milijona funtov, ne glede na to, da bo kronanje novega kralja Jurija isti dan, ki je bil določen za kronanje kralja Edvarda.

Stanje aktivnih kliringov. Po najnovjših podatkih Narodne banke je saldo naših kliringov terjatev v Nemčiji v zadnjem tednu ostal na nespremenjeni višini, potem ko se je od srede novembra povečal za 4.8 milijona mark. Dne 24. t. m. je znašal namreč 21.0 milijona mark, to je prav toliko, kakor 17. t. m. Tudi saldo v starem kliringu z Italijo je nespremenjen in znaša 49 milijonov lir.

Pojška nam je odpovedala kliringso pogodbo. Iz Beograda poročajo, da nam je Poljska odpovedala kliringski dogovor, ker se blagovni in plačilni promet ne razvijata dovolj. V letošnjem letu je nastal kliringski saldo v korist Poljske, ki je v zadnjem času navzile živahnemu turističnemu prometu nadalje naraščal. Po podatkih naše Narodne banke je bila še ob koncu prvega letošnjega polletja naša država v kliringu s Poljsko aktivna za 11 milijonov Din. Ob koncu septembra pa se je že pokazal naš kliringski dolg v višini 3.2 milijona Din, ki se je v zadnjih mesecih še znatno povečal.

Stanje Narodne banke. Poslednji izkaz Narodne banke zaznamuje nov dotok zlata in deviz v višini 10 milijonov Din. Zlate rezerve so se povečale za 3 na 609 milijonov Din, devize, ki se ne vtejejo v rezervo pa za 7 na 627 milijonov. Narodna banka nadalje prenaša svoje zlate rezerve iz inozemstva v Jugoslavijo in se je s tem v zvezi zlato, deponirano v inozemstvu, ponovno zmanjšalo za 9 na 24 milijonov zlato v blaginjah pa je naraslo za 12 na 1585 milijonov. Zaloga kovane denarja v niklju in srebru se je povečala za 9 na 348 milijonov, tako da je bilo 22. t. m. v obrotu za 852 milijonov kovanih novcev. Posojila na mence so se zmanjšale za 10 na 1452 milijonov, lombardna posojila pa so ostala nespremenjena na višini 250 milijonov. Obrok bankovcev se je skril za 36 na 5179 milijonov in je bil pri tem za 279 milijonov večji nego lani ob tem času in za 941 milijonov večji nego pred dvema letoma. Vzporedno z zmanjšanjem obrotov so se povečale obveznosti na pokaz za 58 na 1745 milijonov; tega odpade na zirovne naložbe države 54 milijonov (+8) na privatne zirovne račune 881 milijonov (+23) in na razne račune 809 milijonov (+25). Vrednost zlate podlage skupaj z običajno premijo je znašala 28. t. m. 2069 milijonov. Kritje obkroga bankovcev in obveznosti na pokaz v zlatu pa 29.86% (prejšnji teden 29.89%).

Vinska razstava in sejum v Brežicah. Vinogradniki breziškega in delno kriškega sreza so se odločili, da priredijo 3. in 4. to vsi, ki še niso prodali svojih pridelkov, in obenem tudi sejum. Opozarjajo se na to vsi, ki še niso prodali svojih pridelkov, oziroma tudi tisti, ki so svoje kapljice morda že vnočili, da se udeležijo razstave. Seznamiti moramo zainteresirane z dobrimi pridelki: biserjaskih, piščekih, smolejskih in drugih gor, da ob tej priliki na mestu samem v Brežicah izberejo ono, kar jim najbolj ugaja. Podrobnosti o prireditvi bodo pravčasno objavljene. Na obilno, vastransko udeležbo vabi že sedaj pripravljani odbor.

Nurmi brani še 7 svetovnih rekordov

Vsako leto, kadar se dela bilanca lokoatskih svetovnih rekordov, se ponavljajo naskoki na svetovne rekorde, ki jih je pred davnimi leti dosegel sloviti Finc Nurmi. Letos sta šla v pozabo dva svetovna rekorda tega velikega finskega športnika, in sicer najprej v teku na 1500 m, ki ga je zboljšal Lovelock od 3:52.6 na 3:47.8. Drugi Nurmijev rekord, ki je bil letos izbrisan, je v teku na 3000 m, ki ga je Nurmi zabeležil leta 1926 s časom 8:20.4 in ga je letos priobril neki njegov rojak Höckert s časom 8:14.8. Toda kljub temu brani Nurmi še vedno nič manj kot sedem svetovnih rekordov, ki jih do sedaj ni moglo porušiti vse prizadevanje naraščajo. Ti Nurmijevi rekordov so v teku na 7500 m, 10000 m, 5 milj. 6 milj. 10 milj in slednjič v teku na pol ure in na uro.

Nepreviden kadilec

Neki Hoffmann v New Yorku je legel s cigareto v ustih na divan in je zasnal kratko potem je bila vsa soba in sosedni prostori v plamenih. Ogenj je povzročil veliko škodo, pet oseb pa je zgorelo. Hoffmann je še mu ni nič zgodilo, se bo moral sedaj zagovarjati zaradi »umora« teh petih oseb.

Italija je šele sedaj zasedla Vzhodno Abesinijo

Prejšnji teden so italijanski senatorji na slavnostni seji izročili Mussoliniju, kot ustanovitelj afriške imperije umetniško izdelan častni meč. Ob sprejemu tega darila je Mussolini pripomnil, da se je v tem trenutku uresničila popolna zasedba Abesinije od strani italijanskih čet. V resnici je italijansko vojno poveljstvo v Abesiniji zadnje tedne zelo uspešno izredno težavno delo pri zasedbi obsežnih vzhodnih in južnovzhodnih pokrajin Abesinije. Odkar se je abesinska vojna več ali manj končala, nismo slišali toliko vojaških poročil iz Afrike, kakor prav zadnje tedne. Pri tem so se pokazale vse težkoče, ki jih je bilo treba obvladati, zlasti ker so se ostanki abesinske vojske zatekli v južnovzhodni del Abesinije in so se od tam skušali upi-

rati prodiranju italijanskih čet. To prodiranje ni bilo lahko, saj so morali Italijani izkusiti vse težkoče gverilske vojne. Italijanske čete so morale znova uporabiti številna vojna letala, ker so se ostanki abesinske vojske zabarikadirali v nedostopnem terenu. Najprej so zasedli pokrajino Džima, prodirajoč v vzhodni in južnovzhodni smeri. Tu so se upirali italijanskim četam ostanki armade rasa Imra, čigar vojska je

prej stela 15.000 mož. Ker so italijanske čete istočasno prodirale od Gondarja po vzhodni strani Tanskega jezera preko pokrajine Goddam in z juga pa od Negelija v smeri proti severovzhodu, je moral rasa Imru uvideti, da je od vseh strani ogrožen. Tako so se njegove čete končno vzdale. Po številu oddanih pušk, ki jih je bilo baje 2100, pa je še odprto vprašanje, če so se v resnici vzdale vse čete prej mogočnega rasa Imra.

Po zavzetju pokrajine Džima so pričele italijanske kolone zadnje tedne prodirati preko važnega prometnega križišča Gore proti meji Sudana, da zavzamejo še pokrajino Uolega in Kafa. Poročila, ki so prišla tik pred božičnimi prazniki, zatrjujejo, da so italijanske kolone prodirle do najvažnejšega kraja na vzhodu, do Gambela. Ta kraj leži sicer še 100 km oddaljen od meje Sudana, navzile temu pa je tam nastanjena abesinska carinarnica, ki je prej obvladala znan promet med Sudanom in Abesinijo. V Gambeli ima tudi že Anglija svojo prvo postajo. Na podlagi pogodbe iz leta 1902, je namreč Anglija v imenu sudanske vlade zavzela teritorij 400 ha in je Abesinija na tem teritoriju priznala Angliji suvereniteto. Zavzetje Gambela od strani Italije pomeni, da so italijanske čete praktično prodirle do meje Sudana. Obenem pa nastaja vprašanje, ali bo Italija priznala Angliji suvereniteto na omenjenem teritoriju 400 ha. Vzporedno so italijanske čete pričele čistiti obsežni teritorij okrog Hararja, kjer je bilo poleg ostankov abesinske vojske tudi mnogo roparskih tolp.

Končna zasedba Abesinije ni bila dosežena brez krvavih žrtev. Od zavzetja Adis Abebe Italija ni več odpravljala seznamov padlih vojakov. Tik pred božičnimi prazniki pa je bil znova objavljen daljši seznam, ki izkazuje 100 mrtvih vojakov in oficirjev, poleg velikega števila ranjenih in obolenih.

Za kmete nesprejemljivi predlogi

Pišajo nam:
Danes bomo vsi težki boj za obstanek kmetije in delavci enako kakor trgovci in obrtniki ali nameščenci. Povsem razumljivo je to, da skušajo razne panoge iskati vodno novih poti in načinov, kako bi si izboljšale svoj položaj. Vsi taki načrti pa imajo navadno napako da ne vpoštevajo interesov splošnosti, temveč iščejo rešitve na stroške drugih stanov in drugih panog.

Pred seboj imam prepis vloge, ki jo je poslala sekcija trgovcev z alkoholnimi piščali na veliko Zdrženja trgovcev v Ljubljani g. finančnemu ministru. Predlogi te vloge so tipičen primer reševanja laetne stiske na račun drugih panog, ki so še v slabšem položaju. Kdor je te predloge sestavljal, je očitno popolnoma spregledal da je kmečkih producentov sadja in grozdja neprimerno več kakor trgovcev z alkoholnimi piščali. Le na ta način je mogoče priti do naslednjih predlogov:

1. Dosledno naj se uveljavi načelo obdavčenja, oziroma kontrole alkohola že pri producentu, torej v kleti pri kmetu. Trgovci in točilec alkoholnih pijač naj nimate s finančno kontrolo nobenega posla.
2. Odpraviti naj se neomejena prosta žganjeha ter uvede državna trošarina na žganje v višini 30 do 35 odstotkov trošarine na spirito.
3. Popišejo naj se takoj vse zaloge žganja in vse naprave za kuhanje žganja.
4. Kmetom naj se strogo prepove prodajati žganje. Prodaja nezatošarinjenega žganja naj se kaznuje kot tihotapstvo, trošarinjenega pa kot obrtni prestop.
5. Kuhanje žganja iz jabolk naj se kmetom prepove.
6. V teku enega leta naj se v kmečkih občinah ustanovijo zadrzne žganjarne na-

kar naj se posameznikom kuhanje žganja epioli prepove.

7. Samo obrtnim žganjarjem (torej ne tudi zadrznim) naj bo dovoljena žganjekuha tudi iz jabolk, rozin, lubig fig in rozin.

8. Državna trošarina naj se zniža na 12 Din.

9. Podjetjem in veletrgovcem, ki prodajajo spirito detaljstom za nadrobno prodajo konzumentom, naj se dovoli primeren popust pri državni trošarini.

Kot odškodnino, ki naj jo kmetje dobe za vse te »sladkorke«, predlaga omenjena vloga, naj se banovinska in občinska trošarina na vino omeji na 50 par za liter. Namen vseh teh predlogov je, da bi prišla vsa trgovina z alkoholnimi piščali v roke posrednika, kmečki proizvajalec pa naj bi jumlil in plačal vse trošarine. Pri tem naj bi se znižala še trošarina na spirito od 24 na 12 Din za hektolitrsko stopnjo, kar znači da bi se lahko spirito pri nizki ceni poljedelskih predmetov prodajal na drobno po 18 Din, ali če preračunamo na 45 odstotno žganje, napravljeno z razredjenim spirito, po 8 Din. Koliko naj dobi potem kmet za svoje sive in drugo sadje, o tem danes ne bom razmišljal, ker je to pač vsakomur dovolj jasno. Da bi bil uspeh spomenice bolj verjeten, predlaga končno tudi sama, naj se njeni predlogi izvedejo vsaj za dravsko in savsko banovino.

Predložil trgovcev z alkoholnimi piščali mi so najboljši dokaz, kako daleč smo še od gospodarske solidarizacije. Interesi stotisočev naj bi se zapostavili da bi se izboljšal položaj malecra števila kapitalno še itak močnih ljudi trgovcev na delo z žganjem in tovarnarjev spirita. Vemo in priznavamo, da zahteva gospodarska skupnost žrtve na vseh straneh, vendar zasluži tak predlog kakor je ta, da ga kmetje producenti z vso odločnostjo odklonijo.

Uvedba uvozne takse na svilo

Taksa znaša 2 Din od kg

Na osnovi člena 2, uredbe o pospeševanju svilarstva je sedaj finančni minister na predlog kmetijskega ministra in v sporazumu s trgovinskim ministrom predpisal, da se pobira na vsak kilogram uvoženega svilenege blaga (svile, umetne svile, evilenih tkanin in izdelkov iz svile) iz tarifnih številk 326 do vključno 340 in iz tarifne številke 356 - 1 kakor tudi na kokone in odpadke od nepredne svile iz tarifne številke 74 uvozne carinske tarife specialna kontrolna tarifa taksa v višini 2 Din v srebru. To kontrolno takso bodo pobirale carinarnice pri uvozu, kakor je to predpisano v členu 2, uredbe o pospeševanju svilarstva. Kontrolna taksa pa se bo pobirala od 1. januarja 1937 naprej. Odlok finančnega ministra je že objavljen v »Sklepih in novinah« od 23. t. m.

Kakor je »Jutro« že poročalo, je o višini te kontrolne takse že ob koncu novembra razpravljali posvetovalni odbor za svilarstvo, ki je bil ustanovljen na podlagi gori citirane uredbe. Na sejah tega posvetovalnega odbora pa ni prišlo do sporazuma glede višine kontrolne takse in je moral odbor prepustiti odločitev kmetijskemu odnosno trgovinskemu ministru. Producenti kokonov odnosno njihovi predstavniki v odboru so vztrajali na tem, da bi se taksa določila v višini 6 Din za kilogram, medtem ko so smatrali predstavniki tekstilne industrije, da taksa ne sme biti večja nego 1 Din za kilogram.

100 letotja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Uredba o minimalnih mezdah v načelu sprejeta

Minimalna mzda 2.50 Din

Že pred meseci so se naši gospodarski krogi mnogo pečali z načrtom uredbe o minimalnih mezdah in so bili stavljeni številni izprijemljivi predlogi. Ta načrt uredbe je bil nato ponovno redigiran in sedaj poročajo iz Beograda, da se je ministrski svet preteklo sredo bavil s tem spreminjenim načrtom uredbe ter ga v načelu sprejel. Končno in definitivno redakcijo uredbe ima izvršiti še gospodarsko-finančni odbor ministrov. Po informacijah »Jugoslovenskega Kurirja« je v obdobju določena minimalna mzda, ki bo veljala v vsej državi, in sicer 2.50 Din na uro. Na podlagi tega minimala naj po uredbi vsak ban za svojo banovino določi minimalne mezde. Če pa bi razmere v posameznih banovinah zahtevale izjeme od tega minimala, bi bil minister za socialno politiko in narodna zdravje pooblaščen, da dopusti izjemo tudi nižje minimalne mezde. Uredba vsebuje tudi določbe glede paritetnih odborov in glede kolektivnih pogodb.

Gospodarske vesti

Gradsko štedionica v Zagrebu ima že pol milijarde dinarjev hranilnih vlog. Te dni je poteklo leto dni, odkar se je Gradsko štedionica v Zagrebu po uspehi akcij za vzpostavitev likvidnosti odpovedala zaščitni po uredbi o zaščiti denarnih zavodov. Ta hranilnica je tudi v letošnjem letu pokazala presenetljiv razvoj. Pred nastopom kreditne krize so hranilne vloge pri Gradski štedionici dosegle okrog 490 milijonov Din, potem pa so do konca leta 1934. padle na 373 milijonov. Že naslednje leto je hranilnica zabeležila ponoven dvig

Kmetijske nagrade v Julijski krajini

Preteklo nedeljo so po vseh pokrajinskih glavnih mestih obmejne dežele slovenske razdelili nagrade, ki so bile v okviru »Zlatne bitke« in drugih takih akcij za povečanje kmetijskega razpisa za najboljše kmetovalce. Ob tej priliki so kmetijski strokovnjaki poročali tudi o letošnji letini. Iz njihovih podatkov izhaja, da je bila žetev kljub večjemu obsegu obdelane zemlje in kljub temu, da o kakor n. pr. na Tržaškem pri setvi porabili okrog 90% izbranega semena, da se je tudi uporaba umetnih gnojil zelo povečala ter se je kmetijstvo plih v precejšnji meri moderniziralo, letos vendarle za 10% manjša od povprečja zadnjih let.

O nagradah, ki so jih razdelili na Goriškem, so poročali že pred dnevi, vendar pomanjkljivo, ker tečaj tudi listom, iz katerih smo podatke p. sneli, slednji niso bili še popolnoma točno znani. Iz njihovih naknadnih poročil izhaja, da je bilo na Goriškem od približno 1000 udeležencev razpisanih natečajev nagrajenih skupno 386 kmetovalcev. Izmed teh je bilo, očeč po objavljenih imenih preko 300 slovenskih posestnikov in kolonov. V Trstu so razdelili 237 nagrad v gotovini, nekaj pa tudi v blagu. Posamezni udeleženci so prejeli kmetijske stroje, pluge, manjše količine izbranih semen itd. Med ostlimi, ki so prejeli nagrade v gotovini, je bilo po stili razmer tudi okrog 200 slovenskih Kraševcev, Notranjcev in Istranov. V Pulju so razdelili 25 večjih in prav tako celo vrsto manjših nagrad. Kakor drugod so večje nagrade pripadle italijanskim kmečkim posestnikom odnosno veleposestnikom. V Istri je prejelo večje nagrade 11 Hrvatov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Za novo bolnišnico

Akocija za zgradbo nove bolnišnice bo po božičnih praznikih pričela z obširnima pospeševanji za izvedbo akcijskega propagandnega tedna, ki naj bi v prvih dneh prihodnjega leta zajel vse sloje slovenskega prebivalstva v enotni zahtevi, da se to najbolj poroče vprašanje našega socialnega in kulturnega življenja brez odlašanja reši. S tem v zvezi, so se že dni predstavniške akcije zglašili tudi pri predsedniku mestne občine in pri banu dravske banovine.

Predsedniku mestne občine dr. Adleščiču so zastopniki akcije predložili kratko spomenico, ki navaja med drugim: Razmere v ljubljanski občini državni bolnišnici, ki vrsi, važno nalogo centralne bolnišnice za vse slovensko ozemlje, so se v zadnjih letih tako poslabšale, da predstavljajo resno socialno nevarnost za naše ljudstvo. Edina rešitev tega vprašanja je, da se v Ljubljani zgradi povsem nova, in sicer takšna bolnišnica, ki bo mogla v polni meri služiti tudi kliničnim nalogam. Le popolna klinika v Ljubljani, bi po mnenju predstavnikov zdravniške vede uresizala tako zdravstvenim potrebam našega ljudstva kakor zahtevam medicinske znanosti na univerzi kralja Aleksandra I. Ideji: načrti za tako bolnišnico so izvršeni in s tem je akcija v glavnem zaključila svoje delo. Zdej b morale delo poprijeti in dokončati kompetentne oblasti. Banska uprava je na vzpodbudo akcije stavila ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja nujen predlog, da ministrstvo, oziroma vlada vselavi v svoje amandmane k proračunu za leto 1937/38 vsoto 500.000 Din, ki naj bi jih ministrstvo uporabilo za pripravljalna dela za novo klinično bolnišnico v Ljubljani. Na koncu spomenice naslavila prošnjo na župana, naj s vsem svojim vplivom podpre to prizadevanje in naj obenem poroči, da bo mesec občina programno nove centralne bolnišnice priključila tudi svoj mestni zavod.

Spomenica, ki so jo zastopniki akcije predložili banu vsebuje tudi predlog, naj bi banki oddelek za socialno politiko stavil nujni predlog da ministrstvo za socialno politiko kot pristojno oblastvo takoj prične s pripravljalnimi deli za osrednjo klinično bolnišnico v Ljubljani.

Doma

Koroški spomini

»Se ga bo«, je dejal oče, ko je stopil, ves snežen v sobo. »Z Drave sem se slišijo zvonovi, kakor nabi. Se ga bo dal jug, šel! Slek je star, oguljen kožuh in zlezal na dilo po prvi gorji peč. Zunan je cotalo, da si komaj videl skozi kosmice.

Pri peči v kotu je stala mati sredi treh sosedovih otrok, ki jih je že prejšnji dan skupala v gorki vodi in jih očedila uši, ki so jih reveži bili kar živi. Ze dalje časa je iskala med ponošeno obleko, kje bi bilo kaj celega in še trpežnega, da bi dala napraviti iz ostankov kaj novega za te ubožce. Stari šivilji je dala mleka, kruha, kase, masti in drugega, kar je premogla hiša, da je sešla skromne obleke. Danes pa je sveti večer in dolžni smo povrniti revežem za to, ker je moral Odronek prezebrati že komaj je prišel na svet. Voliček in osliček sta mu dila gorko sapo, ker Marija ni vzela s seboj na dolgo pot zadostne plenice. In tudi njo samo je zeblo, da se je zasmilila Jožetu, ki je rajši sam prezebral in jo ogrnil s svojim rašavotnim plaščem. Pa tudi lakoto sta trpela belihelmska popotnika. Med potjo sta pojedla vse suhe smokve, kar sta jih imela s seboj, objestni gostilničarji pa jima niso hoteli ničesar dati na upanje, še manj pa zastoj. Hudo je bilo! Mraz in lakota sta kruta tovariša bednih. Zato pa je treba, da lačne nasitimo in nage oblečemo. Kar ste storili komu mojih najmanjših, to ste meni storili, je dejal Gospod. Na mizi je že stala slamnica z jabolki in orehi pa tudi trije hlečki belega klonka so bili zraven.

Bili so to sosedovi otroci. Njihova mati se je zgenila komaj takrat, ko jo je vseka bolha na stegnu, da se je bilo treba popraskati, oče, drvar, po večini odsoten, pa je pil za žive in mrtve in zmerjal in klet, kadar je prišel pijan domov. Otroci niso imeli drugega od mladosti, kakor ono svobodo, ki je najkvarnejša za mladino, nihče se ni briga za nje, divjali so sem ter tje in le malokdaj jedli doma. Večinoma so bili gostje pri nas. Sedaj so imeli čedno obleko, mati jim je dala še približek za božični večer, jih pokropila z blagoslovljeno vodo, odprla jim vrata v vežo in dejala: »No, v božjem imenu, sedaj pa idite domov.«

»Da se ti le ljubi, ukvarjati se s temi vampiri«, je zagodel oče na dlici, kakor je bila njegova navada. Saj sam ni mislil tako, ali nekaj je pač moral ziniti. To je vedela tudi mati in je dejala potihem. »Vse k božji časti, tudi jaz ne vem, kje bo še naš hodil po svetu in prav mu bo prišlo, če mu bo kdo pomagal, kadar bo v potrebi! Vse k božji časti! Saj bomo samo to nesli s seboj, kar bomo sedaj dali, drugo bomo vse pustili tu.« To imaš prava je dejal oče, ki je bil kljub zunanji robatosti v srcu pobožen in dober mož. V tem pa se je čulo potrkanje čevljev ob hišni zid in mati je pogledala skozi okno v vežo: »Oh mama, pa v takem! Odprla je vrata in hitela naproti svoji materi, stari Gregorčini iz Nove vasi. »Bog vas primi, ali ste dro upali, ko je taka ura!« Pod noge do kolen snežena, zgornje krilo zavahano čez glavo, je žena pregazila strmo pot v dolino. »Pa še dežnika nimate!« pravi mati. »Se sama komaj hodim, naj pa nosim še umrelo, saj nisem s cukra!« odvrne sključena, vedna ženica. »Saj je mogoče zadnjikrat, nič ne vem, za katerim vgovalom čaka smrt. Obe sta stopili v sobo, starka je stopila k očetu in šalljivo pozdravila: »Za prenočišče prosim.« »No, no, že prav« se nasmeje oče, »Bog vas primi!«

Vrstili so se navadni, domači pogovori, zunaj je padal sneg in polagoma se je jelo mračiti. Stara mati se je dobro ogrela pri peči, mati ji je prinesla mehke copate, oče pa kozarček žganja, na katerem so plaval trije lističi žefrana, ki je zlatil pijačo, kakor da je to nalašč za veliki praznik. Saj je bilo treba pogostiti staro mater. Po zimi je le malokdaj prišla v cerkev, ker je pot preveč ledena in za Meševčevim mlinom viši drevje v zarezu, da bi komaj zajel prišel spodaj skoz. Na sveti večer pa ni manjkala nikoli in vsakokrat je pravila, da je prej ko ne zadnjikrat, ker čaka smrt za vsakim grmom.

Vsa hiša je dihala praznično razpoloženje. Vse je bilo osnaženo, vse pospravljeno in urejeno. Kolovratni so šli čez praznike na vrh, pletenje in šivanje na polico pod stropom. Petrolejka je bila sveže osnažena in napolnjena, cilindri na njej pa čist, kakor župnikova očala. V sobo je stopil oče z velikim, črnim loncem, iz katerega se je kadilo in blagodejen vonj je napolnil vse poslopje: »Svet, svet, sam gospod Sabot...« je molil natih, jaz sem stopal za njim in krolil: »Čast in hvala bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu« sem mu odgovarjal in vsi na-

vožji za menoj. Za večerjo so bili vedno sveži adjovi žganci (hejdača mešta) in kava. To je bil uvod v praznično jedajo, kajti tudi za telo je treba skrbeti, če ne duša nima obstanke. To je vedela tudi moja mati. Za praznike mora biti že kaj boljše na mizi.

Po večerji sem se zmužnil k učiteljevim. Tam so imeli veliko božično drevo, ki ga doma ni bilo. Pa postala tam tudi niso poznali ta dan. Doma pa, Bog vari, da bi le poduhal ob tako velikem postu kaj mesenega. Bil je takrat pri nas šolski vodja Jože Vondina, rojen Slovenec iz Kranjskega, ki je s kmeti sicer rad govoril slovensko in nas v prvem razredu tudi slovensko poučeval, a po misljenju je bil nemec. Pokojna njegova žena je bila Nemka s Kočevja in vsa družina je bila nemška. Toda bi je dober mož in njegov najmlajši sin Feliks moj najboljši tovariš. Tako je bilo na sveti večer kar prijetno pri učiteljevih. Pa tudi vino so imeli in še nekaj, česar nisem poznal in kar je moralo biti zelo imenitno, ker so tako važnost polagali nanj in zmiraj o njem govorili. Punč so rekli tisti pijači Bila je v nekoliko čudni skledi in s šrpalko so jo nam natakali v kozarec. Nikoli nisem hotel vprašati, zakaj tako, ker sem mislil, da me bodo imeli za neumnega, če bom kaj takega vprašal, kar bi že moral vedeti.

Med tem je mineval večer in iz zvonika se je oglasil prvi poziv k metni kakor pravijo polnočnici pri nas. Rekel sem, »Hvala za vse«, voščil veselo praznike in lahko noč ter odšel čez zasnežen vrtiček domov. Doma so že odmorili rožni venec in oče je vleklo dreto na dlici, kakor bi bil imel v akord. Mati mi je pošepetala na uho, da se je kregal, ko me ni bilo pri molitvi. Uboga mati, koliko jih je morala prelištati od očeta radi mene! Ali jaz sem se na prvih božičnih počitnicah smejel že nekoliko bolj svobodnega in me ni posebno dmirala očetova graja, posebno še, ker je prišla do mene že iz druge roke, ki jo je gotovo že malo ublažila.

Po hribu od Verneberga dobi so se svetlikale luči in v enomer je kdo odkraval čevlje pred hišnimi vrati. Stara navada je bila, da so hodili pred polnočnico k nam, da ni bilo treba čakati v mrzli cerkvi. Mati je nosila žganje in klonk in tako se je soba do mase napolnila. To očeta prav nič ni motilo in jo je kar naprej žagal na dlici. Prišel je Pavelčev Hanzelj, z Zlebine star bogat samec, s svojo sestro Mojco, nikoli ni manjkalo pobožne stare, sključne device s Cetinja, o kateri so pripovedovali da je šla gorva v nebesa, ko je umrla. Ta je tudi vedno na klopi pri peči spala ta dan, ker ne bi mogla prilesti v hrib in priti spet nazaj k zgodnji maši ob šestih. Zdal je tam spal deklin nezakonski sinček in čakal, kdaj ga bo zbudila pobožna mati in ga vsega zaspanega peljala s seboj k polnočnici.

Zavonilo je z vsemi in vsi so se dvignili, kakor na ukaz. Mati in stara mati sta že prej odšli, ker hočeta še pred mazo malo požebrati. Sestra je zbudila očeta dekla je tresla fanta in ga budila, kakor je vedela in znala in ga jokajoče tolažila s tem kako je bila huda zima tudi takrat, ko se je rodil Jezus, ki pa prav nič ni jokal radi tega. Vsi so odšli, tudi jaz, le oče je ostal za varha doma. Varha pa je bilo treba ta večer pri hiši. Sicer ni več pošasti in prikazni, kakor so hodile včasih strašiti ljudi, ni več par, ki bi hodile same po cesti in tudi ne škopnjakov, ki so v podobni ognjenih snopov frčali p zraku in sedali na strehe nevernikov. To vse so neki papež zavezali. Ali še so verne duše, ki se oglašajo ta večer, pa tudi slabih ljudi ne manjka, ki kradejo po samotnih hišah, kadar gre družina v cerkev. Zato je treba, da ostane kdo doma za varha in to najpogumnejši pri hiši. Zaklenil je za nami vrata in se spravil nazaj na dilo spat. Luč je gorela, ker to noč ne sme ugasniti v spomin na to, da sveta družina ni imela luči v hlevu in je nebeška luč razsvetlila vsi belhelmsko poljano.

Predno sem odšel v cerkev me je zvalil sladke vonj v kamrico, kjer sta spala starša. Ko odprem vrata, čujem, kako vabljivo cvrči v pečici. Za nos in za ušesa je bilo to tako mikavno, kakor čista duša za peklenškega zapeljivca. Aha, pečenka! Ko se vrnemo iz cerkve, bo minul post, potem jo pa bomo. In še bolj zadovoljen sem odšel k polnočnici.

Nekdaj sem ministriral, še lani, in o božiču se mi je zdelo, da smo pri polnočnici vsi nekaj več, kakor drugače. Vse je bilo slovesnejše, ob nobenem prazniku tako, kakor pri polnočnici. Gospod Anton moj nepozabni učenik in narodni borec, ni nikdar tako vnoemno zapel Gloria in excelsis, kakor ta večer, stari Motelj je vse drugače ogr-

nil gospoda in vse pobožnejše vihtil kadilnico in bradatega Florjančevega oka, ki ni poznal nobenih not, stare orgle niso nikdar tako ubogale, kakor takrat, kadar je brhka župnikova nečakinja, Olga, prvič po adventu zapela »Angeljsko petje se čuje v višavi glorio, slava Bogu se glasi, mir se oznanja ljudem po nižavi, mili zveličar nocoj se rodi«.

Ta večer nisem več bil ministrant, ker sem bil že od doma. A tudi ta večer je seglo v mojo dušo svečano razpoloženje. Prvi sem začutil, da sem doma. Poslali so me v mesto v šolo med tuje ljudi, svražne našemu narodu in pohlepne naše zemlje. Ti ljudje naj napravijo iz mene nekaj boljše-ga, kakor bi mogli napraviti iz mene doma, ti nam sovražni ljudje... O, kako dobro mi je bilo ta večer pri polnočnici. Zupnik pred oltarjem, borec za naše pravice, ki nam jih jemljejo s silo, ob enem apostol miru in bratstvu, kristjan po besedi in dejanju, na koru naša pesem in v cerkvi naše dobro, teptano in upajoče ljudstvo. Zakaj sem moral oditi, zakaj? Zbudilo se je v meni domotožje, ki je mogoče glavni vzrok, da pozneje nisem mogel ustreči najsrčnejši materini želji, da nisem to, kar je hotela ona.

Minulo je štirideset let. Gospod Anton sniva pri Sv. Križu v Ljubljani Motelj v Podravljah in tudi Jok že nekaj časa sedi za nebeškimi orglami Mojega očeta so že prekopali in je legla v njegov grob sestra Mica. Čudno, mati je v grobu, kjer je prej počivala nadučiteljeva žena, Nemka s Kočevja. Onstran ni razlik v narodnosti in v premoženju! To gre samo do groba.

Na mojem domu gospodari tuje nemški luteran, ki se je priselil bogve odkod. Ta dom, ki je bil pribežališče vsem, ki jim je

mogla dobra materina roka kaj pomoliti, ki je bil stebel slovenske zavednosti in hiša cerkvenega reda, je danes vzlic obljude-nosti mrzel in prazen, tukaj in oduren. Tako hodim mimo njega, kakor da nisem bil tu rojen kakor da nisem preživel tu one prve mladosti, ki jo razumem in jo znam ceniti še sedaj.

Štirideset let! In danes bo stopil v isti cerkvi pred isti oltar prijatelj, gospod Tomaž, zapel bo Gloria in excelsis in na koru bodo odgovarjali glasovi slovenskih fantov in mož. Ko pa se bo narod vračal domov, bomo med mladino čuli le nemško govorico. Stari stebri počasi padajo, v grob legajo slovenske matere in ob Dravi stoji majka Slavija in trepeče za svojo deco in rodno zemljo. Blizu je čas, ko bo prekorčila Dravo in stopila na vrh Karavank.

Bratje, ali moremo praznovati božič, ne da bi mislili na našo kri tam preko! Čujte v sveti noči miru in odrešenja gosposvetki zvon, čujte ga!

In ko se bo izpraznila skočidolska cerkev in bo na vasi ugasnila zadnja luč, takrat bo za naše čči nevidno in za naša ušesa neslišno oživel v njej in okrog nje. Pred oltarjem bo stal gospod Anton, na koru bo zabučalo, zlata jabolka na jelkah se bodo zasvetila v bajni svetlobi stari Motelj bo prinesel kondilnico in skozi množico pojde doli: »Mir ljudem na zemlji! Mi ga že imamo!« In tudi moja mati, ki počiva tik v hodu in še četa v svoji klopi pod banderom na desni strani: »Daj mir onemu, ki sem ga najboj ljubila, jaz ga imam!«

Jaka Špicar

OPOMBE: Dila je polica pri peči nad klopjo v višini peč. — Klonk je poseben, bel kruh, ki ga pečejo za božič.

Mostovi in ceste kličejo na delo

Ostanki „pomanjkanja kreditov“ na Gorenjskem

Jesenice, o božiču.

Ze pred 10 leti je narasla Sava odnesla na Javorniku velik lesen most, ki je spjal dva najlepša in najbolj obljubena predela radovljškega sreza. Silno narasla reka je takrat odnesla tri skoraj nove bise ubogim tovarniškim delavcem in je razkopala strugo, da je sedaj dvakrat širša kakor že bila poprej. Zalostno je še danes videt velikanske naplavine peska in gramoza, nanešenega po vsej strugi, ki je nekoliko višje gori dosegla širino okolo 500 m.

V teku dolgih let je bilo to že nebroj komisij. Gospodje so ugibali, kako bi utegnili Savo jiti v zgradili most prek nje. Toda ostalo je le pri komisijskih, ki so morala več stala kakor regulacija Save in most sam. Zaradi pomanjkanja denarja in nerazumevanja gotovih činiteljev za gospodarsko prometno in turistično vprašanja pa danes po 10 letih še vedno veda največje predela naše domovine ozka, zasijana mačja brv. To so delavci, ki hodijo na delo iz Gorij na Javornik in obratno, že večkrat obnovili iz lastnih sredstev. Če boče kimer z vozovi s Koroške Bele v Gorje, mora voziti čez jesenjski most, ki je edini uporaben za težka vozila med Lescem in Moštrano. Pri tem izgubi podkornu uro časa, ki je danes pač vsakomur dragocen.

Obstoji pa nevarnost, da bo Sava, če ne bo kmalu regulirana še naprej rušila bregove, odnašala plodno zemljo in izpolko-

pala temelje novim hišam, ki so jih delavci v zadnjem času postavili na desnem strmem bregu Save.

Pa tudi v pogledu gradnje cest ni prav nič bolje. Pred dvema letoma so začeta graditi ceste iz Bohinjske doline na Koprivnik, Gorjube in na Gorenjke. Zaradi pomanjkanja denarja pa so gradnjo te prepotrebne planinske ceste kmalu ustavili. Pričeto delo razjeda tok časa, čeprav je na razpolago na stotine močnih in pridnih ljudi, ki z zaman iščejo dela.

Lani so začeli graditi z Bleda preko Širokega blejskega močvirja, ceste v Podhom in v Vintgar. Tudi ta cesta je le za prvo silo urejena do Podhoma, za nadaljevanje v Vintgar pa ni denarja. V Moštrani so tudi že lani začeli graditi ceste s postaje po najbližji črti v vas, toda tudi to delo počiva že vse leto, ker ni pare.

Ljudstvo se upravičeno pritožuje nad takim gospodarstvom in se vprašuje, kam je šla tista milijarda, ki je bila namenjena za javna dela v državi in koliko smo dobili od te milijarde za javna dela v Sloveniji.

Poldrugo leto je že minilo od tiste kresne noči, pa smo še danes v pogledu nujnih javnih del tam, kjer smo bili takrat. Množice brezposelnih delavcev pa vedno močneje je pritiskajo na vrata bornih delavskih in kmetijskih domov. In propadajo telesno in duševno, namesto da bi se izživljali pri poštenem delu, ki ga potrebe zahtevajo na vseh komih in krajih.

Gornjegrajski srez hoče železnico

Zanimive utemeljitve sreskega kmetijskega odbora

Gornji grad, o božiču

Na poslednjem zasedanju je gornjegrajski kmetijski odbor ponovno razpravljal o peroteč vprašanju železniške zveze Smartno ob Paki. Gornji grad, Kamnik, Ugojvil je, da se za to velevažno progno javnost, in odločujoči činitelji zelo malo zanimajo, medtem ko je propaganda za druge nove proge silno živahna in uspešna. Iz te nedeljavnosti bi lahko nastalo napačno mnenje, da ta progna ni tako važna ali pomembna kakor druge projektirane železnice. Dejansko je pa tu potreba velika, pa naj etvar presodimo z gospodarskih, tuško prometnih ali strateških vidikov. Zanimivo je dejstvo da je Gornji grad edino sresko mesto v dravski banovini, ki nima železniške zveze. Od najbližje železniške postaje v Smartnem ob Paki je Gornji grad oddaljen skoro 30 km. Z železnico je povezan edino s poštnim avtobusom, ki vozi dvakrat dnevno. V poslednjem času smo dobili še avtobusno zvezo z Ljubljano preko Kamnika. Vse to lahko nekoliko odpo-more osebnemu prometu, v javnem prometu smo pa prejšnjemu navezani na velike

razdalje po cestah.

Gornjegrajski srez ima podolgasto obliko in se razteza od zapada proti vzhodu, kjer se le na koncu svojega ozemlja dotakne železniške proge Celje—Dravograd pri postaji Smartno ob Paki. To je pred vse mgozdarski srez. Saj ima skoro dve tretjini gozdne površine. Veliki gozdni predel se sploh ne izkorišča, ker so od prometa tako oddaljeni, da se spravilo ne izplača. Železniška progna, ki bi vezala Smartno ob Paki preko Mozirja z Gornjim gradom in dalje do Kamnika, bi šele odkrila svetu vse te ogromne gozdne zaklade.

Naš srez je tudi prvovrstno turizkoprometno središče. Komu niso znane Savinjske in Kamniške Alpe z Ostrojem, Grinotcem in prelepo Logarsko dolino. Vsi ti kraji so dostopni le po dolgi, naporni vožnji z avtobusi. Zlasti južni kraji naše države se za naše kraje zelo zanimajo, a jih pogosto odvrača težavni dostop. Železniška progna i te prelepe alpske predele približala tuju v taki meri, da bi se rad odločil za izlet ali gorsko turo ali za letovanje pri nas.

Proga bi bila tudi ogromnega strateškega pomena. Če samo pomislimo, da imamo za notranjosti države proti zapadni meji naše banovine edino progno Zagreb—Zidani most, ki je ravno v Zidanem mostu zaradi tesnega prostora sjeino izpostavljena, vidimo, kako koristna bi bila v tem pogledu druga zveza Zagreb proti zapadni meji. To važno vez bi tvorila nova progna v zvezi z že obelobjenim železničarjem; Zagreb, Krapina, Rogatec, Grobelno, Celje, Smartno ob Paki, Gornji grad, Kamnik. Iz Kamnika bi se progna po potrebi lahko še podaljšala do Kranja. Ta del ne bi najetel na nobene večje terenske težkoče. Tako bi imeli drugo zvezo za notranjosti države do meje, ki jo v nujnosti izredno koristno razbremenila preobremenjenost in zelo izpostavljeno progno preko Zidanega mosta. Vidimo torej, da so res zelo tehnični razlogi, ki nam narekujejo izgraditve proge Smartno ob Paki—Gornji grad.

Dvajset let po smrti dr. Leva Krefta

Jutrišnji ponedeljek poteče 20 let, kar je umrl na Dunaju rezervni vojaški nadzdravnik dr. Lev Kreft, okrožni zdravnik pri St. Jurju ob Ščavnici. Globoko nas je vse takrat prenesla njegova smrt, saj je bila tako nenadna, mnogo prerana.

Kako rad bi bil takrat zapisal nekaj vtisov v svojo svojem dobremu prijatelju. Bil je pa čisti, ko se resnica ni smela pisati, posebno, če si hotel pisati o vzornem Slovanu, kakršen je bil pokojnik, o možu, ki je imel polno upanja in vere, da pride tudi naš dan, ko bomo rešeni avstrijskega tiranstva. Takrat smo molčali, ker smo morali, v srcu pa smo mislili nate, predragi naš Lev.

Kako prijetno so bile urice tam v Tvojem Mušaku, ko smo sanjali o veliki Jugoslaviji. Kako kmalu je napolnil naš veliki dan nednjenja. Kruta usoda pa je segla prei po Tebi, ni ti dala dočakati tega srečnega dne. Vem, da bi bil ta dan zate najsrčnejši.

Pokojnik se je rodil 28. junija 1873 v Biserjanah pri Sv. Jurju ob Ščavnici v narodno zavedni hiši. Po ljudski šoli je šel na gimnazijo v Gradec in Maribor. Po maturi je študiral medicino na Dunaju ter je bil promoviran 1899 leta. Prvo službeno mesto kot zdravnik je nastopil v Gornji Radgoni v takrat zelo nemušarji vasi. Zašel se je takoj narodno udeleževati, ustanovil je za okraj Ciril-Metodovo podružnico, katere vnet podpornik je bil. To je bil mož narodnega in naprednega kova in kristalno čistega značaja. Bil je tudi kot zdravnik pol dobrote. Marsikateri bolnik se je imel njemu zahvaliti za zdravje, marsikateri revež za brezplačno zdravljenje. Leta 1901 je sprejel mesto okrajnega zdravnika v St. Jurju. Iskrena želja njegova je bila, da bi takratni Murski Sokol v Ljutomeru razprostri svoja krila tuda nad našim krajem. Zal so bile prilike zato še neugodne. Da je bil tak, kakršen je bil, je bila pač tudi zasluga njegove matere. Živo se še spominjam, kako je pokojna gosja ob neki priliki med pogovorom izjavila: »Od Nemcev nimamo ničesar pričakovati mi moramo gledati na jug. Če s kom, si bomo s Srbi priborili svobodo. In to svojo zlato mater je ljubil Lev globoko, ponosen je bil nana.«

Predaječ bi šel, če bi naševal vse vrline pokojnika. Ob dvajsetletnici njegove smrti se ga hvaležno spominjamo vsi, ki smo ga poznali in cenili in se klanjam spominu njegovemu. Spavaj sladko v svobodni jugoslovenski zemlji! Večna Ti slava, dragi in nepozabni nam Leo!

Deset zapovedi glede moške obleke

Neki angleški dnevnik priobčujo v spozrazumu z organizacijo londonskih moskih krojačev naslednjih deset zapovedi:

1. Nikoli ne nosi gamaš.
2. V deželah, kjer govore angleško, ne nosi baskovskih čepic.
3. Ne nosi igel v ovratnicah, razen če ne gre za znak kakšnega kluba ali kakšne šole ali kakšne svečanosti.
4. Ne nosi čevljev iz irhistega usnja, razen če trpiš za ozeblinami.
5. Ne nosi žepnega robača z velikim monogramom vidno v malem žepu. Dočim se skriva pravi robač za rabo skromno v kakšnem drugem žepu.
6. V žepu vrhnje suknje ne nosi barva-stega robača.
7. Ne nosi pisanih nogavico podnevi in 8. s pozornostjo zbujajočimi zaklinki okrašenih nogavic k večerni obleki.
9. Ne nosi črnega klobuka k rjavi obleki, rjavim čevljem, rokavicam ali ovratnici in 10. ne nosi slamnika k smokingu, razen če nečeh v kabaretnem programu persiflirati kakšnega kavalirja.

Pri T. G. Masaryku in dr. Edvardu Benešu

Predsednik Izvršnega odbora JČ lig dravske banovine in JČ lige v Ljubljani dr. Egon Staré nam je poslal naslednji članek, v katerem opisuje osebnostne vtise o prezidentu Osvoboditelju T. G. Masaryku in sedanjem prezidentu dr. Edvardu Benešu ob priliki sprejema poklonitvene delegacije Jugoslov.-českoslov. lig zadnje dni novembra in 30 dni decembra t. l.

Nekako km prve dni decembra se je lahka krasno veleposestvo — znameniti grad Lany z obširnimi stoletnimi gozdovi. Ta grad je hvaležni českoslovaški narod poklonil svojem prvemu prezidentu ter mu obenem ob priliki njegovega prostovoljnega odstopa po štirikratni izvolitvi dal častni naslov »Prezident Osvoboditelj«. V tem prelepem zatišju — v gradu Lany, ki leži sredi tipične češke vasi, uživa počitek prezident dr. T. G. Masaryk, ki se lahko s ponosom ozira na svoje življenjsko delo, saj je prinesel njegovemu ljubljensmu narodu novo svobodo, nov napredek in razvoj, novo še lepšo in slavnijejo sedanost nego je njegova slavna zgodovinska preteklost. Tvo-re moderne českoslovaške države, duhovni oblikovalec novega, v resnici slovensko čutečega in demokratičnega češkega človeka dr. T. G. Masaryk, uživa v tišini polj in stoletnih gozdov, ki obdajajo dvorec Lany, pozni večer svojega življenja. Skoraj vsak dan prihajajo skupine hvaležnih častilcev iz Prage in od drugod, da uzro vsaj na oknu podobno ljubljenejo prezidenta ali pa zamah njegove roke.

Prezident Osvoboditelj preživlja večer svojega življenja v najožjem rodinskem krogu in sprejema samo redke obiske svojcev, svojih učencev in intimnega prijatelja, prezidenta dr. Edvarda Beneša, ki prihaja redno vsak teden k njemu na obed.

Od vsak, iz svoje skromne opazuje prezident Masaryk, kakor je sam dejal, ko je njegovi učenci ostro začrtano delo svojega učitelja. V zvezi znanemu dejstvu, da odklapi pred letom dni odstopil, kako nadaljujejo nja vse oficijalne obiske, je vendarle, ko je slišal, da se mu hoče pokloniti delegacija JČ lig iz Jugoslavije, sam izrazil svojim zdravnikom željo, da bi v tem primeru napravil izjemo in sprejel osebno vsaj ožje poslanstvo. S to svojo gesto je prezident Osvoboditelj, kakor je ugotovilo in zabeležilo vse českoslovaško časopisje, hotel dokazati, kako veliko važnost polaga na jugoslov.-českoslov. sodelovanje in kako mu je naš narod drag.

Dne 30. novembra popoldne se je pomikala v hitrem tempu karavana 25 avtomobilov po gladki asfaltirani cesti proti gradu Lany. Sivolasi prezident nas je pričakoval v svoji sobi, krepko vzvzanen, kakor da opravlja eno svojih nekdanjih uradnih dolžnosti, Dr. Masaryk nas je pričakoval v prisotnosti svoje hčerke, znane javne delavke dr. Alice Masarykove in svoje vnukinje Anuške. Našo delegacijo mu je predstavil poslevoedči podpredsednik centrale JČ lig v Pragi dr. Peter Zenkl, ki je v kratkem nagovoru poudaril, da se je hotela delegacija s svojim obiskom pokloniti prezidentu Osvoboditelju in tako čim bolj vidno

poudariti bratsko solidarnost in vzajemnost jugoslov.-českoslov. sodelovanja.

Dr. Masaryk je dejal v svoji redkobesednosti jasno in določno: »Vem, g. predsednik, zakaj ste prišli... srčno me veseli...« In pri tem smo opazili na njegovem obličju prisrčen in radosten nasmehek. Krepko je stisnil roko vsakemu poedinemu delegatu, ki mu je bil predstavljen. Trenutek je bil tako slaven, da se je pri vseh prisotnih opazilo globoko ganotje. Po kratkem presledku nas je nato prezident Osvoboditelj nagovoril: »Hvala Vam da ste prišli... Ljubim Vaš narod... Ne bom pozabil Vašega pozdrava.« Živeli, s katerim Vas tudi jaz pozdravljam!«

Nato je povzel besedo pisec teh vrstic ter dejal: »Gospod prezident Osvoboditelj, dovolite, da Vam tudi naša prisotna delegacija zakliče v znak neomajne ljubezni, spoštovanja in vdanosti. Živeli g. prezident Osvoboditelj!« Temu klicu so se navdušeno pridružili vsi prisotni. Nato je prosil pisec teh vrst g. prezidenta, da mu sme izročiti v imenu akademskega narasčaja JČ lige v Ljubljani in akademске mladine Aleksandrove univerze majhen knjižni dar, čemur je T. G. Masaryk z radostjo pritrldil. Pisec teh vrstic mu je izročil nato krasno vezano knjigo: prvi letnik »Slovenskega sveta«, ki ga izdaja slovensko usmerjena mladina v Ljubljani s sledečim posvetilom:

»Predsedniku Osvoboditelju bratske českoslovske republike TOMAZU G. MASARYKU poklanja slovenska akademska mladina Aleksandrove univerze v Ljubljani »Slovenski svet«, prvi plod svojega slovenskega prizadevanja kot izraz globoke vdanosti.«

Z očitnim veseljem je sprejel prezident Osvoboditelj ta mali knjižni dar, saj je bil predvsem on učitelj, vzgojitelj in duševni vodja mladine.

Občudovali smo krepko postavbo g. prezidenta in njegovo jasno besedo. Gosp. prezident se je nato skupno z nami fotografiral. Slika je bila objavljena skoro po vseh českoslovaških novinah ter tvori pač v zadnjem letu unikat, saj prezident Masaryk ne sprejema več tujih deputacij in predstavnikov. Nato se je vedro in z zadovoljnim nasmehom, ponovno krepko stiskajoč vsakemu delegatu roko, poslovil od delegacije.

Naše dame so položile na grob Masarykove soproge pokojne Charlotte lep šopek cvetja, nato pa je celotno delegacijo sprejela hčerka prezidenta dr. Alice Masarykova z vnukinjo gđ. Anuško pri čau.

V srih vseh prisotnih bo ostal neizbrisn ta prisrčni sprejem pri Masaryku. Kako globoko je prezident Osvoboditelj očustil našo delegacijo, o tem imamo najboljši dokaz v besedah prezidenta dr. Edvarda Beneša, ko je v odmoru pri slavnostnem koncertu v Smetanovi dvorani dne 1. decembra skupno s svojo soprogo g. Hano Benešovo sprejel vse dame naše delegacije in predsedstvo. Beneš se je obrnil do pisca teh vrstic z vprašanjem, kako je bila sprejeta prejšnji dan delegacija pri prezidentu Osvoboditelju. Ko sem mu podal kratek referat, je izjavil: »Verujte mi, da je bila v tem primeru Masarykova iskrena želja, da sprejme vsaj predsedstvo delegacije. Sma-trajte to dejstvo za dokaz njegove velike osebne naklonjenosti in ljubezni do vas in vašega naroda.«

Enako prisrčen je bil že prejšnji dan sprejem naše delegacije na Hradčanih pri

prezidentu republike dr. Edvardu Benešu. Celotna delegacija se je zbrala v prekrasni dvorani, ki sama zgornjo pripoveduje o slavni zgodovini bratskega českoslovaškega naroda. Ko je vstopil prezident dr. Beneš v avdienco dvorano, ga je naša delegacija sprejela z navdušenimi ovacijami. Prezidenta sta nagovorila podpredsednik čl. centrale dr. Peter Zenkl in predsednik naše zveze lig g. Momčilo Milošević. V svojem odgovoru je prezident dr. Beneš med drugim poudaril: »Zahvaljujem se vam prisrčno za pozdrave, ki jih prinašate v imenu bratskega jugoslovanskega naroda prav na dan pred njegovim državnim praznikom. Prisrčno pozdravljam Vaš obisk, kajti med narodi, ki so si tako blizu kakor naša, je dobro, če ne mislimo, da narodno in jezikovno sorodstvo je zadostno ter da iz njega že samo po sebi izvira sporazum in zveza. Bilo je rečeno, da je napaka, če kdo misli, da že samo prijateljstvo med dvema človekoma daje pravico do brezbrzičnosti ter odvzuje človeka stalne vzajemne pozornosti. Če to velja za posamezne ljudi, je tembolj važno za razmerje med dvema tako kompliciranimi enotama kakor so narodi, ter za rešitev vprašanj praktičnih stikov vsakdanjega življenja. Poleg tega se moramo zavedati stalne izmenjave generacij v narodu. Vedno znova si mora vsaka generacija odkrivati odgovarjajočo generacijo v drugem narodu: Mladi čehoslovaki morajo vedno znova spoznavati mlade Jugoslovane in njih so dobro Jugoslovane, in narobe. Tradicija krasnega gesla »Zvest

Domače vesti

„Roparski vladar“

V neki božični številki smo brali naslednjo vest:

»Združjenje prijateljev Abesinije je večer izročilo negušu božično poslanico, in sicer v Londonu. Poslanico je podpisalo več tisoč odličnih osebnosti, ki nimajo drugega posla, kakor izrekat sočutje roparskemu vladarju, ki je iz svojega naroda izšel zadnje zlato in ga nekaj ton odpeljal s seboj v izgnanstvo.«

Kakšen italijanski ali nemški list najbrž — boste rekli.

Pa ni bil, — ampak »Slovenski dom«.

* Josip Rjavce je na božični večer pel v Moskvi. Ugleden naročnik nam píše: Na božični večer sem slučajno na radio ujel Moskvu. Prenašali so koncert našega Rjavca. Ploščanja in vzkljanja ni bilo ne konca ne kraja. Ogromen in prodiren uspeh. Pel je najprvo jugoslovanske in češke pesmi; porzneje pa arije iz oper. Niso ga pustili z odra, vedno je moral se in še peti. Po ploščanju in hrupu sodeč, je moralo biti število poslušalcev ogromno. Resnično, nisem še skoraj nikdar čul pri prenosih koncertov tako glase glasov naših prijateljev. Pa saj mu je glas tudi zvenel.

* V proslavo 97. rojstnega dneva g. mons. Toma Zupana je nakazala CM podružnica v Kranju Družbi sv. Cirila in Metoda 375 Din za Tomo Zupana sklad.

Če ugibaš, kaj bi kuhala,
spomin se na »JAJNICE-PEKATELE«. To je izvrstna jed. Le pomisli, kako se nakuha, kako duhte, ko si jih prinesla na mizo, in kako zadovoljni so obrabi tvoje družine, ko jih s slastjo uživajo.

* Cankarjeva proslava v Sarajevu. Slovensko delavsko kulturno društvo »Cankar«, ki je bilo ustanovljeno v Sarajevu pred tremi leti, bo počastilo spomin velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja 9. januarja z akademijo, na katero se že člani društva vneto pripravljajo. Posebno marljivo se pripravljajo na to akademijo diletant-aka sekcija društva pod vodstvom Marijana Telarka. Diletantje bodo vpriporili dramo »Kralj na Betajnovi«, na sporedu akademije pa so tudi recitacije raznih pesmi in predavanje o Cankarjevem življenju in delu. Za prireditve sarajevskih Slovencev vlada veliko zanimanje in se bodo Cankarjeve proslave udeležili tudi številni sarajevski meščani, ki z velikimi simpatijami spremljajo kulturno delo slovenskega delavstva v glavnem mestu Bosne in Hercegovine. Društvo »Cankar« je v relativno kratki dobi svojega obstoja priredilo že celo vrsto kulturnih manifestacij in javnih prireditev, ki so močno dvignile ugled organizacije.

Bodoče matere morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebivali, posebno zapeki, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenčice. — »Franz-Josefova« voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

* Ita Rina odlikovana. V »Službenih Novinah« čitamo, da je gospa Tamara Gjorgjevičeva, naša filmska igralka Ita Rina, odlikovana z zlato kolajno za državljanske zasluge.

* Iz zveze gasilskih organizacij v Sloveniji. Seja novega osrednjega odbora gasilске zveze dravske banovine se je te dni vršila v Ljubljani in je odbor vzel na znanje potrditve naslednjih novih gasilskih čet: Stara vas, župa Brezice, Gozd, Sela in Velika Lašna, župa Kamnik. Uredniške in upravniske posle »Gasilca«, glasila gasilске zveze dravske banovine, bo od naslednjega triletnega odbora. Osrednji odbor gasilске zveze je imenovan za ta odbor gg. Franca Krambergerja iz Maribora, Ljudovita Muzeka iz Ptujja in gasilskega inšpektorja inž. Dolena. Odgovorni urednik bo tisti član odbora, ki stanuje v kraju, kjer se bo list tiskal. »Gasilec« se bo vsebinsko razširil in izpopolnil.

* Evropa bo slovenskac v božični številki Jutra se je vrnila pomota, ki kvari emise. V odstavku o ugotovitvah nemškega strokovnjaka Burgdorferja čitaj pravilno, da bodo šteli Slovanci, ako se bodo množili v sedemdesetletnem razmerju l. 1900 že 303 milijone prebivalcev in ne 303 prebivalcev, kar so epretnejši čitatelji že sami popravili.

znova vzdrževati, in tu so poleg oficijelnih organov potrebne prav naše lige, ki so tudi že dokazale svoj uspeh.

Prezident dr. Beneš je govoril nato o vedno soglasnem sodelovanju s pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I., ter je opozoril delegacijo na odgovorno in težko funkcijo kneza namestnika Pavla. Končal je z besedami: »Verujte v našo neomajno, silno in trdno zvestobo do Jugoslavije.«

Nato prezident dr. Beneš ni, kakor je navada, zapustil dvorane, temveč je še dal predstaviti vse članice in člane delegacije. V neprijetnem razgovoru in kramljanju je ostal prezident skoraj še celo uro med delegati, in se z vsakim nekaj časa razgovarjal.

Pisec teh vrstic je izročil tudi prezidentu dr. Benešu v imenu slovenskega orientirane akademike mladike Aleksandre univerze v Ljubljani enako knjigo, prvi letnik »Slovenskega sveta« z enako dedikacijo kakor dr. Masaryku dr. Beneš je sprejel dar s srčno zahvalo, očividno radostno presenečen. Ko se je poslovil, ga je celokupna delegacija ponovno z vihranim navdušenjem pozdravila. Vsem prisotnim bo ostal razgovor z njim v nepozabnem spominu.

Predsednik dr. Masaryk je ustvaril predsedniško tradicijo, ko je v svojem odstopu dokazal da počiva predsedniška avtoriteta v bratski českoslovaški republiki na demokratičnih osnovah. Dr. Beneš se kot učenec in naslednik vedno priznava k programu in idejam svojega velikega učitelja. Sivolasnega predsednika dr. Masaryka Minule dni je preteklo leto dni, odkar je postal prezident republike dr. Edvard Beneš. Na njegovi nadaljnji poti v blagor in srečo bratskega českoslovaškega naroda ga spremljajo tudi naše iskrene želje in čestitke!

Dr. Egon Stare.

* Smt slovenskega rudarja. V rudniku Ravni Reki blizu Despotovca se je smrtno ponesrečil 35letni rudar Mihael Terček, ki je bil doma iz Celja. Preiskava še ni ugotovila, kako je prišlo do smrtne nesreče.

* Neznani tat kokeši in žganja. Z Bučke smo prejeli: V noči na 22. t. m. je neznani tat vlomil v farovski kokešnjak na Bučki in odnesel 12 kokeši. Ker je bil kokešnjak zvečer zaklenjen, je neznanec odprl menda s ponarejenim ključem. Morda isti je izkušal jutraj ukrasti žganje iz kleti poselnika Bukovca na Slemenu. V zgodnjih jutranjih urah je namreč šel Bukovec sin v klet po žganje in je pri odhodu pustil ključ v vratih. Ko je pozneje gospodar Bukovec vstal in šel ven, je opazil, da je nekdo v kleti. Začel je na vso moč kričati. Tat, ki se je kričanja ustrašil, je odvrnil 20litrski steklenico, ki jo je bil že do polovice natočil z žganjem, in zbežal.

* Potovanje z Dunaja v Beograd. Po iniciativi turističnega avstrijskega urada v Zagrebu in v sporazumu z društvom »Putnik« in njegovim zastopnikom na Dunaju pripravila avstrijski prometni biro za spomlad veliko skupinsko potovanje iz Avstrije v Beograd. Za to potovanje se bodo posebno zanimali gospodarski krogi. Poslej je bilo organiziranih že mnogo potovanj iz Avstrije na naše morje, večja ekskurzije z Dunaja v Beograd pa bo tekrat prvi prirejena.

Nabijajo obrambo zoper prave ali lažne grippe, bolezen potovanja in tudi na gripo tvorijo okuženo. ČUVajte se Grippe! Vse zdravila, ki jih prodaja v vseh lekarnah. Cena malega zavička Din 8, velikega Din 15.

* Junak iz rusko-japonske vojne je umrl v naših krajih. V Samskem mostu so našli mrtvega moža, ki se je tako proslavil v rusko-japonski vojni, da so pisali o njem po vsem svetu. To je bil bivši ruski polkovnik Dimitrije Savicki. Med rusko-japonsko vojno je bil poveljnik artiljerijskega polka in proslavil se je pri obrambi Port Arturja. V svetovni vojni se je boril na čelu ruske artiljerijske brigade proti Nemcem. V Jugoslavijo je prišel že leta 1920 ter se naselil v Samskem mostu. Ker je znal več jezikov, se je udeleževal kot privatni učitelj, a je bil njegov zaslužek zelo skromen. Občina mu je dala za stanovanje majhno sobico, v kateri je reven in zapuščen umrl, star 76 let.

* Spor med beograjskimi hišnimi posestniki in dimnikarji. Združenje hišnih posestnikov v Beogradu je koncesioniranim dimnikarskim mojstrim napovedalo bojkot. Hišni posestniki ne bodo pustili v svoje hiše nobenega dimnikarja, ki je uslužben pri koncesioniranih dimnikarskih mojstrih. Predsednik društva hišnih posestnikov trdi, da znašajo mesečni dohodki koncesioniranih dimnikarjev nad 100.000 Din, kar kaže dimnikarji fingirajo najrazličnejše kvare v dimnikih ter tako zaračunavajo visoke stroške. Organizacija hišnih posestnikov se je proti koncesioniranim dimnikarjem že nekajkrat pritožila in ker to ni zadostilo, se je zdaj odločila za bojkot z zahtevo, naj opravljajo potrebna dela dimnikarji, ki niso v službi koncesionarjev. Do spora je prišlo menda šele zaradi tega, ker bi se morala še ta mesec uveljaviti nova dimnikarska tarifa.

* Nenavadna občinska gostinja. V Aranjelovcu je prevzel posle 6. t. m. izvoljeni občinski odbor in za vso občino je bila prirejena velika gostinja. Občina je bila namreč polnih 30 let v rokah ene rodbine in ker je tega gospodarstva konec, so novi ljudje priredili pravico pivovanja. Na trgu so na raznijsi speklji velikega vola in pitano svinjo ter skuhali velik kotlet žganja. Najstarejši član novega občinskega odbora je slovesno solil voja in svinjo in potem povabil ljudi na prigrizek in pijačo. Ves dan so se ljudje na trgu gostili in ko je zmanjkalo kuhanega žganja, so poleg novih občinskih odbornikov še mnogi drugi dajali za pijačo. Ves čas pivovanja je svirala ciganska godba.

* Epilog linčanja nedolžnih ciganov. Pred okrožnim sodiščem v Jagodini se je pričela nenavadna razprava, na kateri bo toliko obtožencev in prič, da bo kaj tesno v dvorani. Obtoženih je namreč 33 vaščanov in vaščan zaradi linčanja ciganov, ki se je pripetilo leta 1933. v vasi Varvarinu. Tam je bil sejem in med sejmarji so se motali tudi cigani iz bližnjega ciganskega taborišča. Hipoma se je med sejmarji razširila vest, da imajo cigani v svojem taborišču neko ukradenko deklico. Domisljaja in morda tudi vinjenost je razdijala vso množico. Sejmarji so navallili na cigansko taborišče, razbijali, kar jim je prišlo pod roke, ter motali cigane iz njihove kolibe v reko Moravo. Smrtne žrtve linčanja sta bili dve ciganki in neki cigan. Umrla je bila seveda tudi vsa bedna imovina ciganov. Prav tako hitro, kakor se je razburjenje razvnelo, se je tudi pogojevalo. Dekle, o katerem je nekdo trdil, da celo ve, od kod je, se je izkazalo za pristno cigansko dete. Vsi obtoženci trdijo, da so nedolžni. Nihče ne ve, kdo je razširil vesti o ukradenem otroku in kdo je vodil napad na cigansko taborišče. Nekateri obtoženci seveda tudi zatrjujejo, da so bili pijani in da sploh ne vedo, kaj so počeli. Razprava bo trajala več dni, ker bodo zaslišali nad 200 prič.

* Zadruga »Dom učiteljev« vabi vse tovaršice na sestanek, ki se bo vršil v torek 29. t. m. ob 10. na šentjakovski šoli v Ljubljani.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc. Jožefove grenčice.

Pri raznokani koži, ozeblinah, lišajih in izpuščajih — čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILČNO MAZILO«!

* Zahvala. Sokolsko društvo Mokronog se najtopleje zahvaljuje za nabrano svoto 500 Din, katero je nabral zastopnik Philipsovih radio-aparatov v Ljubljani na praznik udeležnja v restavraciji Dev.

* Spominjajte se izmed potrebnih najpotrebnejših in položite bednim slepim na oltar trpljenja plemeniti dar. Darove hvaležno sprejema Podporno društvo slepih, Ljubljana, Gradišče 7.

* Spominjajte se izmed potrebnih najpotrebnejših in položite bednim slepim na oltar trpljenja plemeniti dar. Darove hvaležno sprejema Podporno društvo slepih, Ljubljana, Gradišče 7.

Janko Prelovcc †

Ljubljana, 26. decembra. Dances je prišla v Ljubljano vest, da je davj na Sušaku nenadoma premrl znan nacionalni delavec Janko Prelovcc. Pokojnik se je rodil 1. 1899 v Idriji, kjer je preživel tudi svojo rano mladost. Ko je končal štiri realke, ga je zatekla vojna. Obšla je moral vojaško suknjo in bil je dodeljen k trčaskemu polku. odkoder se mu je po enoletnem službovanju posrečilo priti v Ljubljano na letališče. Po končani vojni vihrji je vstopil zopet v realko in tako leta 1922 konča srednješolske študije. Odsel je na Sušak in vstopil v službo kot bančni uradnik terminje podružnice Jugoslovanske banke, kjer je služboval do danes. Pred leti je stanoval kakor mnog Slovenici tudi na Reki, pa se je moral zaradi preganjanja preseliti na Sušak, kjer je pred 11 leti spoznal tudi svojo zvesto družico Marjeto iz Zagreba. Tekom njunega lenega zakonskega življenja sta se imela roditi Dragica, ki ji je sedaj 11 let, in Marija, ki šteje šele 5 pomlad.

Pokojnik Janko Prelovcc si je na Sušaku pridobil mnogo simpatij in priznanja s svojim neumnim in nacionalnim delom. Bil je duša sušakega Sokola, ki bo z njim izgubil nenadomestljivega dolgoletnega voditelja udeleževal pa se je mnogo tudi na športnem polju, posebno pri vesliških društvi, kjer si je tudi pridobil ugled odličnega organizatorja. Blaga pokojnik zapuščila poleg ožje družine žive družine še brate Zorka, našega priznanega kulturnega delavca, dr. Hajnca, geometra v Hradišči, Bistri, Sloka v Celju, Rado v Velenju, Cirila v Dubrovniku, sestro Leni v Ljubljani, poleg njih pa mnogo prijateljev in znancev, ki s jih je pridobil s svojim kristalno čistem zajem.

Pokojnemu Janku Prelovccu bodi ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Iz Ljubljane

n. — Brezposelni učiteljski abiturienti (tke) JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani priredil za brezposelne učiteljske abituriente dvomesečni tečaj za združeno knjigovodstvo, organizacijo in vodstvo zadrug. Tečaj se prične 18. januarja 1937 ob 9. v prostori gremialne šole v Ljubljani. Simon Gregorčičeva ul. Predavanja bodo dnevno razen sobot in praznikov od 9 do 21 ure do konca februarja. Med tečajem bo tudi več poučnih ekskurzij. Tečaj je brezplačen. Priprave sprejema odbor brezposelnih učiteljskih abiturientov, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I (uradne ure vsak dan od 10 do 12 ure).

ZAVOČNI KINO SOKOLSKI DOM v Šiški, telefon 33-87

Gustav Fröhlich
in Renate Müller kot
„Ljubimca“
Predstave v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9.,
v ponedeljek ob 7. in 9. uri.

u. — Dar. Namesto cvetja na grob blagopokojne gospe Maše dr. Švigeljeve darujeta industrijec g. Brenc Milko in njegova soproga ga. Hani za mestne uboge 300 Din.

u. — Združenje gostilniških podjetij vabi svoje članstvo, da se v obilnem številu udeležijo pogreba članice gospe Beti Orehovke. Pogreb bo danes v nedeljo ob pol 2. popoldne iz Kolodvorske ulice 26.

u. — Silvestrovanje »Sočec« in »Taborac« bo v Trgovskem domu in ne v prostorih »Tivolija«, kakor je bilo prvotno javljeno. Program bo pester in zabaven. Igrala bo prvovrstna godba. Miklavž bo delil tudi novoletna darila. Pijače in jedi bodo pocieni in izvrstne. Novoletna darila se bodo sprejemala v dvorani Trgovskega doma 31. t. m. ves dan proti plačilu 2 Din. Vstopnina bo samo 5 Din. Pridite, bo prijetno in domače.

Lepo novoletno darilo za Din 20.—

in to:

- 1 kom toaletnega mila
- 1 kom mila za britje
- 1 steklenico kolonske vode
- 1 kom zobne kreme
- 1 kom glavnik
- 1 kom vazelin
- 1 kom šampon
- 1 zobno ščetko

vpošljite v znakah ali po položnici na naš naslov in mi vam pošto obratno franko poslujemo. — Se priporoča

Foto-parfumerija in galanterija
LOJZE ŠMUC
Ljubljana, Aleksandrova c. 8.

u. — Oblike in klobuke kemiko čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.
u. — Registrirane blagajne in pisalne stroje popravljajo strokovno in poceni Boris Simandl, Ljubljana, Kolodvorska 11, telefon 2437.

Takoj se odda pod ugodnimi pogoji v najem **HOTEL »KRONA«**

v Dolnji Lendavi z vsemi pritlikinami, in sicer kavarna, gostilna, hotel, obstoječ iz 15 sob, plesna dvorana, garaža, hlevi in ostala potrebna gospodarska poslopja, vse s popolnim inventarjem. V dvorani se vršijo predstave in se nahaja stalni kino. Vsi odhoda sedanjega najemnika se takoj odda. Natančnejša pojasnila pri lastniku:

EPINGER SAMUEL,
industrijalec v Dolnji Lendavi.

BOŽIČNA MATINEJA Z. K. D.

SAMO SE DANES OB 10.30 VELICASTNI PLANINSKI FILM

Luisa Trenkerja

„ZA DOMOVINO“

Luise Ulrich

Z BOGATIM DOPOLNILNIM SPOREDOM ZA OTROKE IN ODRASLE!
Matinejske cene Din 3.50 in 5.50

Iz Celja

e. — Krajevna organizacija JNS v Celju je sklicala za sredo zvečer v Celjski dom članski sestanek, ki se ga je udeležilo mnogo članov iz Celja in okolice. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je v izredno zanimivih izjavah osvetlil predlog novega državnega proračuna, prikazal priprave in izvedbo letošnjih svobodnih občinskih volitev ter nove načine volilne propagande, ob zaključku pa omenil predlog konkordata, spreminjalni predlog opozicijskih poslancev glede razdelitve kmetov in predlog posl. Zečeviča o obvezni službi. Člansko je z vso pozornostjo sledilo vseokrog stvarnim težitim in poučnim izjavam in nagradilo g. poslance z navdušenim odobravanjem.

e. — Svoje odzdravno roko je pustil ob progi in pobežni. V torek okrog 21.30 je šel 21 letni, v sisklani pri Sv. Križu zaposleni delavec Anton Krivec iz Brestovca pri Rogasčji Slatini proti železniškemu prelazu v Rogasčji Slatini. V tem je privozil po progi vlak. Krivec je hotel prehiteti vlak in je skočil čez progo, imel pa je smolo, da se je na trdnici spopaknil in padel. V tem trenutku je zdržal vlak čez prelaz in koleca so odrezala Krivicu vso roko. Krivec je dobil tudi praske po vsem telesu. V silnih bolečinah in strahu je pustil Krivec svojo odzdravno roko ob progi in pobežni. Drugi dan je prišel sam v celjsko bolnišnico.

e. — Umrla je na Božič na Bregu pri Celju v starosti 61 let ga. Marija Simčeva, roj. Kječeva, posestnica ter soproga znanega šetarja in trgovca g. Ignaca Simenca. Pogreb bo danes ob 15. iz hiše žalosti na okoliškem pokopališču. Pokojnik bodi ohranjen blag spomin, svojem naši iskreno sožalje.

e. — Končan se ni zastupil. V božični številki smo objavili po podatkih iz uradnih virov novice, da je v celjski bolnišnici umrl 71-letni mestni revež Jurij Končan z Ložnice zaradi zastupljenja. Sedaj nam pa poročajo da je umrl Končan zaradi kapi.

e. — Izreden glavni občaj zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalu bo po odloku banke uprave jutri, v ponedeljek ob 13.30 v gostinji g. Rudolfa Jančiča v Zalu z dnevnim redom: Pozdrav in konstatiranje sklepov. Določitev članarine za l. 1937. Določitev dneva za redni občaj zbor. Slučajnosti.

e. — Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 16.30 in 20.30 vefeilim »Aljoš« z Adolfom Wohlbrückom in dve predigri.

Iz Maribora

a. — Ognjuc odklonjena dvorana. Prejeli smo: Mariborsko društvo za upepeljevanje mrlčev »Ogenj« je hotelo prirediti ob priključitvi letnega občnega zbora tudi predavanje o kremaciji s filmi, ki bi jih dala na razpolago českoslovaško društvo »Krematorium« v Pragi. Na prošnjo »Ognja« je objubil prij predaval sam predsednik »Krema toriuma«, českoslovaškega društva za upepeljevanje mrlčev, ki ima 83 tisoč članov v ČSR in izdaja svoje mesečno glasilo v 40 tisoč izvodih. Predsednik tega društva je centralni svetnik glavnega mesta Praga g. inž. F. Menzel, ki je o priključitvi mednarodnega kongresa krematorijev minulo jesen v Prag v svojem odprtem govoru izmed 11 za topele evropskih držav pozdravil kot prve prijateljše goste delegate iz Jugoslavije in im tudi sicer kol Jugoslovenom izkazoval največjo pozornost. Prošnja za prepustitev ljudske univerze, kjer so doslej nemoteno nastopali kot predavatelji z nemškimi predavanja pri nemški nacionalno-socialistični profesori iz Berlina in Münchna, pa je bila odklonjena. Za obmejni Maribor vsakokrat značilne razmere.

a. — Dobro srce Pobrežja. Rdeči križ je sporazumno s šolsko upravo na Pobrežju preredit v osnovni šoli božičnico revnim solarjem in je bilo obklorovanih 154 revnih solarjev s perikom, obleko in obutvijo.

a. — Božičnica Rdečega križa v Studencih. Na božičnici ki jo je priredil Rdeči križ v Studencih, je bilo obdarjenih 63 otrok v obutvijo, 115 otrok z obleko in 82 otrok s perikom v vrednosti nad 9000 dinarjev.

a. — Razstava kanarčkov. Društva rejcev malih živali v Mariboru je bila otvorjena na božični praznik ob 10. dopoldne v poslopju vokalne hiše Vetrinjske in Tatenbachove ulice. V razstavnem prostoru se je zbralo lepo število ljubiteljev kanarčkov. Razstavo je otvoril s kratkim nagovorom predsednik DRMZ g. Uršič, nakar je očitno pokrovitelj razstave, narodni poslanec dr. Jančič, v izrednem govoru trud in prizadevanje društva, da oživi tudi to panogo našega narodnega gospodarstva in da vzbudi v širši krogi čimvečje zanimanje. Društvo rejcev malih živali je priredilo v svojem dvoletnem obistoju l. razstavo kanarčkov vrvivčkov v Mariboru kot svojo drugo razstavo in želo s tem prodoren uspeh. Razstavljavcih je preko 100 kanarčkov vrvivčkov po 13 razstavljavcih, med katerimi moramo omeniti zlasti g. Keniča, ki je razstavil največ komadov. Razstava je izpopolnjena z posebnim oddelkom za hrano kanarčkov in oddelkom, ki kaže našo in tujo tovrstno literaturo.

a. — Poštna služba na Pohorju. Tujsko prometna zveza »Putnike« v Mariboru se je obrnila na merodajne činitelje zaradi poštne dostave službe na Pohorju. Z dograditvijo prvega dela avtomobilske ceste na Pohorju od Reke do Pohorskega doma in Mariborske kočje se je tujski promet na vzhodnem delu Pohorja začel silno razvijati. V pretekli sezoni nista bila le Pohorski dom in Mariborska kočja odlično zasedena, ampak so se začele v okolici teh domov graditi privatne vile in weekend hišice, tako da je dobil ta predel Pohorja po vsej pravici naziv jugoslovanski Semmering. Z večjim dotokom gostov in turistov so se bolj množile upravljene želje po redni dostavi pošte na teh postojankah. Poštni urad se nahaja v 10 km oddaljenih Hočah ter mora ne le domovi, ampak tudi privatniki hoditi dobrih 5 ur do pošte.

Ker so dobre poštne zveze pogoj za razvoj turizma, je nujno potrebno, da direktorja pošte odparvi ta nedostatek in uredi za Mariborsko kočjo, Pohorski dom in ostale privatne naselbine, katerim se bo v kratkem pridružil še Dom poštnih uslužbencev na bivšem Petkovem posestvu, redno poštno dostavo, in sicer v mesecih maju, juniju, juliju, avgustu in septembru enkrat dnevno, v ostalih mesecih pa vsaj trikrat tedensko. Brez zadovoljive rešitve tega vprašanja so vsi naporji za propagando zaman, ker veliko število gostov mora imeti tudi za dobro poštne redno poštno dostavo. Seveda bi bilo želeli, da bi se uredila tudi prepotrebna telefonska zveza, na kar pa zaenkrat zaradi pomanjkanja sredstev še ni misliti.

a. — Ob 10 letnici avtobusnega prometa v Mariboru. Te dni poteka 10 let samostojnega avtobusnega prometa v Mariboru. V 10 letih so prevozili mestni avtobusi skupaj 4.798.667 km in so prevozili okrog 8 milijonov potnikov. Za pogon avtobusov se je porabilo okrog 15 milijona litrov goriva. V avtobusni promet se je investiralo skupaj v 10 letih okrog 9 milijona Din. Za obratni material, bencin, olje, maže itd. se je porabilo okoli 10 milijonov Din. Za vzdrževanje obrata in vozov okrog 5 milijonov Din. Na samih zavarovalnicah se je plačalo 1.5 milijona Din. Na davkih in pristojbinah 1.100.000 Din. Za cestni prispevek za vzdrževanje cest 2.108.657,92 Din. Že ta kratki pregled nam pove kako ogromnega pomena za mesto Maribor njegovo bližino in daljšo okolico je bila uvedba rednega avtobusnega prometa. Mesto Maribor je bilo med prvimi mesti v državi, ki je tvegalo takšen odločilni korak in sedaj mu prizna vsa javnost, da je bil ta korak dober in potreben. saj si danes mesta Maribora ne moremo več misliti brez rednega avtobusnega prometa.

a. — Požar. Iz doslej neznanega vzroka je na pokostrejši stanovanjske hiše posestnice Marije Baumanove v Račah izbruhnil požar, ki je vpepelil celo podstrešje in trpi Baumanova okoli 15.000 din škoda. — V Sv. Martinu na Pohorju pa je ogenj vpepelil gospodarsko poslopje posestnika Jurija Votcha, ki trpi nad 10.000 din škoda.

a. — Izropana mesnica. V mesnici Rogine Klaričeve na Spodnji Radvanjski cesti 6 so vlomili tatovi ter odnesli za okrog 900 din prekajenega mesa in klobas. V zvezi z vlomom so orožniki aretirali tri osumljence.

Z Jesenic

s. — Smrtna kosa. Na božič dopoldne je po daljšem trpljenju v najlepših moških letih preminil g. Ante Stekar, carinski posrednik in bivši carinski revizor na Jesenicah. Pokojnik je bil simpatičen in izobražen mož. Uredil si je bil veliko knjižnico, v kateri so dela najodličnejših svetovnih pisateljev. V politične borbe se ni ravnal nikdar vmešaval, bil pa je ustanovni član gasilske čete in član jeseniškega Sokola. Huda bolezen ga je mučila dolga leta, dokler mu ni pretrgala niti življenja, in to v času, ko si je zase in za svojo družino uredil lep domek. Zapustil je žalostno soprogo in sinčka edinca, ki mu je bil nadvse dober oče. Pogreb bo danes ob 15.30 izpred hiše žalosti na Kralja Petra cesti. Bodu mu ohranjen lep spomin, prizadetim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Iz Hrastnika

h. — Hrastnik pred 30 leti. Sredi leta 1905 je začel razsajati po hrastniški dolini legar in razsajal je še vse leto 1906. Na hribu se je razpasel okrog velike roči leta 1906. Z Dunaja je poslalo društvo Rdeči križ v Hrastnik poljsko bolnišnico, ki jo je tvorilo več lesnih barak. Ta bolnišnica je bila na velikem travniku steklarne, južno od sedanja Ribnikarjeve podružnice. Najbolj je razsajal legar okrog steklarne in kemične tovarne in zdravstvena oblast je dognala, da je bila vzrok slabja pitna voda v kolonijah teh podjetij. Danes do tega ne bi moglo priti, ker ima vsa Hrastnik zdravo pitno vodo iz vodovoda, izpeljanega izpod Mrzlice. Na leto 1906 pa imamo tudi lepe spomine. Takrat so zgradili novo šolsko poslopje, ki pa danasnjam časom več ne ustreza. Takrat pa je bilo poslopje (današnja deška šola) za Hrastnik le na pridobitev. Do leta 1906 je bila pri nas mešana ljudska šola, nastanjena v starem veljem šolskem poslopju, katero pa so morali leta 1923 zaradi plazu podreti. Pred 30 leti je bila mešana šola razdeljena v dve šoli in sicer v deško in dekliško. Prvo so nastanili v novem poslopju, druga je pa ostala v starem. Istega leta je prišel na novoustanovljeno deško šolo to 5-letni službi na Dolu učitelj g. Miloš Roč, ki deluje zdaj že polnih 30 let v veljiko zadovoljstvo prebivalcev in šolskih oblastev na tem zavodu. Ob dograditvi novega šolskega poslopja so zahtevali v šolskem odboru renegati, da se mora v šoli učiti več nemščine. Zavedni prebivalci so se uprli in renegati so še isto leto ustanovili Schulverein, prihodnje leto pa so imeli že svojo nemško šolo. Ob prevratu je prevzel pomembvalnico naše

SPORT

Zimskosportna vremenska poročila

Na žalost smučarjev se naši kraji odlikujejo po veliki spremenljivosti v vremenskem dogajanju zimske dobe, zlasti v izraziti nezanesljivosti snežnih odnosov. Po sebi zanje tri zime so smučarskemu roku nepriazne. Po ravnanju in v splošnih legah kar ni hotelo biti snega in kdor se je hotel spuščati po zasneženih plogovih, je moral mahnuti v večje višine. Toda smučanje v gorah, dasi ga ni moglo prehiteti, zahteva vendarle mnogo več, ne le časa, marveč tudi denarja.

Nič ni tedaj čudnega, da mora smučar toliko bolj premisliti, če se mu daljši izlet na smučeh obnese, to se pravi, če more upati, da bo našel v višinah zadovoljujoče snežne razmere. Zanj so zato poročila o snežnih in vremenskih razmerah dvakrat važna. Jezi se seveda, če je kronil na pot, pa mora na cilju ugotoviti, da je snega manj, pa da je slabši, kakor je sklepal na osnovi poročila, ki ga je čul ali čital. Pa tudi to možnost moramo jemati v postev, da je ostal doma, a drugo jutro mu je prijatelj pripovedoval kako prijetna smuka je bila od neke višine navzgor, česar pa iz vremenskih objav ni bilo razvideti.

Res moramo računati, da zadnje zime niso povprečne in da smemo za trdno pričakovati tudi boljših. Toda vendarle je gotovo, da je že v legi naše pokrajine dana osnova za veliko nezanesljivost vremenskih in snežnih razmer. Pri nas bo vedno veljalo pravilo, da bodo nastopili tedni, ko bo dobrega snega samo v višinah, in sicer ne le morda na spomlad, marveč tudi v toku kateregakoli zimskega meseca.

Ako je tako, potem je tem bolj važno, da spravimo zimsko-sportno obveščevalno službo v red. Saj je treba priznati, da se naše organizacije zelo mnogo trudijo, da bi zadovoljile vse one, ki se obračajo nanje, in da oskrbujejo obširnost s poročili vsako leto v večji meri. Da pa dosedaj še ni bilo mogoče v tem pogledu doseči rezultatov, ki bi bili smučarjem zadovoljni z njimi, leži krivda vsekakor v sumem sistemu opazovalne službe in poročanju.

Dve stvari sta pri tem osnovno važni. Prvi mora smučar vedeti, koliko snega je padlo, koliko ga leži, in sicer ne le na osončnih straneh, marveč povprečno, v osončju kakor v prisojahu. Drugi mora vedeti, kako vreme je v gorah, zlasti kaka je temperatura, ali je pod ali nad ničlo, saj zavisi od tega, kakšen je sneg, pa ali gre dež ali sneg, ali pada suh ali južen sneg.

Dosedaj dobivamo sporočila z gor s preprosto pošto, ki jo posreduje največ nosač in vlak. Zato je povsem umljivo, da mine pogosto od ali dva, preden dospe poročilo na razgledno desko, v radio ali v časopis. Ni čuda, če se je neredko dogodilo, da se je ta čas vreme že bistveno spremenilo in da vladajo že takrat drugačne razmere, ko smučar bere ali posluša poročila, kaj se le dospe sam na goro. Seveda se jezimo na počasna sredstva, na počasni tempo obveščanja, dasi so nemara vsi prizadeti izvršili z vnebo in tudi z največjo mogočo naglico svojo nalogo. Toda tu se moramo zavedati, da je nemogoče drugače urediti to stvar kakor z radikalno reformo, to je z uvedbo drugih sredstev, kakor je na primer tudi telefon. Res je to silno draga reč, ali prezreti ne smemo, da je povsod v Alpah, kjer računajo s smučarskim prometom, da o drugih potrebah ne govorimo, običajen način telefonske obveščanja, in tako more dunajski radio že ob poldnesih dopoldne poročati natančno, kake so isto jutro vremenske razmere na gorah, zlasti seveda, kolika je temperatura in kolika je debelina snega.

Razumljivo je na prvi pogled, da ni dovolj, ako imamo taka, za naše sedanje razmere lahko rečemo idealna poročila samo z ene višinske postojanke. Treba bi bilo imeti evidenco o vremenskem položaju v opazovalnih, ki so razporejena v različnih višinah. Vrednost tega se more najlažje razvideti iz naslednjih navodil. Pogosto je tako, da gre pri nas po dolinah in ravninah dež, dočim zgoraj sneži, in sicer tako, da pada v nižjih legah južen zgoraj pa suh sneg. Odločilne važnosti je razmerje, do katere višine je dež od katere navzgor je južni in kje prične suh sneg. Lani je bilo na neki dan v prvi polovici januarja tako, da je v Juljskih Alpah nekako do višine okrog 850-900 m samo deževalo, na Gorjušah in Koprivniku se je dežal še mešal s snegom, a na Pokljuki je padal samo gost, težak, južen sneg dočim je le nekoliko višje, in sicer nekako od višine 1300 m navzgor šel suh sneg, tako da je bila vsa površina nekako od 1300-1350 m navzgor pokrita z lepim pršjem, in vse naslednje dni je bil na sami Pokljuki neprijazen zmrznen sneg, le malo višje pa je bila one dni najugodnejša smuka, v Ljubljani se je malo vedelo zanj in dobro oskrbljen in ugodno ležeča kočna na Lipanski planini je bila prazna, dasi bi jo bil najbrž marsikdo mahnil gor, če bi vedel za vse to.

Naloga obveščevalne službe bi bila tedaj, da bi v podobnih primerih ugotavljala, proti katerim viščinam se nahajajo navedeni trije višinski pasovi razlikujoči se po toplini in po najvažnejših snežnih svojstvih. Zato so nam potrebne opazovalne postojanke, razvrščene po višinskih pasovih, pri čemer bi mogli resignirati na opazovalnice v kočah ki stojijo v istem gorovju v istem višinskem pasu, dočim so na razdalje kakor so med Juljskimi in Kamniškimi Alpami. Peco ter Pohorjem čisto že prav opazne razlike.

Najbolj o smučarji nejevoljni na ona poročila o snežnih razmerah, ki imajo v premočni meri znak subjektivnih pojmovanj, to se pravi, da predstavljajo stanje v ugodnejši luči, nego je v resnici po onem slavnem receptu, da smučar troši v gostilni tudi takrat, če najde premalo snega. Vse to se da izraziti tudi znatno ostreje. Toda tu

nam gre v prvi vrsti za pozitivno stran, zato pustimo tekmominacije. Pač pa naj dodamo naslednje: Težko da bi se dala doseči zadovoljiva reforma drugače kakor da pomaga pri poročanju neprizadeta opazovalna služba, kakršno imamo v mreži meteoroloških opazovalnic, ki beležijo temperature, padavine itd. Se le ko bi ta državni aparat, ki opazuje povsem stvarno, objektivno, iz znanstvenih nagibov in po odgovarjajoči metodi, prevzel tudi opazovanje snežnih razmer z vseh vidikov, ki so potrebni za pogoje zimskega sporta, šele potem bi mogli pričakovati, da bi nas mogla obveščevalna služba res zadovoljiti.

Resnica je, da ni majhna stvar, izvesti tako ogromno nalogo, kakor je preuredba opazovalnega aparata v smislu, ki naj služi tudi zimskosportnemu, odnosno tujkoprometnemu namenu. Tu je seveda v prvi vrsti stvar na državnih institucijah odnosno na državi, da se da pregovoriti za kaj takega. Dandanes je že zelo prodirlo spoznanje, koliko more nuditi tujski promet in tudi država je že začela sodelovati pri propagandi, v železniških in drugih olajšavah itd. Nemara bi vendarle ne bilo predačle do stopnje in naloge, ki sem jo skušal tu na kratko očrtati. Tudi v Avstriji in Švici, glavnih alpskih deželah, ni vzorna opazovalna in obveščevalna služba, kakor je vidimo sedaj na delu, nastala kar naenkrat in brez ovir. Pri tem so višinske postaje, opremljene s telefonsko zvezo, potrebne tudi z drugih vidikov, na primer za avionski promet, pa še za marsikaj drugega.

Zavedati se moramo, da je nemogoče organizirati obveščevalno službo za zimski sport drugače, nego na naznačeni način, po navedenih vidikih. Dokler pa tega ne dosežemo, bi se nemara vendarle dalo doseči marsikaj v opazovalnem področju marsikaj, kar bi razvoju te panoge ostalo v trajno korist. Naše sportne, planinske in druge organizacije so postavile že dosedaj vrsto gorskih koč, domov in hotelov, marsikateri od njih je oskrbovan vse leto. V njih bi se neovmono dala urediti že prav lepa opazovalna služba, dočim se je doslej v tem oziru storilo še razmeroma jako malo. Vzemimo že samo zimo: ako bi se beležilo snežne razmere leto za letom bi s tem dobili važno statistično gradivo, ki bi nudilo dragoceno navodilo, kako in kje se morejo z najmanjšim rizikom napovedati zimskosportne prireditve in v katerem času so vremenske motnje najmanj verjetne. S sodelovanjem že obstoječih meteoroloških opazovalnih služb bi se nemara s primerno sistematično akcijo dali že sedaj doseči rezultati, ki bi bili vredni truda. Pri tem bi ne škodila nekatera navodila pošiljalcem poročil o snežnih razmerah: nekateri poročajo tudi o vetru, pa o stanju barometra, kar je popolnoma brez pomena. Zakaj barometer pada ali raste na velike razdalje na podoben način razdalja od naših Alp do Ljubljane ali Maribora ter Celja pomeni tu toliko kot nič.

Zdi se da v stadiju, v katerem se sedaj nahajajo naš zimski sport in tujski promet sploh, že smemo pričakovati primerne napredke tudi v področju sistemaškega opazovanja zimskih posebno snežnih razmer, pa enakega napredka v obveščevalni službi. Čim prej uvidimo to potrebo, tem boljše bo in tem prej bomo mogli uvesti ono pravilnostno stopnjo, ki je potrebna, da se končno uvrstimo kot enakovreden faktor v normalno, v kateri so že sedaj ostale alpske dežele.

A. M.

Smuka je dobra...

Kljub londonski megli, ki se je — upajmo za dolgo — včeraj izgubila iz Ljubljane, pa dan sedaj zastirala smuke željnimi Ljubljancem pogled v sonce in nebo in kljub šele zasnovani ureditvi vremenske poročevalske službe, ki je bila za naše izletnike in tujkoprometne točke tik pred prazniki vse drugo kot zadovoljiva, so se množice prijateljev narave in belega sporta te dni gori na Gorenškem vendarle vesile toplega sonca in prijetnega smuka. Človek bi res skoro ne verjel, da je ta letošnja spet muhasta zima v naših znanjih in lahko dostopnih smučarskih postojankah le nasula toliko bele mane, da je bilo dovolj za otvoritev smučarske sezone. Kar vprašate dr. V. V. ko se bodo vračali turisti in smučarji iz Bohinja, Pokljuke ali Planice, vsi razglašani in zagoreli, kako prijeten je bil letošnji božični smuk. Morda krasnejši, če zato kot nekdo, kajti zdaj ga šele vedo ceniti vsi, ki so morali od teh praznikov že več let čeneti za pečjo. Da je snega in smučarjev res že dovolj, naj bo nevernim tožajem v dokaz še to, da bodo danes v rataškem kotu že prve tekme v teku in skokih. Torej res popolnoma tako kakor pozimi!

Če ostane vse pri tem — barometer je še zmerom trden — se mlada smučarska garda z našega hrua res lahko z veseljem privarila na veliki smučarski pohod v Slovenijo. Za smučarja, ki je z malim zadovoljen je snega dovolj in smuka dobra.

V nekaj vrtah

Na svoji turneji po severni Afriki je BSK odieral prvo tekmo v Meknesu proti reprezentaciji severnega Maroka ter zmagal s 4 : 1 (3 : 1). Tekma je privabila na tribine tudi mnogo vojakov turške legije — Jugoslovencov, ki so pridno navijali za Beogradskane. BSK igra zdaj še na velikem bojiščnem turnirju v Maroku, v katerem bo imel za nasprotnika tudi prebisko Slavijo.

Danes se vršijo v Vrhu tekmovalnosti za takle-teniško prvenstvo dunajske banovine, na katerem bodo startali tudi naša močnejša igralca Ilirije in Hermesa. Elna namerava nato potovati še v Rumunijo, da bi se v Cluj središču rumunskega takle-tenisa pomerila z zelo močnimi tamkajšnjimi igralci. Na pot so šli Walecha, cher, Lazar, Smerdu in Naev, člani Ilirije ter Hermesa in Maribora.

Teniski savez je ta dni odahnil pradižnjeni vrstni red najboljših teniških igralcev B-

kategorije, v katerem je na 3. mestu Ilirijan Gustav Sivica, na 13. Karl Skoberne iz Celja, na 15. Janko Banko (Ilirija, Ljubljana), nato pa sledijo do 20. mesta še trije Mariborčani.

V Lausanneu je te dni zboroval izvršni odbor mednarodnega olimpijskega odbora, ki je največje pravljalo o bodoči japonski olimpijadi. Med drugim je bil sprejet zanimiv sklep, da olimpijski stadioni v bodoče ne bodo smeli imeti prostora za več kot 100.000 oseb. Zdi se, da so gospodje pri mednarodnem olimpijskem odboru približno enakih misli glede vseh rekordov kot močniki pri Fisi. Glede V. zimske olimpijade se ni bil sprejet noben sklep, vendar kaže, da jo hočejo vendarle spraviti v Evropo.

Službene objave LNP

Službeno št. 3, 8. seja u. o. dne 9. t. m. 1. Ponovno so pozivali naslednji klubi, da v roku 8 dni po objavi plačajo sodniške pristojbine, in sicer: Zagorje ss. Dolinarju 102 Din, Gorenjec ss. Mrdjenju 53 Din, Korotan — Kr. ss. Derzaju (se razliko) 100 Din sicer se vsi trije klubi avtomatično suspendirajo. 2. Prošnji Hermesa za ponovno odgoditev roka za plačilo dolga LNP se ne ugotovi inee klub poziva, da v roku 8 dni po objavi dolg poravnava, sicer se avtomatično suspendira. 3. O. o. Maribor se za tekmo 1. decembra prizna za 90,50 Din po obračunu; za ostalo terjatev 249,75 Din, omenjeno v sejemnem zapisniku od 2. decembra se o. o. naproša, da predloži obračun. 4. Slovanci se podaljša rok plačila 200 Din za p. f. do 31. decembra t. l. nepreklicno. 5. Maribor se oprošča plačanja prispevkov 100 Din za p. f. od tekme Maribor — Celje 29. novembra t. l., ker je blagajna prejela ta znesek že ob priliki razveljavljene tekme. Obenem se vzame na znanje sporazum med klubom, da bo Maribor potoval k povratni tekmi na svoje stroške. 6. Zalog se ponovno poziva, da pod pretjno suspenzom v roku 8 dni po objavi uredi z Litijo od-

škodninski spor v smislu svojega dopisa od

29. decembra t. l. — 7. Litija javlja nov odbor: predsednik Jelinkar Tone, tajnik Ranzinger Edmund. 8. Po prijavi Korotana — Kr. se uvede postopek zoper Olimpa zaradi neredov ob priliki tekme Olimp-Korotan 22. novembra t. l., obenem se sodnik te tekme Reinprecht preda s. o. — 9. Uvede se postopek proti funkcionarju Mladike Pfundnerju po prijavi člana u. o. Malovrha. — 10. Uvede se preiskava zaradi dogodkov ob priliki tekme 1. decembra t. l. v Kranju in se tozadevno zaslisi vodja ljubljanskega moštva g. Ilvar. — 11. Poročilo službujočega Kerna s tekme 1. decembra t. l. v Kranju se preda s. o. — 12. Zaradi izključitve iz kluba se razrešita dolžnost člana o. o. Celje Jegrišnik in Pieteršek. 13. Poziva se dr. Mauri, da v roku 8 dni po objavi nakaže globo 50 Din, sicer se črta iz seznama podseznih odbornikov in se poziva, da takoj vrne izkaznico. — 14. Protest Korotana-Kr. proti sklepu u. o. objavljenem v »Jutru« od 1. decembra se odpošlje na JNS. — 15. Vzame se na znanje dopis pov. s. o. Trbovlje št. 37 od 22. novembra t. l. — 16. Prošnji Slavije — P in Reka za podporo se bosta obravnavali skupno z ostalimi sličnimi prošnjami. — 17. Skupščini JNS 13. decembra t. l. se dostavijo prošnje naslednjih klubov za podporo: Dask, Hrastnik, Korotan — Lj., Kovinar, Moste, Reka, Slovan, Svoboda — Lj., Zagorje, Železnikar (za odpis posojila) ter se poveri delegat LNP, da se spričo slabega finančnega položaja klubov na savezni skupščini odločno zavzame za ugodno rešitev. — 18. Prošnja Jugoslavije za znižanje kazni Zagorju Antonu se predloži skupščini JNS. — 19. Vzame se na znanje predlog o. o. Maribor za skupščino JNS glede ustanovitve podsaveza v Maribor. — 20. Določa se član u. o. g. Kralj za podsaveznega delegata na savezni skupščini: kolikor g. Kralj ne bi sprejel te funkcije, se pooblasti predsedstvo, da določi delegata. Peric, s. r.

Zanimiva občinska seja v Trzinu

Iz Trzina nam pišejo:

V torek pred božičem je bila druga redna seja občinskega odbora. Dnevni red je bil zelo kratak in se ne moremo otresti mnenja, da je bila seja sklicana le zaradi druge točke dnevnega reda, ki se je glasila: protest zaradi veroučnih in moralnih pomanjklivosti na kranjski gimnaziji. Zastopniki zaskrbljenih staršev, med njimi Kristijan Pravst, Anton Buhan in Blaž Ster, so vložili in podpisali predlog, naj zavzame trziški občinski odbor svoje stališče napram dogodkom na gimnaziji v Kranju, o katerih se je tako obširno razpisalo glasilo obeh kranjskih voditeljev, gg. dekana Škrbca in odvetnika dr. Sabothija.

Poročevalec o predlogu je bil župnik Vovk, Govoril je o verski in moralni škodi, ki so jo baje utrpeli dijaki v Kranju, pa o pomanjkanju katehetov, ker po smrti g. Watzla še ni nastavljen naslednik. Zaradi česar se verouk poučuje skrajano, v vsakem razredu le po eno uro na teden. Predlagal je resolucijo, ki poziva oblastva, da napravijo na kranjski gimnaziji red, na vseh gimnazijah pa nastavijo potrebno število kvalificiranih učnih moči za verouk.

Zastopniki opozicije Fr. Globočnik je podal izjavo, da bo glasoval proti resoluciji, ker smatra ves ta protest za nadaljevanje v kranjskem listu začete gonje zoper vsega spoštovanja vrednega direktorja kranjske gimnazije dr. Simona Dolarija. Sploh pa takaka debata ne spada pred občinski odbor. Ako na kranjski gimnaziji ni kaj v redu, so tu nadzorne oblasti, o katerih pač nihče ne more sumiti, da bi se premalo brigale za versko vzgojo dijakov. Trziški občinski odbor pa naj se raje peča z nujnimi gospodarskimi zadevami svoje občine. Seveda je bila resolucija z glasovi večine sprejeta. Glasoval je za njo tudi bivši zastopnik socialistov Hinko Snoj.

Župan je dalje poročal, da je občinska uprava sklenila naprositi banko upravo, naj še enkrat revidira vse občinsko gospodarstvo od 1. 1921 dalje. Tega leta je namreč prišla občina v napredne roke. Za leta 1921 do 1928 se je občinska revizija izvršila 1. 1928, za naslednje razdobje pa 1. 1934. Ti dve reviziji pa sedanjim občinskim gospodarjem ne zadostujeta najbrž zato ne, ker sta konstatirali popoln red v občinskem gospodarstvu. Od nove revizije bo imela občina samo to korist, da bo morala šteti za stroške težke tisočake.

Poročilo o prvi seji občinskega odbora, ki je samo suho označilo sklepe in dogodke, je nekateri tukajšnje gospode vendarle hudo razburilo. Pa so napisali v kranjski listi za odgovor, da je bila poštna pošiljka, ki jo je odprl novi župan, neplačan račun. Naj bodo pomirjeni in prepričani, takih pošiljk bo prejel sedenji župan še veliko tudi iz svoje poslovne dobe in jih bo zapustil

Zgodovina tiskarskega škrate

»Tiskarski škrate« je čudna zver, pred njim ima strah književnik kakor novinar. O njem in njegovem rodu vedo najbolj zgovorni leksikoni le malo povedati. Vendar je kljub svoji mladeniški predrznosti in prebrisatosti stara mrha. Saj je njegov rodovnik, ali še bolje, krstni list izlavlil sam dobri očka Janez Gutenberg 2 v štridesetih letih 15. stoletja, ko je v Mainz tiskal svojo prvo knjigo. Sprva ni bil nič kaj priznan in so ga sprejeli v kup, kakor neboljeno slepo črvo novo se porajajoče črne umetnosti. Z leti pa je rasel in postajal tako nebrzdano dečko, da ga po petnajstih letih ni bilo mogoče več prikrivati in tajiti.

Prvi ga je predstavil tedanjim čitateljem svoječasni pomočnik očeta Janeza Gutenbergja Svirar Berthold Ruppel, ki je ustanovil v Baslu prvo švicarsko tiskarno. Prvo njegovo tiskarsko delo je bila zajetna 842 folijskih strani debela »Moralia«, ki jo je napisal sam svetli oče Gregorij Veliki. Po tej »Moraliji« je nesrečni tiskarski škrate tako prekipaval svoje kozle, da dobrema Bertholdu Ruppelu ni preostalo drugega, kakor dotikati se 843. stran z mnogo obetajočim naslovom »Errata Typographica«. Tiskovne napake.

se svojemu nasledniku. Je že tako v današnjih časih, da ne morejo biti vsi računi točno plačani, ker tudi občinski dohodki iz doklad taks in trošarin ne pritekajo redno. Pri tem nam ubaja spomin nazaj na 1. 1921, ko je novi občinski odbor prevzemal poše po prejšnjem županu, pristasu takratne SLS. Slika je bila takrat vse bolj žalostna, ki je pa danes iz pietetnih in drugih razlogov počasi obnavljati. Konstatiramo naj le, da je prejšnja uprava pustila v blagajni tudi dovolj sredstev, da so gospod župan tisti neplačani račun lahko poravnali.

Ponesrečen roparski napad

Bučka, 26. decembra.

Prejšnjo nedeljo zvečer je postenik, trgovec in gostilničar g. Franc Povšič v svoji gostilni na Bučki stregel gostom. Okoli 19. ure pa je odpravil na stari dom spat. Privil je svetilko in legel v posteljo. Ko je že dremal, je zaslišal, da prihaja nekdo po stopnicah. Misli je, da se je vrnil sin Pepi, ki je bil zdaj. Zda se pa je prišlec stopil v sobo in ugasil luc.

Povšič se je čisto zdramil in vprašal: »Pepi, zakaj si luč ugasnil?« Neznavec je nato vprašanje brez odgovora skočil proti postelji, zgrabil Povšiča in s tihim glasom zahteval denar. Povšič je še vedno mislil, da je to sin, pa mu je rekel: »Pepi, saj veš, kam sem poslal denar. Veš, da zdaj ni mam denarja.« Neznavec je postal še nasilnejši in je rekel. Denar ali pa crkniti! Pri tem je privlekel iz žepa nož in zamahnil proti Povšiču. K sreči je zadel vitratno odejo in jo prezezel, ne da bi bil napadenca poškodoval po vratu, kamor je očito meril, pač pa ga je vrezal v desno uho.

Ko je Povšič začutil rano, je planil pokoncu ter napadalca zgrabil in ga vrgel na tla. Ropar se je hitro pobral, skočil iz hiše po stopnicah in izginil v noč. Povšič je tekel za njim, da bi ga prepoznal, a ga že ni več videl.

Kakor kaže, so bile neznanemu napadalcu razmere v hiši znane. Povšič je namreč pred dobrim mesecem dni prejel večjo vsoto od sina Franceta iz Amerike. To je neznavec moral izvedeti, a ni izvedel, da je Povšič s tem denarjem poravnal razne obveznosti.

Raški orožniki, ki so bili takoj obveščeni o drznem roparskem napadu, so uvedli preiskavo in zaslišali več sumljivcev, vendar niso dognali ničesar pozitivnega. Ker je bil napad izvršen v temi, Povšič napadalca sploh ni videl in ga ne more niti približno opisati.

VUHRED. Namesto cvetja na kredo pokojnega primarija dr. V. Železnikarja iz Slovenjgradca so darovali poleg običajnega božičnega prispevka rodbine Minarik, Widmoser in inž. Pahernik po 100 Din za božično revne šolske dece v Vuhredu, za kar se jim šolsko upraviteljstvo najtopleje zahvaljuje!

RAVNOTAKO KAKOR
GASILEC POŽAR,
odvrača
Bronhi
BONBON kašelj!

PROIZVOD: UNION, ZAGREB.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja 27. decembra: Ob 15. uri: Kralj z neba. Izven. Cene od 22 Din navzdol. Ob 20. uri: Korajza velja! Izven. Znižane cene od 22. Din navzdol. Ponedeljek 28. decembra: zaprto.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Nedelja 27. ob 15: Pot to goro zeleno. Znižane cene. Ob 20. La Bohème. Znižane cene. Ponedeljek 28. decembra: zaprto.

Zaradi obolevnosti g. Marčeca se ponavlja danes popoldne namesto »Sv. Antona« uspešna beneška opereta »Pod to goro zeleno«, ki je pa v tekoči sezoni šestnajstkrat napojna našo opero do zadnjega mesta. Zvečer se poje Puccinijeva opera »La Bohème« v odlični postavitvi te sezone. V sredo se bo ponovila prekrasna spevoigra »Tri tih mladenk«, katere premiera je pred razpadom hišo imela entuziaističen uspeh. Na Silvestrovo se izvaja kot nočna predstava ob 21. zabavna opereta »Pod to goro zeleno«. Nove vloške, novi kupleti, na koncu baladni divertissement: revija 1936, prehod v novo leto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Nedelja 27.: ob 15. Pohujšanje v dolini šentfjorjanske. Znižane cene. Ob 20. Visokost pleše. Bloki.

Radio

Ponedeljek, 28. decembra

Ljubljana 12: Srani igrajo na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored obvestila. — 13.15: Venčki vsake vrste. — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: Množina potrebne hrane (dr. A. Breclj). — 18.20: Slovenske narodne pesni (plošče). — 18.30: Slovenska narodna pesem (g. France Marolt). — 19: Čas, vreme, poročila, spored obvestila. — 19.30: Nac, ura: Kako je Vuk Karadžić prišel do narodnih pesni (Vesela Curčić iz Beograda). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Verdijeva ura. Sodelujejo gđ. Zvonimira Župečeva, Aleksander Kolacio in radijski orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.10: Instrumentalni duedi, izvajata gg. Antunović in Heršlag.

Beograd 17.20: Orkestralna glasba. — 18: Poljeke pesni. — 20: Prenos opere. — 22.20: Laska godba in ples. — Zagreb 17.15: Laska glasba. — 20.30: Kvintet pihal. — 21: Koncert pevskega kvarteta. — 21.30: Kvintet pihal. — 22.15: Plesna muzika. — Praga 19.25: Laska godba orkestra. — 20.30: Češka glasba. — 21.30: Komorni koncert. — 22.15: Plošče. — Varšava 19.40: Glasbeali mozik. — 20.25: Plošče. — 21.30: Laska godba orkestra. — 22: Orkestralni in klavirski koncert. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Odlomki iz zvočnih filmov. — 17.30: Pevski koncert. — 18.30: Komorna glasba. — 20: Prenos Weberjeve romantične opere »Oberon«. — 22.30: Slike iz staroga Dunaja. — Berlin 18: Mešan glasbeni program s plošč. — 19.50: Komorna glasba. — 20.10: Zabaven večer. — 22.30: Nočni koncert. — München 18: Koncert orkestra. — 19.10: F. Bayerjev koncert za klavir in orkester. — 20.10: Po cestah velenstva. — 23: Melodije za lahko noč. — Stuttgart 18: Ura pesne glasbe. — 20.10: Orkestralni in pevski koncert. — 21.20: Recitacije. — 22.30: Laska in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. —

VSAK JUTRO
JE LAVAROVAN
V KUPNI
10000
DIN
VAROČNIK

za življenja velikega Johanna Wolfganga von Goetheja.

Tiskarski škrate pa ni samo neugnan nagajivec, nego tudi znamenit besedotvorec, ki je obzgalil vse jezike na svetu z nekaterimi izrazi, ki so bili plod čiste njegove nagajivosti. Tako je v 16. stoletju skoval iz dolge poznanega »mousuma« v nekem potopisu iz 16. stoletja monsum, ki je ostal do danes v rabi ne samo v evropskih jezikih, nego celo pri narodih, ki so rabili prvotni izraz »mousuma«. Tiskarski škrate pa je tudi astronom. V starih časih so arabski astronomi imenovali središče neba »semt«. Španski učenici, ki so se solali pri arabskih astronomih, so besedico »semt« malo podomakili v »zemt«. Ko pa je izšla prva španska tiskana knjiga o zvezdoznanstvu je tiskarski škrate spremenil »zemt« v »zenit«, ki se je naselil potem v slovarje vseh kulturnih jezikov. Prav tako je tiskarski škrate prekrstil deželo vzhajajočega sonca Nipon v prvi tiskani knjigi o tej daljni deželi v »Japan«. Nič ni pomagalo sinovom vzhajajočega sonca, da so se puntali proti tej prekrstitvi in opozarjali svet, da so Niponci, ne pa Japonci. Tiskarski škrate je zmagal s svojimi Japonci, ki se ne umaknejo iz kulturnih jezikov niti sedaj, ko je Japonska po svetovni vojni oficijno proglasila svoje cesarstvo kot Nipon

UMETNOST VEDEŽEVANJA

Razkrivamo vam skrivnosti vedeževalk — če verjamete v usodo, si jo boste lahko sami naprej določali

Umetnost vedeževanja prihaja z vzhoda, ki je znan po svojem praznovanju. Od tod so ga prinesli najbrž cigani. Vsi ljudje so pač taki, da bi radi na skrivnostni način zvedeli svojo prihodnost in cigani so to njihovo slabost izrabili ter si napravili iz njihovega praznovanja vir zaslužkov. Ena najbolj znanih vedeževalk je bila slavna Lenormandova, ki je tudi francoskemu cesarju Napoleonu Bonapartu večkrat prerokovala usodo. Če dandanes dobimo dosti vedeževalk, ki si z branjem usode iz kvart služijo denar. Po Ljubljani jih bo precej, manjkalo pa jih tudi ne bo po deželi.

Koliko je ljudi, ki pojdejo k njim! Po večini so to zaljubljeni, ki hočejo pač na takšen način zvedeti, koliko sreče ali nesreče jim je usoda namenila v ljubezni, najdejo se pa tudi resni ljudje, ki časih pozikujejo, kaj jim bo povedala vedeževalka.

Čeprav se izdajajo skoraj vse vedeževalk, za zelo skrivnostna bitja, čeprav zavijajo svoj poklic v tajnost, vendar je branje iz kvart prav preprosto, tako preprosto, da se ga lahko vsakdo nauči in se izkaže potem v prijetni družbi za vedeževalec. Principi vedeževanja so prastari in drže se jih še tudi vse moderne vedeževalk. Vsaka kvarta ima svoj določen pomen in če ima človek nekoliko daru govora in nekoliko sprtnosti, bo z lahkoto odčitaval ali pa se presegel prave vedeževalk.

Za vedeževanje se poslužujemo navadnih francoskih kvart, s katerimi igramo marijaž. Te kvarte imajo štiri barve in sicer sive, rdeče, modre in črne. Vsaka barva ima 4 figure: asa, kralja, damo, dečka ter 4 skartine: desetico, devetico, osmico in sedmico. Sreče pomeni v splošnem nekaj dobrega, razveseljivega in prijetnega. Hkratu je tudi simbol prijateljstva in ljubezni.

Karo prinaša denar in srečo. Križ pomeni upanje, sporočilo ali potovanje.

Pik pomeni samo slabo: zvižajo, zahrbtnost, sovražnost, nezvestoba, trpljenje, nesrečo, bolezen in smrt.

Slike se nanašajo po večini na osebe in njihove lastnosti, pa tudi na razne predmete. Barva učinkuje na njihov pomen ali pa ga izpreminja. Glavne kvarte v igri, ki naj predstavljajo osebe, katerim vedežujemo, ali pa njihovo prebivališče in okolico, dobe svoje posebne lastnosti in pomen s kvartami, ki se nahajajo okoli njih, na levi ali na desni, spodaj ali zgoraj. Te sosedne kvarte nam pomagajo potem sklepati o celi vrsti preteklih, sedanjih ali bodočih dogodkov. Po pomeni posameznih kvart se lahko kakšen dogodek obrne na dobro ali na slabo, kakršne barve se pač zberejo okoli dotične kvarte. Tako na primer lahko sklepamo, da nam bo kakšna smrt, ki jo kaže pikov as, prinesla dediščino, ki nas bo razveselila, — če sta okoli tega asa kakšna srčna in karova kvarta.

Pomen posameznih barv in kvart, pa tudi njihove lege, moramo poznati na pamet, če hočemo dobro in spretno vedeževati. Zato bomo zdaj omenili in lahko razumljivo navodilo za pomen posameznih kvart, potem pa bomo prešli še k pravemu vedeževanju.

Pomen src

1. As pomeni prebivališče (hišo ali mesto), v katerem stanuje oseba, ki ji vedežujemo. Rdeča sedmica v sosesčini kaže dobre razmere, osmica pomeni slavo v družini, devetici v isti barvi pa bogat otroški blagoslov. Srčna desetica naznanja trajno zdravje in visoko starost hišnih prebivalcev. Če je poleg karove sedmice, lahko sklepamo na posest majhne, pri osmici večje, pri devetici pa zelo velike hiše. Karova desetica ali karov as kaže, da lahko računamo na veliko premoženje. Križeva sedmica naznanja izpremembo stanovanja v kraju samem, križeva osmica odhod v drug kraj, devetica izselitev v daljino mesto, desetica v tujo deželo, as pa potovanje v drug del sveta. Pikova sedmica naznanja izgubo, osmica uničenje hišnega mira, devetica nevarnost zaradi ognja, desetica zadolženje hiše in as njeno prodajo.

2. Kralj pomeni v igri osebo, kateri vedežujemo, če je to možka. Če vedežujemo ženski, jo označimo s srčno damo, kralj pa velja za njenega moža ali izvoljenca.

3. Dama pomeni, kakor smo pravkar povedali, osebo, ki ji vedežujemo, če je ženska. Če pa vedežujemo moškemu, kaže dama njegovo ženo ali pa izvoljenko.

4. Deček se nanaša na občutja, nagnjenja, misli in namene srčnega kralja ali srčne dame, komur je pač bližji. Čustvene lastnosti se označujejo s kvartami, ki leže v okolici dečka. Če so srca, so te lastnosti lepe in plemenite, če so v bližini kare, kažejo sebičnost in pohlepnost, križeva kvarta v bližini označuje ljubosumnost, pikova pa zahrbtnost in zavist.

5. Desetica se nanaša na ženitev. Karove kvarte v bližini kažejo po svojih številkah (7, 9, 10, in as) bolj ali manj neposreden in ugleden položaj. Križeva kvarta v bližini kaže poklic ali posel, katerega pomen se po višini kvarte (7, 8, 9, 10, in as) veča ali manjša. Če je v bližini pikova sedmica, pomeni prepričanje v jezo v hiši. Pikova osmica kaže pomanjkanje in siromaštvo. Pikova devetica nezvestoba. Pikova desetica razpad družinske sreče, as pa uničenje zakona.

6. Devetica se nanaša na ljubezen in ljubezenske doživljanje. Če je v bližini kara, pomeni, da bo ljubezen prinesla denar in srečo. Križeva sedmica pomeni izpolnjeno upanje, osmica razveseljivo doživljanje, desetica potovanje, as pa, da boste za bota. Bližnja kakšne pikove kvarte kaže neprijetnost in nesrečo.

7. Osmica nam naznanja prijeten doživljanje, ki ga lahko približno opišemo s kvartami iz sosesčine.

8. Sedmica pomeni zvesto in vročo ljubezen. Če je v bližini še kakšna višja srčna kvarta, je pomen še boljši in označuje trajnost ljubezni. Karova kvarta pomeni dragoceno darilo; karova sedmica na primer pomeni zaročen prstan. Križeva kvarta izraža veliko čustnost, pikova pa nezvestobo.

Pomen kar

1. As pomeni večjo ali manjšo srečo. Natančneje določijo to sosedne kvarte. Če je v bližini srčna kvarta, se nanaša sreča na zakon in ljubezen. Karova kvarta v bližini kaže na bogastvo, dobiček ali dediščino. Pikova kvarta pomeni, da nam bo kakšna smrt ali pa pravda prinesla srečo. Če je v bližini križeva kvarta, pomeni to, da pričakujemo srečo in da jo bomo najbrž imeli na potovanju.

2. Kralj pomeni visokega ali odličnega gospoda. Lahko je to tudi naš višji v službi. Če je poleg njega srčna kvarta, pomeni to njegovo posebno naklonjenost, kar njegovo odprto roko, ki rada pomaga, križ njegovo pravičnost, pik pa muhavost in željo po oblasti.

3. Dama pomeni njegovo ženo ali pa vdovo koga drugega. Srčna kvarta v bližini prinaša, da ta oseba lepa ali ljubezniva, kara, da je bogata ali plemenita, križ, da je starejša in dokaj sebična, pik pa, da je zelo v letih in da je dokaj neznanost.

4. Deček označuje lastnosti značaja in nagnjenja karovega kralja ali dame, katerimukoli izmed teh dveh je pač bližji. Ostale sosedne kvarte njegov značaj podrobno opisujejo. Srce pomeni, da je oseba dobrohotna in ljubezniva, kara, da je pohlepna in sebična, križ, da je vsiljiva ali ljubosumna, pik pa, da je zahrbtna, hudobna in maščevalna.

5. Desetica pomeni nepričakovano dediščino, bogastvo ali dobiček. Njen pomen se še poveča, če leži zraven nje kakšna kvarta srčne ali karove barve.

6. Devetica naznanja srečo, čast in dober zaslužek, ki nas čakajo. Če se ji pridruži srčna sedmica, pomeni to srečo in zadovoljnost. Srčna osmica naznanja kakšen uspeh. Srčna devetica pomeni preveč čutno ljubezen, srčna desetica pa ženitev. Srčni as kaže, da nas čaka hiša. Bližnja križevih kvart obeta veselo upanje in dobre izgleds za bodočnost. Križeva desetica kaže zlasti denarne dobičke na potovanju, križev as pa uspehe in dobičke s pisateljevanjem. Pikova kvarta v bližini kaže, da je oseba nagnjena h kvartanju in zapravljanju, devetica, desetica in as pa naznanjajo denarno ali zaporno kazen.

7. Osmica predstavlja posestvo ali premoženje.

8. Sedmica nam obeta dober zaslužek pri trgovanju. Bližnja srčne barve pomeni prijetno zvezo, križeva častihlepnost, pikova pa pohlep.

Pomen križev

1. As nam naznanja, da bomo dobili pismo. Če je v bližini srčna sedmica, pomeni to ljubezensko pismo, osmica častitke, devetica naznanilo krsta ali poroda, desetica sporočilo o poroki, as pa trgovski dogovor. Če je poleg karove kvarte, bo pismo v zvezi z denarnimi vprašanji, bodisi da bo pismo terjatve ali pa naznanilo, da prejmemo denar. S križev kvarto označuje as prijetno sporočilo, presenečenje ali povabilo, ki bo v zvezi z izletom ali potovanjem. S pikovo kvarto bomo zvedeli za kakšno oviro, smolo, bolezen ali smrt. Pikov deček v bližini, pomeni način prinašalca poročila ali pisma.

2. Kralj kaže dobrega sorodnika ali prijatelja. Barve kvart v bližini popisujejo po svojem splošnem pomenu njegovo vedenje ali lastnosti.

3. Dama velja za ženo, izvoljenko ali prijateljico prejšnjega. Srčna sedmica naznanja, da je mlada, osmica, da je prijazna. Karova sedmica prinaša, da je starejša, osmica, da je bogata. Križeva sedmica pomeni, da je že čez 40 let, osmica, da je muhasta. Pikova sedmica trdi, da je že čez 50 let, osmica pa, da je živa hudoba.

4. Deček se nanaša na lastnosti značaja križevega kralja ali dame.

5. Desetica pomeni, da nas čaka dalje potovanje. Če je v bližini srčna kvarta, pomeni to, da bo potovanje prijetno. Če je kara, je to naznanilo, da bo naše potovanje v zvezi z denarnimi zadevami. Križev kvarta lahko potovanje pospeši ali pa ga povzroči zaradi kakšne posebne okoliščine. Križeva desetica v zvezi s kakšno pikovo kvarto ne obeta nič dobrega. V tem primeru utegne biti naše potovanje v zvezi s kakšnimi ovirami, tožbami, boleznimi ali smrtjo.

6. Devetica pomeni za samsko osebo. Ljubosumnost. Če je v bližini srčna kvarta, je strast zlasti močna. Karova kvarta pomeni, da se bo ljubosumnost srečno končala, križeva, da ljubosumnost ne bo dolgo ostala, pikova pa, da se bo vse slabo končalo.

7. Osmica naznanja kvarte potovanje ali izlet. Bližnja srčna kvarta pove da bo potovanje prijetno, karova, da bo poslovno, pikova, da bo brezuspešno ali nesrečno.

8. Sedmica kaže samo kratek izprehod. V bližini ležeče kvarte označujejo po svojem splošnem pomenu njegov uspeh ali neuspeh.

Pomen pikov

1. As je pojem vsega slabega in hudobnega. S srčno kvarto v bližini lahko pokaže nesrečo v ljubezenskih in zakonskih zadevah, lahko pa tudi prijeten strah ali prijetno presenečenje. S karovo kvarto naznanja bolj ali manj občutno denarno izgubo, kakor je pač karova kvarta višja ali nižja. S križem pomeni prav tako izgubo zaradi goljufije, pa tudi prepričanje, jezo in smolo. Če je v bližini pikova kvarta, lahko računamo na prepričanje, pretepa, kar, bolezen ali smrt.

2. Kralj kaže duhovnika ali odvjetnika. Bližnja sedmica pomeni, da je samec, osmica, da je oženjen, devetica pa, da je vdovec. Na ta način tudi lahko v takem primeru določimo, ali bomo imeli opravka z duhovnikom ali pa z odvjetnikom, kar duhoven vsaj pri nas ne sme biti oženjen. Če je kvarta rdeča, pomeni, da je ta človek dober in zaljubljen, če je kara, mora biti bogat in ljubezniv. Križ pomeni ovire in zavlačevanje, pik pa zavist, zahrbtnost in maščevalnost.

3. Dama zastopa vdovo. Njene lastnosti prav tako in v istem redu lahko določimo s sosednimi kvartami, ki imajo enak pomen kakor pri pikovem kralju.

4. Deček kaže lastnosti pikovega kralja ali pikove dame kakor pri drugih barvah.

5. Desetica naznanja prepire. Če je v bližini srčna kvarta, pomeni to, da se bodo prepri dobro končali. Prav tako je tudi s karo. Križ pomeni trajno napetost, pik pa nadaljevanje sovražstva. Razen tega lahko pomeni srčna kvarta pri pikovi desetici slabe razmere v družini in neuspeh v ljubezni, v kari sitnosti z denarjem, v križu težave in stiske, v piku pa upore in vojno.

6. Devetica označuje neuspeh ali izgubo. S srčno kvarto pomeni nesrečo v ljubezni, s karo nesrečo z denarjem, s križem nesrečo v poslovnih zadevah ali zvezah, s pikom pa zaničevanje, izgubo časti ali pa zmerjanje.

7. Osmica obeta bolezen. Z njo zvezana srčna kvarta kaže, da bo bolezen hitro minila, s karo, da bo dalje časa trajala, s križem, da se bo težko pozdravila in s pikom, da se bo končala s smrtjo. Razen tega lahko pomeni srčna barva v tem primeru tudi domače prepire, karo denarne izgube križ obrekovanje, pik pa jezo zaradi slabega ravnanja.

8. Sedmica pomeni solze. Z rdečo barvo bodo to solze zaradi veselja ali ljubezni, s karo zaradi sreče ali darila, s križem zaradi ljubosumnosti ali ožornosti, s pikom pa zaradi trpljenja in žalosti.

Senčna stran praznikov

Tudi socialno slabše situirani sloji si privoščijo za praznike malo boljše jedajo in pijačo. Toda ne samo kakovost, temveč predvsem količina hrane ni pijače je praznikih povsem druga kot običajno. V čem obstoji boljša hrana? Pod tem razumemo razne pikantne stvari, n. pr. omake, razne vrste mesa, ki so poleg tega zelo močno zažbeljene, nadalje razne sladkarije, potice, torte in slično. Temu primerno se popije mnogo vina in pokadi dobi cigarete. Vsega tega ne more prenesti vsak organizem. Posledice opažamo predvsem na prebavilih, pa tudi na drugih organih, ki jih spravi tako praznično razpoloženje iz običajnega tira. In tako vidimo kot posledico vsega tega razne akutne bolezni, ali pa vzplamte, odnosno se poslabšajo že obstoječe hranične bolezni.

Med žrtvami praznikov opažamo predvsem otroke, kar je povsem razumljivo. Prebavni sokovi mladega organizma niso zmogni prebaviti raznih pikantnih jedi. Poleg tega je želodec pogosto preobremenjen s raznimi sladkarijami, ki povzročajo vrenje v prebavilih. Po vsem tem ni čudno, da opažamo po praznikih veliko želodčnih in črevesnih katarov. Nastopi bruhanje, glavobol, prolivi in pomanjkanje apetita. S tem nam narava takorekoč že sama kaže pot, katero je treba ubrati, da spravimo prebavila v red. Na mestu je torej v takih slučajih post, na drugi strani pa odvajalna sredstva, s čimer skušamo očistiti prebavila škodljivih snovi, ki povzročajo opisane motnje. Po 1—2 dnevnem postu, tekem katerega časa naj uživa otrok samo čaj, sluzaste juhe in slično in po temeljitnem iztrebljenju preidemo polagoma na običajno hrano, pri čemer je semoposebi umerno ogibati vseh onih jedi, ki so povzročile omenjene težave.

Pri odraslih se pokažejo te posledice zopet v drugi obliki. Po grobih napakah v dieti opažamo vnetje žolčnega mehurja, ali pa poslabšanje že obstoječega kromičnega vnetja, ki morda dotlej ni povzročalo posebnih težav. Ravno tako vidimo, da se poslabša stanje vsem onim, ki trpe na želodec in ki so se zapeljani po prazničnem razpoloženju pregrešili v svoji običajni dieti.

Kot nadaljnjo posledico takih črevesnih katarov opažamo pogosto draženje ali pa celo vnetje slepiča. Običajno se pojavijo bolečine najprej v območju želodca, ali pa po celotnem trebuhu. Kasneje se zgostijo desno in pod popkom, pri čemer postane ta del trebuha izrazito občutljiv na pritisk. Ako se pridruži temu še bruhanje in zaprtje, imamo pred seboj popolno sliko vnetja slepiča.

Se ena bolezen je, ki se vsled napak v dieti pojavi nanovo in sicer udnica (gibt, poelagra). Značilno za to bolezen, ki jo ne smemo zamenjati z revmatizmom, kateremu v ostalem v mnogem sliči, je to, da se pojavi običajno ponoči z močnimi bolečinami v enem ali pa drugem palcu noge, ki postane rdeč in silno občutljiv. Pojavi se pa lahko seveda tudi drugod. Vzrok je v prvi vrsti uživanje mesa, med tem zlasti uživanje ledvic, priželjca in slično. V drugi vrsti pa je alkoholisti faktor, ki sproži tak napad.

Končno je povsem razumljivo in pravzaprav ne bi bilo potrebno še posebej omenjati, da se morajo vsi diabetiki (bolniki, ki trpe na sladkorni bolezen) držati, ne glede na praznike, strogo svoje določene diete. Isto velja tudi za one, ki trpe na ledvičnih boleznih.

Na drugi strani opažamo posledice na srcu zaradi prekomernega pitja in kajenja. Po takih pojavih se pojavijo včasih bolečine v levi rami, ki izžarevajo po celi levi roki. Pri vsem tem ima bolnik občutek strahu in občutek, da ga bo zadušilo, kar vse spada pod sliko tzv. prsne angine.

Nestete bolezni res niso prijetne zadeve in morejo temeljito pokvariti vsake še ta-

Ko smo si dobro zapomnili pomen posameznih kvart in njihovih barv, lahko začnemo vedeževati. Načinov imamo tu več. Izbrali si bomo najpreprostejšega, ki vzame najmanj časa. Preden začnemo vedeževati, moramo kvarte dobro premešati, potem pa položiti na mizo s hrbtno navzgor. Oseba, ki ji hočemo vedeževati, naj jih prevzdigne dvakrat od leve proti desni, tako da dobimo tri kupčke.

Nekatere vedeževalk imajo navado, da v vseh treh kupčkih pogledajo določeno število kvart, si jih zapomnijo in že tu lahko povedo, kakšen bo približen rezultat vedeževanja.

Prva zahteva pri vedeževanju je to, da znamo dobro govoriti in da imamo vsaj nekaj domisljije. Če smo si pomen posameznih kvart dobro zapomnili, bomo znali že po kratkem pregledu ustvariti pisano in zabavno sliko prihodnosti. Kupčke kvart pobremo v istem vrstnem redu — s hrbtno navzgor — potem pa jih drugo za drugo odkrivamo v štirih vrstah, po osem v vsaki vrsti. To delamo od leve proti desni. Recimo, da smo pri tem dobili naslednjo razporeditvo: V prvi vrsti imamo karovo sedmico, križvega dečka, pikovo damo, karovega dečka, srčno damo, karovo desetico, križvega dečka in srčno sedmico. V drugi vrsti dobimo pikovo desetico, pikovo devetico, križvega dečka, srčno devetico, pikovega kralja in karovo devetico. V tretji vrsti so se zbrale pikova sedmica, križev as, pikova osmica, srčni as, pikov as, srčni deček, karova dama in križeva dama, v zadnji vrsti pa karov as, križeva osmica, karova osmica, srčna osmica, srčni kralj, križeva sedmica, križev kralj in karov kralj.

Recimo torej, da so se nam karte razdelile na ta način, in da prerokujemo moškemu. Srčni kralj je tista oseba, ki ji vedežujemo. Srčno damo smatramo za njegovo ženo ali izvoljenko. Tiste kvarte, ki leže na

levi od glavnih kart (za vedeževalca), pomenijo preteklost in niso vredne posebnega ocenjevanja. Drugeče pa je s kvartami, ki so »pri nogah« glavnih kvart, nad njimi ali pa na desni. Vse te kvarte se nanašajo na bodočnost. Srčni as kaže hišo ali kraj, kjer prebiva srčni kralj. Te tri za nas pomembne kvarte vidimo v naslednjem redu: srčni kralj je peta kvarta v spodnji vrsti, srčni as četrta kvarta v tretji vrsti in srčna dama peta kvarta v prvi vrsti. Če jih opazujemo in upoštevamo kvarte, ki so v sosesčini, bomo lahko brez posebnih težav ustvarili naslednjo prognozo za bodočnost:

Srčni kralj, ki je glavna oseba, ima na levi srčno osmico, simbol ljubezni in prijateljstva in za njo še karovo osmico, simbol denarja in dobrega. To pomeni, da je dober človek in da ima denar. Na desni od srčnega kralja vidimo križvega sedmico in križvega kralja. Ker sta obe kvarti skupaj pomeni, da lahko pričakuje prihod ali pa snidenje z dobrim sorodnikom ali prijateljem. Pikov as, ki je nad kraljevo glavo, pomeni sam zase sicer samo slabo, toda srčne kvarte v njegovi okolici oslabe njegov vpliv in naznačujejo, da se bo asov učinek izpremenil v veselje v zakonu in ljubezni. Isto je tudi s srčnim asom, stanovanjem srčnega kralja, z ozirom na sosedne kvarte. Srčna dama, (žena ali izvoljenka srčnega kralja) se nahaja v najboljših denarnih razmerah in lahko pričakuje še nadaljnih denarnih dobrin, ker ima na levi in na desni karove kvarte. V kratkem ima izgleda za poroko in srečo v ljubezni s pomočjo duhovnika ali odvjetnika, ker ima pod sabo križvega dečka, ta pa srčne kvarte pred seboj in za seboj.

Tako lahko vedežujemo dolgo in široko. Glavno je, da dobimo nad kvartami dober pregled in da imamo res kolikor možno domisljije. To pa menda ni tako težavno. Zdj pred novim letom se lahko vsega dobro naučite. Časa in priložnosti bo dovolj!

ko lepe praznike. Zato jih lahko po pravici prištevamo odnosno označimo, kot senčne strani praznikov.

Iz opisanega je tudi jasno kako velja postopati, da temu odpopomore. Varovati se je vsakih ekscesov, v kateremkoli pogledu. Pri tem je treba imeti pred očmi dejstvo, da umre dosti več ljudi vsled nezmernosti, kot pa narobe. O tem so vodile računa vse vere, ki predpisujejo več ali manj stroge poste, opirajoč se pri tem na stara izkustva. Prirodno živeti narodi n. pr. Indijanci so se pred večjimi pohodi postili, ker so dobro vedeli, da je lačen človek duševno in telesno bolj okreten, kot prestit, ki je nesposoben za večje napore.

Smeh ni greh

ČE JE ČOVEK PREDOBRE VOLJE

Tone Frnikula pride natrkan domov. Prileze v svojo sobo. Umije se in zlije vodo skozi okno. Zunaj nekdo zatuli. Frnikula pogleda skozi okno. Možak, ki ga je polil, besni:

»Hudiča, takšna predrznost. Kje je policija? Kaj vam le pride na misel?«

Frnikula pogleda vres zmeden skledo, pogleda moža pod oknom, pogleda spet skledo potem pa zajecja:

»Slišite — kako sta pa prišli vendar v mojo skledo?«

Tudi Pepe Trobenta ni nič boljši. Pogosto se ga nabere, da potem ne ve, kod hodi. Zadnjič je ves večer popaval, ko pa je korakal skozi Zvezdo, mu je iznenada prišlo slabo. Ko je olajšal svoj želodec, mu je še le nekoliko odleglo.

Takrat se je tudi šele začel nekoliko trezniti. Pred seboj na tleh je videl celo morje dobro in sredi njih je iznenada opazil majhnega psa, ki je vso nesnago ovohaval.

Pa je dejal Pepe Trobenta začuden sam pri sebi:

»Kje sem bil, vem. — Kje sem jedel zelje vem. — Kje sem jedel solato tudi vem. Kje so mi dali klobaso, tudi vem — kje sem pa požrl tega prekletega psa, pa res ne vem.«

Ali je Peter Kumara nedolžen?

Pred sodiščem so nedavno obravnavali naslednji slučaj:

Peter Kumara je bil obtožen, da je letos 18. avgusta ponoči ustrelil na samotni cesti svojega prijatelja Alojza Dreto. Potem je pobežnil in so ga prijeli šele drugo jutro na domu.

Peter Kumara je dejanje odločno zanimal. Trdil je, da se je od svojega prijatelja poslovil najmanj dve uri pred njegovo smrtjo in šel potem naravnost domov.

Vendar pa za svoj zagovor ni imel nobene priče. Pač pa je nastopil kot priča eden izmed Dretovih znancev, ki je izpovedal takole:

»Ob kritičnem času sem se vračal proti domu. Nedaleč pred seboj sem videl obtoženca, ki je stopal po cesti s svojim prijateljem Dreto. Čeprav je bilo precej daleč, najmanj 20 metrov, sem vendar slišal, da sta se nekaj prepajala. Nazadnje sta se ustavila. Obtoženec je iznenada segel v žep in v soju mesečine sem videl, kako je naperil revolver proti Dreto ter sprožil. Potem je ves zmeden pobežnil. Prizor sem natanko videl, saj je bilo dovolj svetlo, tako da se nisem mogel motiti, in sem pripravljen tudi prisesti, da se je vse odigralo tako, kakor govorim.«

Vzde temu zagovoru pa je Peter Kumara še zmerom trdil, da je nedolžen. Pričo so zaprilegli in vse je kazalo, da bo Kumara obsojen.

Tedaj pa je njegov zagovornik iznenada vstal in sodnikom dokazal, da je pričevanje Dretovega znanca netočno in izmišljeno.

Petra Kumara so seveda oprostili, pričlo

V VAGONU

Počasi se ziblje kamničan proti Ljubljani. V vagonu drugega razreda dremle gospod. Na prvi postaji stopi v oddelek nekdo drug, ki ima s seboj precejšen zaboj. Sede, zaboj pa položi v mrežo nad dremajočim gospodom.

Izenada pa začne zaboj nekaj kapljati. Slučaj nanesa, da padajo kapljice dremajočemu gospodu na usta. Na pol v sanjah se gospod blaženo nasmehlja, obliže se in šepne:

»Vino, kaj ne?«

Njegov sosed pa žalostno odkima:

»Obžalujem, — pes.«

PROFESORSKA

Profesor je prišel obiskat svojega prijatelja. Ko se je hotel posloviti, je videl, da lije kar v potokih. Zaradi pozne ure mu je rekel prijatelj:

»Kar pri nas boste prenočili, dragi profesor. Vsaj mokri ne boste.«

Profesor se je po dolgem obotavljanju vdal.

Ko so že vsi davno legli k počitku, je pozvonil zvonec na hišnih vratih. Gospodar je nejevoljen vstal in odprl.

In kdo je stal pred vrati? Profesor. Ves premočen je bil, pod pazduho pa je nosil majhen zavitek.

»Oprostite mi, da vas motim,« je rekel. »Samo po nočno srajco sem šel domov.«

pa takoj zaprl in pozneje se je izkazalo, da je bila prav ta priča morilec Drete.

Zdaj pa uganite, v čem je bila trditve priče netočna in kaj ni moglo biti tako, kakor je priča trdila?

Odgovori morajo biti v naših rokah najpozneje v petek zvečer. Sporočite jih na upanični uredništvu in pripišite v kotu: »Dopisna kluba Metle«, ali pa jih vrzite v nabiralnik našega oglašnega oddelka.

Rešitev iz zadnje nedeljske številke

Skrivnostni napis iz zadnje nedeljske številke je ubogim »Metlarjem« prizadel dosti težav, — tako vsaj pišejo. Pa ni bil prav težaven. Pri vsaki latinski besedi je bilo treba samo odbiti zadnji dve črki, kakor to naznačuje skrivni ključ (dve piki za vsako besedo). Rešitev se glasi:

»Bodi sam priden, pa ti ne bo treba biti zaviden.«

Prostor nam danes ne dopušča, da bi prinesli imena vseh, ki so prišli v zlato knjigo. Zrebanje smo pa opravili in so bili nagrajeni naslednji reševalci:

Drago Kozina, učence III. razr. mešč. šole iz Trbovelj dobi knjigo »Osel gospoda Kozamurnika«.

A. Klarič iz Štor dobi Curwoodov roman »Onkray progolza«.

Karel Šober iz Moškan

Kraljestvo mode

Večerne obleke

Iz neizčrpnega barvnega bogastva dragih kamnov je poiskala letošnja večerna moda svoje najlepše barve. Tu so vse vijoličasti toni ametistov, rdeče nianse karnielov in temnih rubinov, zelene barve smaragdov. Pomešane z razkošjem zlatih brokajov in kovinasto se svetlečih lamejev ustvarjajo te sočne in prodorne barve v slavnostno razsvetljeni plesni dvorani bleščečo in očarljivo sliko, ki po svoji učinkovitosti prekaša prizore plesnega vrvenja iz prejšnjih let, ko so bile v modi pod električno lučjo medlo delujoče pastelne barve. Razvajanemu očesu tudi ugajajo kontrasti med okorno dosojanstvenostjo črnih črtejev, čločuejev in talov ter voljno prilagodljivostjo marmorno belih prozornih ali bleščečih svil, ki rabijo za obleke v antičnem »grškem« slogu. Te jako moderne črne stilske obleke in pa bele antične modele pa je vmešala moda kakor nekakšno pomirljivo noč v renesančno razkošje ostalih barv...

Značilno za letošnje večerno modo je tudi, da so izgubili bogato nabranj in drapirani

rokavi, ki smo jih zadnja leta videvali na večernih oblekah. Živje je gladek, skoraj neznačen, v največji okras so mu lepa ramena, lepe gole roke, in predvsem hrbet, ki ga letošnja moda prav izdatno kaže. Tudi tukaj — kakor pri popoldanskem modi — velja največja pozornost izdelavi hrbnega dela obleke. V primeri z malim izrezanim žilvolom dostikrat nesorazmerno bogato krilo je zato zlasti zadaj razširjeno z raznimi gubami, vložnjenimi zvončastimi deli, vsajeno vlečko itd. Tudi izrezi, ki je spredaj enostavno gladek ali visoko drapiran, posveča moda zadaj posebno pozornost. Tako vidimo na hrbnem izrezu mnogo originalnih in posreženih podrobnosti, ki vtisnemo pečat »svetovnosti« celih oblek.

Zanimive in priljubljene so sestave dveh različnih »vrvov« ali dveh različnih barv, ki se jih večerna moda že dolgo ni posluževala.

Tako se je n. pr. posebno dobro izkazala sestava črne in zlatega tvoriva, ki učinkuje razkošno in vendar diskretno in je torej posebno primerna za dame v srednji starosti. Tako dobimo obliko predložene naše prve skica. Zamislili smo si jo iz črnega črteja in zlatega brokata in sicer tako, da je gladki, sprednji del krila iz zlatega tvoriva, bogato nabranj zadnji del krila in drapirani žilvol brez rokavov pa sta črna (1. skica).

Kako si predstavljamo neka znana pariška modna tvrdka sestavo dveh različnih tvoriv in isti barvi, razvidne iz naših naslednjih skic. Tu je modni stvaritelj uporabil vijoličasto medlo svilo (žoržet ali muselin) v zvezi s svilenim žametom iste barve. Spredaj gladka obleka ima zadaj globok in drapiran hrbtini izrez, na krilu pa zanimive, koničaste vdolbine iz žameta, ki se spodaj močno razširijo v široko in kratko vlečko (2. skica).

Nekaj novega je tudi obleka, ki »modelira« postavo in ki je nekakšna kombinacija grškega sloja in princesnega kroja. Obleka je iz prozornega tvoriva v lepi, topazno rumeni barvi in nima pasu, pač pa nekakšen nabran nedrček, ki ga spredaj krasi velik šop žametastih cvetlic v raznih niansah modre barve. Krilo je epodaj bogato zvončasto (3. skica).

Iz temnordečega tafta je naša stilska obleka, ki očituje najbolj značilne posebnosti letošnjih stilskih oblik in ima zadaj močno nabrano, zvončasto krilo, ki ga še poudarja dvojno drapirana pentlja z dolgimi konci. Ta pentlja tvori skorajda nekakšen »cul de Paris«, izhaja pa iz obeh nekoliko štrlečih ramenskih delov, ki obdajata globoki hrbtini izrez (4. skica).

V antičnem »grškem« slogu je izdelana bela obleka, ki jo vidite na zadnjem mestu. Ta sicer gladka obleka ima posebno originalen privleček v obliki enostranske drapiranega in z zlato pripomoč preperega kapa, ki se na drugi strani podaljša v dolg okraj do tal segajoč šal, ki je podložen s temno modro svilo (zadnja skica).

Ločno plačuj »Jutro« naročnine

Varni svetlom zavarovalnici

Zdravniška posvetovalnica

K. S. L.: Iz poslanih podatkov sklepam, da imate najhujše jetiko v kolenskem sklepu. Zdravniški svetujejo, da si pustite nogo amputirati, česar pa nečete. Razlogi, ki so vodili zdravnike, da so varu svetovali amputacijo, so gotovo v prvi vrsti ti, da vas rešijo bolečin in raznih nevarnosti, ki so v zvezi z dolgotrajnim gnolenjem, o čemer ne morem na tem mestu razpravljati. V drugi vrsti pa je gotovo dobra preteza boljša, kot pa noga, ki se neprestano gnolj in boli že 12 let. Ako odklanja te amputacijo, pride v poštev poleg mavčevega povoja, čigar svrha je ta, da ostane noga čim bolj na miru in kar godi zdravljenju, obsevanje z umetnim višinskim solncem, dobra hrana itd. Tako zdravljenje seveda traja zelo dolgo in je lahko poleg tega še brezuspešno. To na eni strani, na drugi pa vaš socialni položaj, ki vam ne dovoljuje takega zdravljenja, kar ste v ostalem najbrže tudi poskusili, pa brez uspeha, je vzrok, da se tudi jaz pridružujem mnenju zdravnikov. Kar se tiče drugih težav, ki jih navajate, vam moram reči, da vaša domneva ne drži in je vse skupaj verjetno živčnega izvora.

M. L. Nadležne diake zgornje ušnice in brade je mogoče deloma odstraniti s pomočjo raznih maž, kar je treba po potrebi ponoviti. Manj opazna je ta nakaza, ako jih razbarvate z vodikovim peroksidom, ker postanejo dlake bele in niso tako vidne. Popolnoma pa je mogoče diake odstraniti električnim potom. Obrnite se tozadevno na kakšnega specialista za kožne bolezni in se z njim dometite glede honorarja. Kolik bo honorar, ne morem povedati.

D.D.: Obrnite se tozadevno na operaterja, ki vas je operiral, ker vam z osirom na prostor ne morem lažje odgovoriti, temveč se moram omejiti samo na par opazki. Povsem verjetno je, da se boste po operaciji malo sredi. To pa je deloma odvisno tudi od načina prehrane in konstitucije. Verjetno je tudi, da se bodo pojavile večje ali manjše živčne pobarvane motnje. Temu se da odopmoči z raznimi zdravili in se obrnite, kot rečeno, na operaterja. Vse te motnje pa so v primeri z raznimi nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni, ako se ne bi dali operirati majhne, in jih boste lahko preboleli.

Slaba sapa: V pisnu omenjate, da imate zobovje še precej v redu. V tem pogledu seveda ne morete biti popolnoma meročajni, ker gnije lahko zob na takem mestu, da vi tega ne morete opaziti. Prepustite torej to stvar zobozdravniku, ki naj temeljito pregleda zobovje, ga popravi če je treba in očisti od zobnega kamna. Potem pa morate negovati zobovje, kot je treba. — V drugi vrsti bi prišla v poštev kakšna bolezen pljuč, ko pišete, da vsako jutro toliko izkašljate. Mislim, da bo to zadosten povod, da se obrnete na kakšnega zdravnika za nasvet. Istočasno bi bilo seveda tudi dobro, da se pomenita glede vašega želodca. — Dokler se ne more točno ugotoviti vzroka smrada, vam ne preostane drugega kot izpiranje ust in grgranje z močno dišečimi sredstvi, n. pr. o odolom.

G.: Razvoj in oblika pra, ki spadajo med tkivne spolne znake drugega reda, je odvisna od splošne konstitucije, stanja deboleči, predvsem pa je v zvezi z delovanjem spolnih žlez, t. j. jajčnikov. Ako opazate v tem pogledu res kak nedostatek, bi mislil, da bi bilo dobro poskusiti s tozadevnimi preparati. To pa še kasneje. Za enkrat je najbolje, da počakate, ker ste razmeroma še zelo mlada in se sčasoma to mogoče samo od sebe popravi.

Hočem biti mati: Mislim, da od vaše strani ni razloga, da ne bi ponovno zanosili, ko ste bfa že enkrat noseča. Možnost je sicer podana, da so kanali, ki peljejo od jajčnikov v maternico in po katerih potuje jajce v maternico, zaradi opisane dogodka, neprehodni, kar bi praktično pomenilo, da ste nesposobni zanositi, kar pa je malo verjetno, ker ne omenjate nič, da bi preboleli kako vnetje. Vnetje in njegove posledice, kot napačna lega maternice, neprehodnost jajčnih kanalov pri-

haja namreč v poštev, kot eden izmed vzrokov, da ženska ne zanosí. O ostalem se mi dvi vaš strah preuranjen, ker sta šele dva meseca poročena. Da se lažje ponavljaju, vas opozarjam na odgovor, ki obravnava isto vprašanje, v zadnji zdravniški posvetovalnici.

B. F. Z.: Z osirom na to, da je bilo v zadnji posvetovalnici obravnavano isto vprašanje, se omejujem v vašem slučaju samo na par opazki. Krvavitve nastane najbrž zaradi tega, ker rani trdo blato aluzmice danke. Z osirom na visoko starost očeta, pa bi bilo vendar potrebno, da ga daste enkrat zdravniško pregledati, da se izključi rak danke. Odvajalna sredstva je treba večkrat menjati. Priporočam kolikor mogoče dosti gibanja in uživanje voluminozne hrane (krompirjev pire, črn kruh, kompoti in alično), ki pospejuje odvajanje. Dobro bi tudi bilo, da včasih namesto odvajalnih sredstev poskusite s klistiranjem.

Zvešča: Izažite prečitati odgovor, ki obravnava isto vprašanje v zadnji posvetovalnici (20. decembra).

ŠAH

Dolga vrsta pomembnih šahovskih dogodkov tekočega leta se zaključuje z božičnim turnirjem v Hastingsu, ki prične v ponedeljek. Definitivna lista udeležencev turnirja je: dr. Aljehin, Fine, dr. Vidmar, Eliskases, Feigin, gđc. Mentikova ter Angleži Thomas, Taylor Winter in Reynolds. Slednji bo novinec v Hastingsu, istotako mladi Let Feigin, ki sicer doslej ni igral še na nobenem turnirju, pač pa se je z izvrstnim uspehom boril vedno na olimpiadah v letskem mestu, na kateri izmed nižjih desk. Posebno dobro je igral letos v Münchnu, kjer je dosegel na tretji deski menda najboljši individualni rezultat. — Kot favorit za Hastings veljata dr. Aljehin in Fine. Najboljše šanse ima menda mladi Američan Fine, ki je letos zabeležil vrsto sijajnih uspehov zmage v Hastingsu Zandwoortu in Amsterdamu, 3.—5. mesto v Nottinghamu itd. Pri dr. Aljehinu pa je bilo nasprotno opažati v zadnjih turnirjih slabšanje forme in pomanjkanje sigurnosti v igri. Naslednja najprejsejša konkurenta za visoka mesta na tabeli sta naš velemojster dr. Vidmar in Eliskases. Dr. Vidmar je ravno v Hastingsu vedno posebno dobro igral. L. 1925/1926. je razdelil z dr. Aljehinom prvo nagrado, l. 1929/1930. je bil drugi za Capablanca. Mladi Eliskases se je ravnokar proslavil z zmago nad Spielmannom in bo gotovo hotel sedaj še ugotoviti svoj sloves Feigina po dosedanjih rezultatih nikakor ni mogoče smatrati kot ravnopravnega tekmeča štirim velemojstrom, ostale udeležence pa bo najbrž že prehitel. Gđc. Mentikova in angleški mojstri so kakor znano doslej na mednarodnih turnirjih redko dosegli več nego polovico točk.

Končno stanje na Kautskyjevem turnirju za prvenstvo Prage je sledeče: 1. Pelikan 10 iz 13. 2.—3. Prokop in dr. Treybal 9, 4. Kubanek 8½. 5.—6. Hofmann in dr. Skalička 8, 7. Runza 7½. Sledje Čeha in Hašek 6, inž. Maximovič 5½, dr. Bartošek 4½, Stepanek 2, dr. Vitkovski 0. S turnirja je naslednja partija.

NIMCOVICEVA OBRAMBA
Beli: Pelikan Črni: ing. Maximovič
1) d2—d4 Sg8—f6
2) c2—c4 e7—e6
3) Sb1—c3 Lf8—b4
4) e2—c3

Navadno igrajo tu sedaj Dc2 Potezo v partiji, ki tudi ni alaba, je uvedel Rubinstein.

4) ... Sf6—e4
Neobičajno. Bolj logično izgleda b7—b6 ter Lb7.

5) Sg1—e2 Dd8—h4?
Energičnejše je pač Dc2.

6) Ta zgodnji izpad dame ne izgleda posebej dobro, zasleduje pa originalen namen.

6) g2—g3 Dh4—f6
7) f2—f4

Črni je izbral vse bele kmete na črna polja in misli, da je s tem dosegel dvojce: utrdil skakača na e4 ter omejil belemu lovca na c1 akcijsko možnost. Vendar pa je pri vsem tem pridobil beli nekaj tempov za razvoj.

7) ... b7—b6
8) Lf1—g2 Lc8—b7
9) Dd1—c2 Df6—g6

Na belih diagonalah so se lovci in dame grozeče postavili nasproti, samo Se4, ki

stoji na križišču linij, jim še zapira pot. Sedaj pa črni nekaj grozi: Sc3: ter na Dg6: najprej Se4+ s osvojitvijo figure.

10) a2—a3!

Menda edino. Potezo pa je bilo treba zelo dobro preizkusiti. Saj črni se vedno lahko igra Sc3: toda beli odgovorijo 12) Dg6: Se4+, 13) ab4: hg6: 14) Sc3 ter nato eventualno Sb5 s prednostjo za bele.

10) ... Lb4 : c3+ f7—f5

11) Se2 : c3

Črni nima nobenih groženj več in mora krčevito braniti eksponirano točko e4.

12) b2—b4

Beli bo torej le razvil tudi damskega lovca na ugodno polje. Ima še tudi prednost v razvoju, dva lovca in aktivnejšo pozicijo svojih kmetov. Kljub vsej originalnosti se črnomu otvoritev ni obnesla.

12) ... 0—0 d7—d6

13) Lc1—b2

Bolje se sdi d5 ali c5.

14) 0—0—0

Beli stoji tako močno, da se odloči še tudi za napad. Potek partije mu dá prav.

14) ... a7—a5?

Grozi ab4: in nato Sc3: ker je sedaj na Lb7: mogoče Ta7. Toda več izgledov je dajalo Sc3:!, na pr. 15) Lb7: Sd1: 16) La8: Sb2: ali 16) Td1: Sd7 Tudi d6—d5 je bilo boljše nego igra na poteza.

15) d4—d5!

S tem je pozicija skakača e4 izpodkopana in obenem diagonalni za oba bels lovca odprti.

15) ... Se4 : c3 a5 : b4

17) a3 : b4 Sb8—d7

Malo pozno črni razvija še zadnjo figuro. Beli je med tem že pripravil odločilni prodor:

18) e3—e4! e6 : d5

Na fe4: bi prišlo seveda 19) Le4:! Grozilo pa je de6: ter nato ef5: tako da za črnega ni bilo preveč izbire. Sedaj izgubi črni kmeta.

19) e4 : f5 Dg6—f6

Ali pa Tf5: 20) cd5: ter nato Lh3 Df6—d7

20) Dc3—d3

Zopet ni šlo Df5: 21) Df5: Tf5: 22) Lh3, Tf7, 23) Le6.

21) c4 : d5 Lb7—a6

22) Dd3—c3 Sd7—f6

23) h2—h3

Štirje beli kmetje na kraljevem krilu se pripravljajo na napad, ki mora odločiti.

23) ... Tf8—e8

24) Th1—e1 La6—e2

Črni bi rad preprečil, da se beti s trdnjavo utrdi na e6. Bolje pa je bilo poskusiti z zamenjavo trdnjav: Tel: 25) Tel: Te8.

25) Td1—d2 Lc2—b5

26) Te1—e6 Lb5—d7

27) g3—g4! Ld7 : e6

28) d5 : e6 Df7—e7

29) g4—g5!

Najhitrejša pot k zmagi. Beli kmetje so strušni.

29) ... Ta8—a7

Ni šlo niti Sh5+: 30) La8: Ta8: 31) Df3, Dc8, 32) f6!

30) g5 : f6 g7 : f6

31) Lg2—c6 Te8—f8

32) Td2—g2+ Kg8—h8

33) Dc3—g3 Ta7—a2

34) Dg3—h4 Ta2—a7

35) Tg2—g6! Črni se vda.

Vasja Pirc.

Kraljev poslovilni govor na gramofonskih ploščah

V Ameriki se ta čas najbolj zanimajo za gramofonsko ploščo s poslovenilnim govorom kralja Edvarda VIII. To ploščo so izdelali na Angleškem in je dosegla neverjeten rekord. Vsak dan prodajo samo v Zedinjenih državah 800.000 teh plošč. Poedina plošča stane okrog 40 Dim, toda nekateri Američani, ki so se bali, da bo pošla, so zanjo plačevali tudi po 1000 Dim.

Naznanilo!

Cenjenim odjemalcem, trgovcem, modistinjam in modnim salonom — naznanjam, da ne izdelujem več

umetnih cvetic

za trdno Fronner temveč pod lastno obrtjo.

Marta Sedej

Suvoborska 35 za Bežigradom

Kupujte domače blago!

Cvetko Golár:

Premeteni Marko

»O, saj vem, jaz vse vem! Praviš, imam bogatije, imam hišo, njive konje, vse imam. Jaz pa pravim: Nič nimaš! Pride ogenj, od kod? Nič ne veš, hiša ti zgori! Rdeč petelin poše po strehah, hiše mu je premalo, počre še skedenj, pogoltno še kozolec. V živem se vtiho-tapi kuga in ti pomori živino, njive ti razgrza povodenj — siromak si! In vere nimaš, na Boga nič ne daš, kako ti bo pomagal?»

»Vi pa toliko molite, na božja pota hodite, procesije vodite, in vendar vam je ono leto poginilo pol svinjaka prašičev in še vol po vrhu!»

»Da, da, vol in še liška! Glej. In prav zato dam dekleta Matičku. Svoj mož je, v cerkvi sveče prižiga, na Limbarski gori je bil in molil k svetemu Bolantinu, zna latinske molitve, radi okoli oltarja in tam ga najprej Bog vidi. Srečo prinese k hiši, svetilke ima za prijatelje ta bo varoval hišo oni bo gledal na živino in tisti bo imel na skrbi polje O. Matiček je pravi ženin zanaša Lucijo.»

»Saj to, jaz nisem mogel in nimam v cerkev siromakom pomagam —

»Nisi pogan, ali slab kristjan si? Nameri se k popodanemu uravilu greš na polje namesto na božjo pot moraš ostati pri volih — ali se tako Boga molis? O, ti nisi mož za našo hišo!»

Oče Jeremija je vstal izza mize in je pridigal z visokim glasom in roke je razprostri narazen kakor bi bil pri-bit na križu. Gorel je v obraz, njegova koščena lica so se napela in oči so se mu jezno svetile.

Duri so se odprle in Lucija je stopila v hišo. S strahom je pogledala Marka in z očmi je skušala uganiti, kako sta se pomenila z očetom. Ali bom kmalu tvojina, bi bila rada vprašala vsa nestrpna, ali njegov mirni pogled jo je potolažil.

»Sem mislila, da sta si v laseh,« se je skoraj zasmejala.

»Ali me niste klicali, oče, i, zakaj ste pa vpili tako neznansko, da vas je bilo kar čudno slišati in so ljudje postajali pod oknom.«

Oče jo je sivo pogledal, ne da bi ji rekel besedo.

»O, midva sva se dobro razumela, preden bo leto v kraju, boš že pri nas gospodinjila.«

Marko ji je pokimal in se smehljaje ozrl na očeta.

»Ali ne, oče, ajdovi štruklji, ki jih bomo jedli na ženitovanju, bodo že iz letošnje moke?»

»Nikar ne kvasi, saj ni pustni to-rek,« je zagodel oče Jeremija. Prekriti-ž je roke na hrbtu in začel hoditi po izbi. Ustavil se je pred oknom in

zakašljaj, kakor bi se ne mogel spomniti, kaj bi se povedal vasovalcu. Zakašena svetilka je brlela na zidu, trepetal je drobnji plamenček, borec se z lahkim vetrom, ki je sopol skozi odprto okno. Temne sence so ležale po kotih, kjer je bilo na kupu nametano razno orodje, gospodarjevi čevlji, več peharjev in motovilo z navito prejo. Svete podobe so druga tik druge visle po stenah prav do vrat.

»Midva sva se že zgovorila, Marko! Pri nas ni nič, ti bi prinesel nesrečo v hišo, zato se te bojim.«

Marko se je zamislil in pogledal Lucijo, ne da bi jo skušal pomiriti.

»Kaj govorite, oče,« je plašno in v skrbih vzklonila iz teme, roke je sklenila pred seboj in sedla na stol, kakor bi jo obšla bolečina.

»Saj vendar vsa vas ve, da je Marko dober fant in ga imajo radi daleč na okoli.«

»Tiho bodi, deklica, zdaj se pogovarjamo možje.«

Stopil je na sredo izbe in pokazal na razpelo v kotu.

»Sam Bog me je navdihnil, vidíš, tale, ker je Matičkov prijatelj. Na vse zgodaj zvoni v njegovo čast, opoldne teče v cerkev, zvečer poznavajo, povsod je zraven, kjer gre za svete reči. Za procesijo nosi križ, in na božjih potih ga vidim.«

»Oče, jaz sem pa takole stihal: Na božjo pot Bogu na pot!»

»Zdaj si se pa izdal, sam si izdal, s kom obujaš. Antikristi tako govoré,

tisti, ki so po mestih in pišejo brezverska pisma. Tudi jaz sem jih že slišal pa sem zamašil ušesa. — Pa srečno, molli bom, le pojdi domov, k materi pojdi, tudi živima je lačna. Ako ne boš imel dela, pa vzemi svete bukvice v roke!»

Oče Jeremija je pokleknil na kol in se naslonil s komolci na mizo ter ni pogledal za Markom, ki je odprl duri.

»Oče, mislim da boste drugič boljše volje!»

»Počakaj, Marko,« je začicala za njim Lucija.

Našla sta se na vrhu pod jabloano in si podala roke.

»Nikogar drugega ne maram, pa če bi bil zlat.«

»Le name se zanesi! Še nikoli nisem vedel tako gotovo, da boš moja, kakor sedaj, ko se je to zgodilo. Nekaj mi pravi to v srcu, samo nekaj moram še storiti zate, pa se zdajle ne spominjam, kaj bi to bilo.«

»Nikar ne pusti, da bi se cerkovnik smejal.«

»Ne bom prej miroval, dokler nisi moja, ti, ti, deklica, ki si krotka ko golobica in zala ko rojenica.«

Ločila sta se tiho in zvesto.

»Marko,« je dejala mati sinu pri večerji. »Kmalu bom čisto slepa, pa vendar vidim, da ti nekaj ni prav. Včasih si bil na same smehe, zdaj pa ne rečeš besede, kakor bi bila vsaka oekn.«

»Njč mi ni, kaj bi mi bilo? Tako čuden veter gre sem od Save, da me je glava zabolela.«

»E, le pazi se, dekleta so lišpana kakor lamene glavice, kadar cveto na njivi. Nikar se preveč ne zaglej vanje, da te ne oslepe.«

»Potem bi bila pa oba slepa, in kdo bi drugega vodil, ali jaz vas, ali vi mene?»

»Zdi se mi, da jaz te stvari že boljše vidim, zato pomisli, kaj ti pove stara glava.«

»Saj vem, da so stare glave pametne, moja pa je trudna, zato grem spat.«

Marko je voščil lahko noč, in ko je še pogledal v hlev, ali je pri živini vse v redu, je šel na seno.

Naslonil je glavo v dlan in se zastrmel v temo. Začel je misliti, kako bi ukrenil, da bi dobil Lucijo. Dolgo, dolgo je preudarjal, a nič mu ni šlo prav v glavo. Tekle so že poznne ure, zvezde so gledale skozi lino, in luna jim je svetila.

Tajnica — in vohunka

Posli Suzane Linderjeve v Parizu — Razkošno stanovanje na račun špijonaže

Poročali smo že o veliki škandalni aferi, ki so jo odkrili v francoskem zunanjem ministristvu. Lepa ministerialna tajnica Quay d'Orsay, Suzanne Linderjeva, se je bila zapletla v špijonažo posele.

Kakor je pokazala prva preiskava, je šlo

Rosenfeld in Linderjeva

Špijonažo v prid Sovjetske Rusije. Linderjeva je bila v zvezah s sovjetskimi ali litevskimi državljani Mihaelom Rosenfeldom, ki mu je s težko kršitvijo svoje služ-

bene prisegel in uradne tajnosti stalno dajala dragocene podatke o vsakovrstnih političnih dogodkih, posebno pa o poročilih, ki jih je dobivalo zunanje ministristvo o pošiljkah orožja na Španjo. Rosenfeld ji je za takšne informacije plačeval kraljevske vsote in lepo dekle je na ta račun živelo v velikem razkošju, ki je bilo v opreki z njenimi dejanskimi prejemki.

To so sčasoma opazili, razen tega se je Linderjeva pri špijiranju v nekaterih primerih vedla tako nerodno, da se je sama izdala. Policija jo je začela naskrivaj nadzirati in po kratkem času jo je aretirala skupaj z Rosenfeldom v njenem razkošno opremljenem stanovanju. Pri tem se je izkazalo, da so bili Rosenfelda izgnali zavoljo suma špijonaže že pred tremi leti iz Francije, in sicer za vedno, toda po nekoliko dneh se je s potvorjenim potnim listom znova pojavil v Parizu in ga odleži nihče ni več motil. Kakor poročajo francoski desničarski listi, pa v tem primeru ne gre samo in pretežno za vohunsko afero, temveč za akcijo, ki naj bi Caballerovi vladi dobavljala iz Francije velike količine orožja. Aretirani Rosenfeld je valencijski vladni po naročilu španskega poslanstva v Parizu, kamor je zahajal vsak dan, in baje tudi v sporazumu z nekaterimi francoskimi ministri dobavljal velike množine vojnega materiala.

Šest rudarjev zazidanih Žrtve velike zmote in nemarnosti

V oktobru 1935 je prišlo v jami Prokop pri Teplicah na Šumavu na severnem Češkem do težje janske katastrofe, pri kateri so porušili se skalne in premogovne mas zaprele šestim rudarjem pot na prost. Nekoliko ur po eksploziji je obratna komisija menila, da divja v rudniku požar. Da bi ta požar ne uničil celega rudnika in napravil tako milijonske škode, so odredili, naj se vhod v jamo zazida in ustavi tako dotok zraka. Tako se je tudi zgodilo. Obupani sorodniki zasutih rudarjev so se morali sprijazniti s strašnim tožabjo, da ni pri eksploziji, kolikor je mogoče ugotoviti, ostal nobeden izmed rudarjev živ in to tem bolj, ker je tudi požar napotil jamo s strupenimi plini.

Sedaj, po več nego letu dni, so mogli po vseh znakih soditi, da je požar v rudniku konec in so šli na delo, da dosepejo do kraja eksplozije. Zgraditi so morali 600 m dolg rov, da so pred nekoliko dnevi dosegli to mesto. Tam so odkrili nekaj groznega. Izsušena kakor mumije so čepela trupla šestih rudarjev okrog neke mlake v večjem

prostoru premogovnika. Ker je vladala tam najbolj črna tema so se nesrečneži držali za roke, da bi, se ne izgubili drug od drugega. Na prvi pogled je postalo jasno, da so ti možje še živeli, ko so se zgoraj v posvetovalnici rudniškega ravateljstva odločili za to, da jamo zazidajo. Nesrečneži so morali živeti še dolgo potem, po vseh znakih sodeč so trpeli še deset do dvajset dni. Našli so si gasilni žep, obleke so bili odvržli, ker je vladala v jami strašna vročina. Našli so tudi dokaze, da so z dolgo železno palico, ki so jo bili privlekli iz drugega dela jame, prokušali prebiti dva do tri metre debele plast premoga. Da bi dobili več zraka v svoj grob in da bi mogli zdržati do trenutka, ko bi dospeli reševalci. Nedvomno bi jih bilo tudi mogoče rešiti, če bi šli dovolj hitro in energično na delo. Najbolj porazna pa je bila ugotovitev, da po eksploziji v jami sploh ni bil nastal požar in da se je dejstva so sedaj ovadili sodišču in neki advokat je izjavil, da hoče zastopati zahteve 25 osovrotelih otrok živo zazidanih rudarjev.

Banko je razbil

V četrte ure je zaslužil 100 tisoč šilingov

V avstrijski igralnici v Badenu ima ravnanstvo kakor po drugih znanih igralnicah navado, da pred začetkom igre določi za vsako igralno mizo določeno vsoto. Če ta znesek za izplačilo igralcem ne zadostuje, govore o razbijanju banke, posebno če mo-

rajo večji znesek izplačati enemu samemu igralcu.

V badenski igralnici doslej takšnega primera niso imeli. Toda te dni je stopil v igralnico neki preprosto oblečen, po videzu 45-letni možakar, ki ni spadal med stalne goste, in je pri nekaj mizi začel igrati. Na ta način je dobil 16.750 šilingov. Na ta način je igral dalje in je tvegal čedalje večje vsote. Po vrsti je dobil 10.000, 15.000, 20.000 šilingov. Seveda je zbudilo to med drugimi igralci takšno pozornost, da so na svojo igro kar pozabili in se zbrali okrog srečnika.

Komaj četrte ure je trajala igra in croupier te mize ni imel že nobenega denarja več, da bi izplačeval dobitke. Igralnica je prvič doživela takšno smolo. Mož je igral naprej in trajalo je spet je nekoliko minut, da je imel pravico do dviga 150.000 šilingov. Tedaj pa je nenadno spremenil svojo taktiko, začel je staviti nižje vsote in brez reda. Tudi izidi iger so postali neredni. Izgubil je večje vsote, končno pa je le prenehal s čistem dobitkom 100.000 šilingov. S tem denarjem je mož odšel, potem ko je nameščenem igralnici dal 1500 šilingov napitnine.

Krvava tragedija v zdravnikovi vili

V kraju Wilmersdorf v Nemčiji je zdravnik dr. Greis v svoj vili s strelji iz samokresa ubil svojega sodelavca dr. Schneiderja, njegovo 11 let staro hčerko in dva sinova v starosti 5 in 8 let. Greis je po tem dejanju ustrelil še samega sebe.

Smrtna kazen za trgovino z dekleti

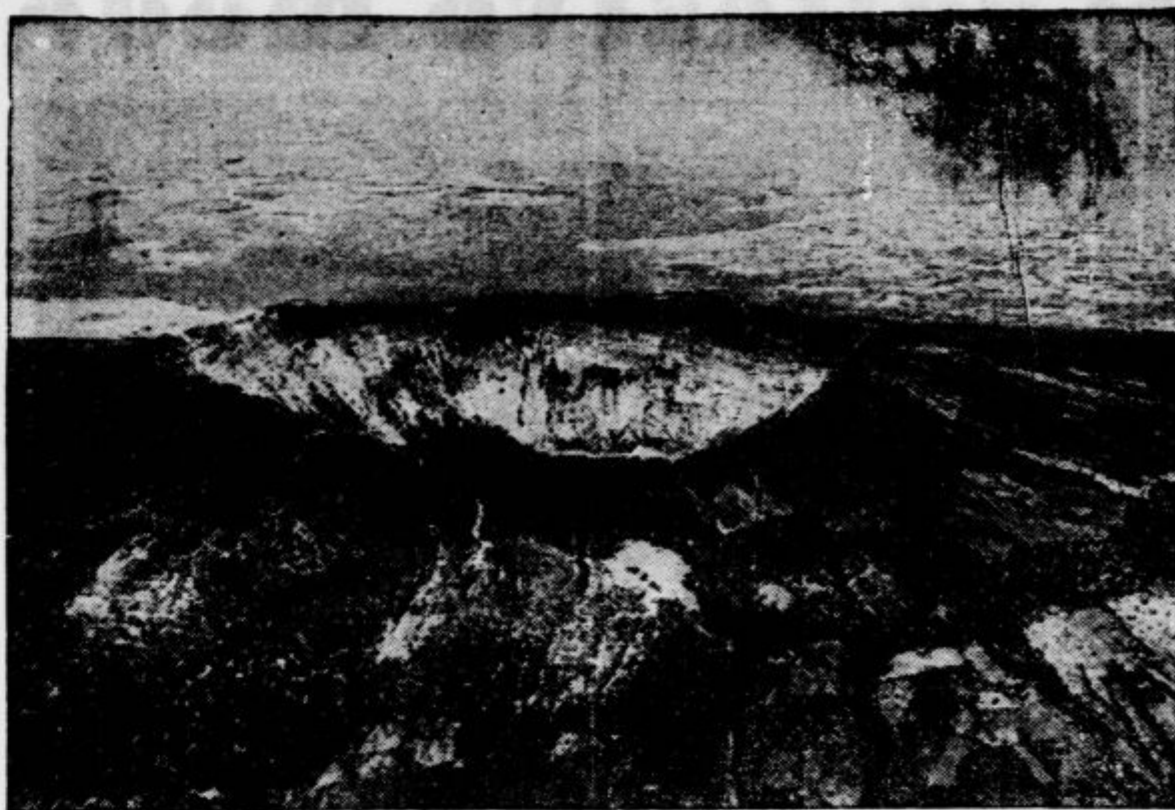
Argentinska vlada je izdala zakon, ki prepušča prostitutke na vsem njenem ozemlju. Vse javne hiše bodo zaprte, sumljivi lokali pa prijejo pod strogo nadzorstvo. Za trgovino z dekleti je argentinska vlada odredila smrtno kazen.

Kjer so razsajale naravne sile

Karta potresnega ozemlja v San Salvadorju z mestom San Vicente, ki so ga podzemeljske sile popolnoma razdejale

Zrelo ognjenika San Vicente

v republiki San Salvador, ki je začel med zadnjo potresno katastrofo nenadno bljuvati in je napravil ogromno škodo

Ljubezenska drama v letalu

Maščevana izneverjena ljubezen

Francoska javnost, ki ima posebno slabost za ljubezenske drame in drame ljubosumja, stoji ta čas pod vtisom na nov

Lallemand in Schmederjeva

način izvedene drame te vrste. Menda je res prvič, da si je ljubosumna ženska kot

prizorišče svojega dejanja izbrala letalo v polnem letu.

Na letališče v Villancourt v bližini Pariza sta prispela te dni dva sportna letalca, dama in mož, ki sta bila znana že več let kot navdušena letalca in imata skupaj dvosedežno sportno letalo. Ženska je dala aparat napolniti z bencinom za prilično 600 km vožnje. Letalo, v katero je sedel mož, spredaj, dama pa zadaj, naj bi odletelo baje na daljši večerli polet. Že nekoliko minut po startu pa so ljudje opazili, da je aeroplan pristal na neki njivi. Ko so prihiteli tja, sta oba potnika pravkar izstopila, mož pa se je po nekoliko korakih zgrudil na tla, dočim je ženska z vso naglico planila znova v aparat in odletela.

Izkazalo se je, da ima mož rano zavoljo strela v hrbtu. V bolnišnici je povedal, da je letalo spravil baš v primerno višino, ko je začutil nenadno oster udarec v hrbet in moči so ga začele zapuščati. Z veliko težavo mu je še uspelo, da je spravil letalo na tla. Ko je izstopil, je opazil, da je njegova spremljevalka odvrгла samokres. Streljala je bila nanj, a to zato, ker se ni hotel poročiti z njo. Ženska je gotovo hotela doseči, da bi letalo po strelu treščilo na tla in bi se pri tem še sama ubila.

Po ne popolnoma uspelem poskusu, da bi v letalu s strelom iz samokresa ubila svojega tovariša, Pierra Lallemanda, ker se ni hotel poročiti z njo, je junakinja te drame, ga. Schmederjeva pobegnila z letalom na Angleško in ga je tam s samomorilnim namenom pilotirala proti tlem. Letalo in pilotka sta bila nekaj poškodovana, pa ne preveč.

Potegavščina z Molnarjem

Roman, ki opisuje ljubezenske prigode mladega častnika

Svojevrstno naključje v literarnem področju imajo v Budimpešti. Neka tamkajšnja založba je izdala pred kratkim roman, ki opisuje ljubezenske zgodbe in nezdore mladega častnika in ki ga je napisal Franc Molnar. Seveda se je javnost z vneto vročino na to delo, misleč, da ga je napisal slovit dramatik. Toda že po prvih straneh je lahko vsak ugotovil, da z avtorjem nekaj ne more biti v redu.

In dejansko je ta avto. nekdo drugi, ne pa slavni Molnar. Je 28-letni mož, ki je zaposlen kot agent nekega gledališkega časopisa in se bavi poleg tega z literaturo, imenuje pa se tudi Franc Molnar. Mladi mož je izjavil, da ne misli niti od daleč na to, da bi svoja dela izdal pod psevdonimom. Njegovo ime je Franc Molnar in nihče mu ne more prepovedati, da bi svojih del ne izdal pod tem imenom...

Pred poroko holandske prestolonaslednice

Holandsko ljudstvo bo darovalo prestolonaslednici Julijani in njenemu zaročencu ob njuni poroki, kakor smo že poročali, lepo motorno jabo, razen tega je zbralo sredstva za obnovo in modernizacijo enega krila kraljevske palače v Soesdijku, kjer bo mladi par živel. Med tem so zaročenca, princa Bernarda Lippe-Biesterfeldskega uradne sprejeli v holandsko vojno mornarico in kopno vojsko. Dobil je čin mornariškega poročnika in stotnika pehote.

Neguševo srebro na dražbi

V Londonu je dal, kakor smo poročali, neguš na javni dražbi prodati svojo srebrnino. To srebro izvira po večini iz njegove bivše palače v Hararju. K dražbi je prišlo mnogo zbiralec spominkov. Dragocenejši del zaklada je dosegel deloma prav lepe izkupčke. Tako so servis 24 srebrnih krožnikov, ki so bili okrašeni z zlatniki in srebrniki iz različnih dežel in so imeli po 22 cm v premeru, prodali skupno za 507 funtov šterlingov. Skupni izkupček še ni znan.

15.000 Din za božično razglednico

Na neki londonski dražbi so prodali na roko kolirirano karto z božičnimi voščili za približno 15.000 Din. Karto je izdelal neki znani angleški slikar in je najstarejša izmed božičnih razglednic, kar jih imajo na Angleškem. Izvira iz l. 1846. in kaže veselo družino pri vnu. Na obeh straneh opozarja prejemnika s primernimi izreki na bodo gladojočih rojakov.

MEDICINSKI IZREKI

Nesporno je, da preveč čaja draži srce, pospešuje poapnjenje žil, ojačuje spleen in nadubo. (Gelineau)

Bolnik trpi za tem, kar čuti, ne za tem, za čemer bolujejo njegovi organi. (Gressmann)

Noben zdravnik, če ga pobližje pogledamo, si ne želi videti svojega prijatelja, zdravega, in noben vojak si ne želi države brez nesreče. (Filemon — 280. pred našim štetjem).

Kakor znano, je telesni ud že bolan, ko sploh opazimo, da ga imamo (August Bier)

Samo dober fiziolog more biti dober zdravnik. (Franz Hofmeister)

Zdravnik apelira v zadnji instanci na Boga, sušmar pa že v prvi instanci. Sušmar preskoči forum človeškega mišljenja in delovanja. Lenoba, hinavstvo in verska vdanost, vse to pošilja svoje prizive Bogu. (Sonderregger).

Vesten zdravnik mora natančno preiskati ne samo bolnikovo bolezen, temveč tudi njegov življenjski način in naravo njegovega telesa, preden naj si upa dati mu kakšno zdravilo. (Ciceron)

A NEKDOTA

Na Poljskem so te dni slavili 50-letnico od kar je izšla slavna Sienkiewiczova »Trilogija«. To delo je pisatelj objavil kot podlistarski roman, med drugim je hotel napraviti tako, da bi Turki na grmadi sežgali njegovega junaka Kmitica. Prejel pa je na tisoče protestnih pism. Ljudje so se zavzemali za junaka, ki je bil Poljsko sicer izdal, pa se je s svojim odkritosrčnim kesanjem priljubil spet vsem. Sienkiewicz se je moral ukloniti zahtevi občinstva in Kmitic je živel dalje.

VSAK DAN ENA

Arktična noč. Eskimo (pri odhodu svoj ženi): »Torej ženička draga, to noč bom prišel precej pozno domov, mislim, da šele v februarju ali marcju. (Muskeček)

Vojska generala Franca

Sedanj strategični položaj na Španskem dokazuje, da je general Franco izgubil svojo prvotno premoč nad vladnimi četami in da sta dosegla oba bojujoča se tabora nekega ravnovesja. Postalo je to očitno že takoj, čim se nacionalističnim četam ni posrečilo takoj v prvih navalih zasesti Madrida. Izkušnje ofenziv iz svetovne vojne, zlasti pa izkušnje iz pohodov belih armad za časa ruske državljanske vojne so svačilno znamenje, da je sedaj na kocki ves uspeh, ki se je v početku zdel že popolnoma zagotovljen, nele špankim nacionalistom, marveč tudi vsem njihovim simpatizerjem po drugih državah. Tako si je razlagati mrzlično zbiranje prostovoljcev med tujimi narodi za pomoč Francovim četam, ki so na svojih dosedanjih pohodih preko Iberskega polotoka izgubile že cvet svojih najboljših sil potrošile za ofenzivo namenjeni vojni material in z veliko uporabo zmanjšale udarno moč svojega orožja. Vojaški strokovnjaki se danes strinjajo v tem, da preživlja Francova vojska hudo krizo, ker bi drugače pač ne zastala na svojem pohodu tik pred ciljem, pred Madridom.

Hrbtenico prvotne Francove vojske so tvorile redne španske čete, ojačene s škimi Maročani in tujskimi legijami, novitelj in organizator španskih tujisk

gij je stari, enooki general Millan Astray, intimen prijatelj generala Franca. Njegova dosna roka je polkovnik Yague, čegar ime se ob besnenju bratomorne vojne večkrat imenuje. Tujске legije so sestavljene iz najemnikov vseh mogočih narodnosti. Med njimi so tudi Jugoslovani, posebno številno pa so zastopani Nemci, in to ne le iz najnovejšega časa, marveč že od prej, ko so se zatekli v legije, ker niso videli druge možnosti eksistence. Skoro tragično je, da je med njimi zlasti mnogo marksistov, ki so morali po Hitlerjevi zmagi bežati iz Nemčije, a so bili potem ob izbruhu državljanske vojne prisiljeni, da se borijo proti svojim španskim osovrotjenikom za interese španskih hitlerjevskih somišljenikov.

V sestavi španske maroške vojne tvorijo odlične oddelke tudi maroški domačini, ki služijo kot najemniki po 6 let v svojih polkih. V njihovi vrstah je tudi precejšen del domačinov iz francoskega Maroka.

Maroški domačinski polki in tujске legije so šteli ob izbruhu španske državljanske vojne okoli 30.000 mož, ki so bili vsi moderni oboroženi in opremljeni z najboljšimi tehničnimi pripomočki. Oni so tvorili jedro Francove armade, s katero se je dvignil proti madridski vladi in s katero je v začetku leta tako hitro in v velike uspehe napredoval, da elitni zbor že precej decimiran,

pa tvori večino Francove vojske že rezerv vseh vrst.

Glavna rezerva za izpolnitev izgub v teku vojnih operacij so bili za generala Franca takozvani falangisti, člani španske desničarske bojne organizacije. Njihov organizator in voditelj je bil nedavno ustreljen Jose Antonio Primo de Rivera, sin bivšega španskega diktatorja, pokojnega generala Prima de Rive. Število falangistov cenijo danes na kakih 200.000, vendar pa ne predstavljajo polnovrednih armad, ker so sestavljeni po večini iz zelo mladih fantov, ki niti duševno, niti telesno niso dorasli velikim vojnim naporom. Tudi njih izvežbanje je še, ali je vsaj do zadnjega časa bilo zelo pomanjkljivo in temu dejstvu pripisujejo vojaški strokovnjaki tudi uspeh vladnih čet pri nedavni ofenzivi proti Talaveri. Kakor je razvidno iz poročil, ki jih velikim evropskim listom pošiljajo njihovi posebni dopisniki s španskih bojišč, so sedaj vodstvo falangistov prevzeli oficirji Francove vojske, ki skušajo mlade prostovoljce izuriti po načelih modernega vojevanja.

Drugi pomožni organ Francove vojske so karlisti. Po številu so mnogo šibkejši od falangistov, vojaško pa so enako ali celo več vredni, ker so bolj čvrsto disciplinirani in bolj izvežbani. Njihova organizacija je že atara in sega nazaj v prvo polovico preteklega stoletja, ko je zbral Don Carlos, brat kralja Ferdinanda VII, okrog sebe svoje prijatelje in pristaše ter se dvignil

na bojni pohod proti kraljici Kristini. Karlisti so imeli in še vedno imajo svoje središče v mestu Pampeloni, glavnem mestu pokrajine Navare. Njihove vojaške organizacije so znane pod imenom »requetes«, njih voditelj pa je Don Manuel Falcoenda, ki ima sedaj svoj glavni stan v Burgosu. Pod njegovim poveljstvom stoji kakih 70.000 vojaško dovolj izvežbanih, ali še vedno slabo oboroženih karlistov.

Nadaljnji rezervoar za izpolnitev Francovih čet tvori »Action populaire«, bojna organizacija znanega klerikalnega politika Gila Roblesa. Ta nima lastnih oboroženih čet, nabira pa med svojimi člani prostovoljce in jih pošilja v Francove čete. Nekaj malega vojakov so poslali generalu Francu iz svojih vrst tudi monarhisti, pristaši bivšega kralja Alfonza, ki so organizirani v »Renovacione«, ki pa ne predstavljajo posebne sile.

Koliko je danes v Francovi vojski Nemcev in Italijanov, je seveda nemogoče ugotoviti. Angleški vojaški strokovnjaki so nedavno cenili Nemcev na 25.000 in Italijanov na 10.000. Čujejo pa se tudi višje ali nižje številke od teh. Baza nemških čet sta Cadiz in Vigo, italijanski oddelki pa imajo svoje oporišče na Balearskem otočju. Nemci in Italijani so tudi steber Francove tehnične vojske, zlasti njegove aviacije, ki je brez dvoma še danes mnogo močnejša od aviacije vladne vojske in prizadeva republikancem največ težkoč in največ izgub.

Kulturni pregled

Prešernov odnos do javnih vprašanj

Prejšnji teden je v »Slovenskem klubu« predaval vseuč. prof. Fr. Kidrič o Prešernovem odnosu do socialnih, političnih, verskih ter filozofskih vprašanj. Poudarjajoč pomen Prešerna kot velikega kmeta naše kulture, je dejal, da je zanimiv tudi njegov odnos do raznih življenjskih javnih vprašanj. Prešeren dela na prvi pogled vsak pesnika, ki ga spravljajo v tovrstno razpoloženje večkrat samo subjektivna erotična doživljanja, subjektivni pesimizem in subjektivno razraza navajanje z domačimi literarnimi in jezikovnimi prilikami. Njegov čas je čas boja za osvoboditev tlačenih narodov, čas politične revolucije, boj za konstitucijo, demokracijo in politično svobodo, prvih odmevov razrednih bojev med delodajalci in delavci, daljnosežnih iznajdb z lokomotivami, železnicami in plinarjami, ki so tudi na Slovenskem postajali ključne rešitve kmetijskega stanja izpod fevdalnega pritiska vedno glasnejši. Tako se vprašujemo, ali ni Prešeren družil v svojem delu tudi zanimanja za te vrese sodobnih avtorit? Kje je prišla njegova misel o avstrijski politiki, socialnih vprašanjih, slovenskem prerodu, o veri in filozofiji, in kako je gledal na revolucijo 1848?

Kot dunajski akademik, je Prešeren odklanjaj nabožno štivo, zanemarjal četno božjo zapoved in posojal prepovedane knjige svojemu gojencu Auerspergu. Drugo poročilo grofa Duškega pa pravi, da je Prešeren, ko je doktoriral živel »neoporečno moralno« ter je vedno izpovedoval načela, ki so vredna dostojnega moža. Prešeren se je torej vrnil v Ljubljano kot neborben estetski »fragajst«, ki je reagiral na evropsko in avstrijsko politiko kot pasiven demokrat, družil je s prirojenim in izrazitim socialnim čutom le rahel smisel za nova socialna vprašanja, odklanjaj dogmo in verske dožnjosti a skušal je izhajati tudi brez odločilne in resne pobude v filozofsko spekulacijo. Tudi Čop je bil neborben estetski užitek, Smole pa, ki je bil sicer v vsakem oziru radikalnejši, je bil preslabo podkovan v filozofiji.

Rahel, a nelenen odmev je našlo v Prešernovi poeziji filihelensko gibanje v naposlednem najdenem zvonu pri Navarinu. O zaštrti Prešernovi reakciji na francosko julijansko revolucijo v Parizu pa pričajo dva tedna po tistem objavljene »Liceovski strelci«. Prešeren govori tu o »političnih rajlih in tiraniji« in o »smrti, iz katere izvira prostost. Prezrl je sicer nemško-nacionalni značaj te pesmi, toda tak absolutist kot Napoleon mu je utegnil biti tudi absolutistični Karl X. Da ni sledov namigavanj na poljsko vstajo 1830 do 31. utegne biti posledica Prešernovega upoštevanja avstrijske restavracijske cenzure, čeprav je sicer občeval s Copom, ki je služil na Poljskem s poljskim emigrantom Kortkom. Prešeren se je mogel le redko sprijazniti z aktualno vsakdanjo tendenco poezije, vendar pa je gotovo, da je s poljskim vstaji iskreno simpatiziral.

Avstrijsko cenzuro, kot ustanovo politične restavracije, je Prešeren le redko napadal. V dveh sonetih, ki sta mu ostala v rokopisu, napada Kopitarja in ljubljanskega cenzorja Pauška in Stelčiča. O politiki se je Prešeren vedno zelo previdno izražal, šele življenjski neuspehi so ga stisnili revolucionarnega. O tem pričajo politična poročila, vendar pa Prešeren svojih evhodolnih nazorov ni prav nič izpustil, kadar poročilo ni vsebovalo nič neugodnega. Ob priliki je rekel: »Ko bi bilo treba imenovati tri škofo, bi jih cesar prej potrdil kot enega advokata.«

Prešernovo pojmovanje slovenskega preporoda res da ni borbeno: v slovenski družbi in v pisnih slovenskem nasledstvu je po tedanjih navadi nemško občeval, vendar je bil sam tega mnenja, da vrši sam s svojim delom najboljše preporodno poslanstvo. Slovenska besedna umetnina je sama na sebi dovolj učinkovita preporodna manifestacija. Nekač močnejši izjav je podal v Sonetnem venecu in Krstu pri Savici, kjer govori o velikem številu Slovanov, tudi Zdravica kliče po slovenski enotnosti v človeški družbi, ki se je kozmopoljsko pobratila. Vse to je zraslo pri Prešernu iz domaćih korenin in ni odmev Koljarjevih sonetov »Slavy deere«, ki jih je Prešeren spoznal šele po objavi svojih. V Koljarjevih sonetih ni videl evangelija kot v drugi liter. Glede politike pa je

vsaj dvakrat jasno izrazil geslo, da je bolje, da si Slovenec »prosti voljo« vero in postave in raje počiva v črni zemlji, kot da žive pod svetlim soncem sužnje dnovec. V Zdravici napiva narodom, ki hrepene po svobodi, v nekem pismu pa svari prijatelja Lasehana pred tiranstvom aristokratov. V pesmi »Spominu Andreja Smoleta« pravi, da tedaj na svoji poti po Evropi »Videl je nisi prostost zarjec, kar je pa pozneje zaradi cenzure spremenil v skje Bratoljubja si videl oltarje. Takih Prešernovih izjav o svobodi je res malo, vendar pa se na nobenem mestu beseda »prostost« in »tiranstvo« ne rablja banalno.

Prešernova socialna usmerjenost ima precej razlage v razmerah, da ni doraščal v mladosti, tako da bi bil mogoče opaziti vso težo, ki je tlačila v fevdalnem družabnem redu za kmeta-tlačana in da bi bila skrala njegova zavest tako sovražstvo do tega reda, kakor jo je skrala velika večina kmetijskih otrok. Doma so imeli dobro košo in kruha, ni jim manjkalo. Zato je imel le malo vzrokov, jekati kmetovski socialni motivov. Prešeren se je čutil v prvi vrsti Slovenca, ki se je ob izjavah Zoisa in frankofilskega Kurala zavedel, da je potrebna taka slovenska posvetna poezija v olikanem jeziku, da bo po nji segalo tudi nemško izobraženo slovensko meščanstvo in se zanimalo za jezik, ki ga govorila, slovenski kmet in velik del kranjske mestne služinčadi. Glavni vzrok so manjkanja socialnih motivov bo torej prejkone bojazen estetika pred vsakdanjostjo in banalnostjo.

Prešernova verska načela je policija v neki slunji 1863. leta 30. dec. ocenila kot »slaba in zaradi prevelikega racionalizma zmedena«. Verske motive in metafore uporablja v pesmi zato, ker so slovenskemu človeku bližji od antičnih. Ostal pa je »fragajst«, ki je bil pripravljen na prihodovno Ane Jelovškove od 38. leta dalje zamejaval dogmo epov in mašo tako kakor prej. Odnos do katoličanstva je bil njegov odnos do jansenizma, ki ga je mrzil. Čutil je pač versko skepsko, ni pa čutil mržnje do vere staršev in stricev duhovnikov. Bil je versko indiferenten. Bil je racionalist, ki ni vzbujal spekulativne filozofije. Vprašanje »Krstac, kjer slavi zmagu epurnaturalistični svetovni nazor, je treba spraviti v sklad s pismom Čelakovskemu tako, da je pač v tem malo ironiziral samega sebe. V obupu zaradi Copove smrti in Julijane jeze je kaj torej enovi, ki bi naj poznorila najvišjo resignacijo, da se tako odreši sam, ki je v najvišji meri resigniral. Vendar pa pesnika ne moremo deliti, spravili moramo v sklad njegovo umetniško in privatno izpoved, kajli ena izpoved mora postajati drugo.

Janzenistični struji je Prešeren priznaval prvotno njen kulturni pomen, a ko sta s Copom prišla pri cenzuri v navzkrižje z jansenisti, jima je beseda jansenist postala tudi psovka.

Ko se je vnela marčna revolucija, je bil Prešeren v Kranju advokat. Ko je zvedel za vstajo naroda, je demokrat v Prešernu vrisal. Vendar pa je skepsa pravila Prešernu, da je vse to za ljudi petdeset let prezgodaj. V svoji advokatski vlogi izpčuje vero v zmago revolucije in demokratičnih načel, napada prejšnji režim, se sklicuje na konstitucijo in porotna sodišča ter preti s krvavim obračunavanjem z ljudmi, kakor je Paik.

G. prof. je zaključil svoje predavanje, s sklepom, da je v Prešernu vedel aktualnih motivov, kakor se na prvi pogled zdi, a so zaštrli, ker se je pesnik bal vsakdanjosti. Ne moremo ga pa obsojati za enostranskega estetika in elabica. Ko je vlagal petič svojo prošnjo za advokaturu, si je upal poslati v dunajsko cenzuro revolucionarno Zdravico (1844). Aktualni problem niso šli mimo njega, čeprav se ga niso dotaknili tako, kakor bi danes marsikdo želel. Zavedati se moramo, da tudi pesnik ne more iz svoje kože in se mora pokoriti zakonom, ki mu jih piše njegova struktura s svojimi prirojenimi in privzgotenimi črtami, odmevi dedščine. Časa in okoliš. Narod mora pesniku-umetniku biti hvaležen vse, kar daje, kajli vsak njegov dar je kamenček za narodovo kulturo. A Prešeren nam je dal legitimacijo, ki ni le prva po času, ampak še vedno naša najmočnejša.

prize nekaterih iger odrediti nekaj važnih prezasedb. Tako je v petek zvečer v Wernerjev tragičnem komediji naše dobe »Na ledeni plošči« namesto obolelega Kralja vskočil Debevec. Njegova kreacija starega, nad sodobnim svetom tako grenko razočaranega profesorja Janka je dala izraza vsaj jedki težini notranje razvratnosti in jalove izgubljenosti tega navidez zbranega, a v resnici vendarle preživelega moža, ki tako po krivem proglasa svoj anatema nad vsem, kar prihaja novega na svet. Zaradi Debeveve igre je »Ledena plošča« vredna, da si jo človek vnovič ogleda. Kakor k premieri, je »Repostev« tudi na Stefanovo popoldne privabil nebroj vesele mladeži, da je bila drama nabita in žal so se mnogi morali oditi brez vstopnice. L. M.

Tudi v operi so bila prijetna presenečenja. Na žveti dan popoldne smo po doglem presledku spet čuli pod taktirko G. Nefeta »Ples v maskah«. Glavno vlogo Amelije je igrala naša priznana umetnica gđe. Olga Oljdekopova, Riharda g. Franel, Renata g. Jančko, dalje pa so nastopali še ga. Bernot-Golobova, ga. Ribčeva, g. Hvastja ter so želi za svoje lepo podane partije toplotno priznanje. Veliko je bilo zvečer zanimanje za premiero Schubertove spevoigre »Pri treh mladencih«. Kar se le redko dogaja: postaviti so morali v parter še zasilne sedeže. Nedvomno sta pripomogla mnogo k uspehu odlična umetnika ga. Jungjenčeva, ki je podala vlogo Hannerl z nje lastno ljubkostjo in fineso ter bariton g. Kolac in vlogi Schuberta. Omeniti je treba dalje mladenci go. Španov in gđe. Cankarjevo, izvrstno Gristi g. Poličeve, Schobra g. Gorskega, Tschöll g. Zupana, ki je »Tri mladence« tudi zrežiral. Tschöll-gov gđe. Strnišev, našega komika g. Bojana Pečka v izvrstni kreaciji Novotnega, vse priznanje in pohvala pa zaslužita tudi dirigent g. Vinko Šušteršič in odlični operni orkester. Izbrane Schubertove pesmi, zanimiva vsebina spevoigre, izvrstna Bertheljeva priredba, odlični interpreti vse to je pripomoglo do velikega uspeha. Na Stefanovo se je občinstvo zabavalo ob prijetnih zvokih revijalne češke opere »Pod to gorro zeleno...«, zvečer pa spet mnogi niso

zamudili »Cavallerie« in »Glumačeva«. To je bil svetel glasbeni dogodek za naše občinstvo, ki je opero napolnilo do zadnjega kotička. Predvsem velja omeniti g. Maria Šimenca, ki je podal Cania v »Glumačevi« igralsko in pevsko v vsakem pogledu odlično. Vlogo Nedde je kreirala primadonna ga. Zlata Jungjenčeva. Oba umetnika sta žela viharne aplavze, prav tako tudi dramska sopranista gđe. Olga Oljdekopova v vlogi Santuzze.

Božičnica v Ptuj

Ptuj, 26. decembra.

Redka so poročila v javnosti iz našega mesta, akoravno reagira tudi naše mesto na vse javne pojave sodobnosti in to celo velikokrat prej kakor druga večja mesta, ker ima ravno naše mesto zelo izrazito nacionalno in društveno življenje, pri čemer zavzemajo prvo mesto kulturne in socialne prireditve, ki pa ostajajo neopazene od široke javnosti.

Kakor vsako leto, zavzema tudi letos ob božičnih prireditvah prvo mesto božičnica, ki jo je priredilo Kolo jugoslovanskih sester dne 17. t. m. v mestnem gledališču za uboge šolske otroke vseh mestnih in tudi obokoliških šol. Po svojem dosedanjem že toliko let starem običaju so naše Kolašice kakor čebelnice tiho in mirno vse leto zbirale prispevek za prispevkom, da so zbrale vsoto, ki je omogočila to lepo božičnico. V prejšnjih boljših časih je znašala ta od naših vrlih Kolašic z darovi v naravi zbrana vsota 20.000 Din in čez. Kljub težki gospodarski krizi, ki jo občuti veliko težje naše po večini uradniško in stran glavnih prometnih žil ležeče mesto, pa so premagale s svojo agilnostjo vse težave in zbrale za naše razmere prav lepo vsoto 14.17 Din. Iz tega zneska so obdarovale 326 ubogih otrok z obleko, čevlji, perilom, nogavicami in povrh še z 61 pietnimi jopkami, ki so jih spletle požrtvovalne, odbojne same. Te številke že same dovolj pričajo o požrtvovalnosti naših marljivih Kolašic, pričajo pa tudi, koliko veselja in sreče so povzročile s svojimi darovi za božičnico tem najrevnejšim otrokom. V prejšnjih letih so ob tej priliki obdarovale naše Kolašice tudi po 80 najrevnejših mater, česar pa letos z ozirom na zbrano vsoto niso mogle storiti in bo to storila občina sama.

Nad vse ljubka in v srce segajoča pa je bila prireditev sama. Prvi del je bil posvečen spominu 17. decembra in božični proslavi. Deklice mestne osnovne šole so pod vodstvom učiteljice Farazinove zapele par lepih rodoljubnih in božičnih pesmi. G. C. Rakusa je bil obilo priznanja s svojimi harmonikarji. Sledile so poučne in dnevu primerne deklamacije, nad vse ljubek pa je bil nastop otroškega vrta, ko je množica angleških zapela in zarajala božično kolo okrog razsvetljenega božičnega drevesca.

Nato je sledila pod vodstvom še dr. Salamonove ob zvestem pomaganju ostalih odborov in posebno požrtvovalne istokotke dolgoletne tajnice učiteljice Kocmutove Lozke obdaritve navedene množine otrok, katerih obrabi so sijali od srečnega zadovoljstva. V imenu teh malih in njihovih staršev se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so prispevali k tako lepo uspehi božičnici, predvsem pa se zahvaljujemo odboru in vsem sestram-članicam, ki so poleg svojega dela še našle toliko požrtvovalnosti, da so z darovi razveselile toliko otrok in jim pripravile pravo božično veselje. — n.

Obrtna razstava v Kočevju

Kočevje, 26. decembra

Prva obrtna razstava v Kočevju pomeni lep organizatorski uspeh kočevskega obrtništva. Pokroviteljsko razstavo je prezel ban dravske banovine, v čigar imenu je razstavo otvoril 24. t. m. sreški načelnik v Kočevju g. Brezigar Mirko. Že pred 10. uro se začel zbirati kočevski obrtniki — razstavljalci, ki so v teku enega dneva preuredili spodnje prostore kočevske gimnazije, kjer se razstava vrši, in smotreno razstavili svoje izdelke. V zgornjih gimnazijskih prostorih so se med tem zbrali funkcionarji pripravljalnega odbora in zastopniki kočevskega javnega življenja, med drugim sreški načelnik g. M. Brezigar s komisarjem g. Jarcem. Župan mestne občine Kočevje g. notar Anton Lovšin, gimnazijski direktor g. Anton Burger, dekan in častni kanonik g. Ferdinand Erker z zastopniki duhovščine, banški svetnik g. dr. Ivan Saonice ter še številni zastopniki vseh uradov, ki so bili zastopani korporativno ob otvoritvi prve obrtne razstave. Zastopniki se v imenu prirediteljev pozdravili predsednik odbora tiskarinar Josip Pavliček, ki je orisal motive in namen razstave, ki jo z velikimi žrtvami prireja kočevski obrtniki in končno naprosil g. Sreškega načelnika, da razstavo v imenu pokroviteljskega odbora, ki se nahaja v tožkem gospodarskem položaju, želel je razstavi obilo uspeha tudi v materialnem oziru, da bi namreč vzbudila večje zanimanje za obrtne izdelke, s čimer bi bilo v precejšnji meri pomagano temu ozemlju. Vzpodbujal je obrtnike, naj vztrajajo na žveti dan pri in institucije razstave ohranijo, saj se obrtne razstave povsod bobro obnese in rode skozi in skozi pozitivne rezultate. S to željo je razstavo proglasil za otvorjeno.

Nato so si zbirali zastopniki ogledali razstavo. Medtem pa je prišel iz Ljubljane tudi zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, podpredsednik g. Ivan Rehek, ki se je z velikim zanimanjem razstavo ogledal in se v razgovoru tudi točno informiral o stanju in težnjah tukajšnjega obrtništva. Razstavo samo so organizirali tukajšnji obrtniki in težnjah tukajšnjega obrtništva. Da obiskovalci prav lahko dobijo sodbno o kvaliteti in kvantiteti našega obrtništva, največjo pozornost vzbujajo pohvalno, ki se nameršeno po več sohai Slikarske izdelke razstavlja predvsem slikarja Fabjan Anton in Smole Franjo, ki je naredil tudi osnutek plakata za razstavo. Zelo dobro je zastopala oblačilna stroka, ki dokazuje, da so izdelki tudi glede elegancije vsaj enakovredni industrijskim izdelkom. Zelo lepo damsko in moško perilo je razstavila šivilja Šoškova. Pa tudi kleparji so pokazali mnogo kvaliteten izdelkov. Da ne manjkajo na razstavi kolarski izdelki, le razumljivo, saj uživajo kočevski kolarji dober slovo; najvišje se je povzpela pač g. Ivan Mandel, ki je razstavljal svoje izdelke že na mednarodnih razstavah in v ostr konkurenci prejel za-

COTY

IMA VELIK DELEŽ PRI STVARJANJU MODERNE LEPOTE.

Njegovi pudri nežnih nian, diskretnega vonja, harmonirajo z vsako poltjo, ker ji dajo edinstven ton, svežino in baržunast izgled, kar je navadno odlika mladosti.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug, Zagreb.

vidna priznanja n. pr. na veliki mednarodni razstavi v Rimu veljiko zlato kolajno in križec. Pa tudi v domovini je zaslovel po svoji izdelavi smuč, ki jih tudi sedaj razstavlja. Prav okusno so aranžirali razstavo svojih izdelkov tukajšnji peki. Pa tudi fotografirala obrt je zastopana z lepimi izdelki. Poseben prostor zavzemajo izdelki, izdelani v tukajšnjem zavodu za slepe. Zastopane so pa tudi druge stroke.

Posebno pozornost vzbujajo še risarski izdelki učenec obrtne šole, kar priča v resnem prizadevanju vzgojiti dober obrtni naraščaj, ki bo z zadostno vsestransko pripravo mogoč nadaljevati in se izpopolniti delo svojih mojstrov, ki bijejo težak boj za obelane posebno v današnjih gospodarsko tako slabih časih. Razstava je svoj namen v polni meri dosegla, prave uspehe bo pa pokazala šele v daljši dobi, zaradi česar je treba to institucijo ohraniti, pa naj grozi Kočevju kakršnakoli demontacija.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— Koncertna prireditev Glasbene šole v prid P. R. k. je privabila v nedeljo kljub drugim prireditvam ob istem času mnogo glasbo ljubečega občinstva in mladine, ki je z velikim zanimanjem gledala izvajanju pestrega sporeda ter izrazila svoje zadovoljstvo po vsaki točki z dolgotrajnim ploskanjem. To naj bo vsem gojencem Glasbene šole dokaz, posebno pa gospej N. Fakinovi, ki je vso prireditev vodila sama, da so rešili vsi svojo nalogo kar najbolje. Gojenec Kumer, ki prednjači med goslači na Glasbeni šoli, je spet dokazal s svojim nastopom, da gre njegovo stremljenje na tej poti vedno višje. Vse lo presenečenje smo doživeli pri nastupu novo ustanovljenega godalnega kvarteta, ki ga tvorijo gojenci (Kumer, Dolar, Savnik in Debevec), kateri nam je pokazal Haydnov kvartet dokaj homogeno in zvočno. Orkester je odigral pod vodstvom gospe Fakinove vse točke z velikim navdušenjem, ki je bil prav posebno pri izvajanju suite modernih plesov, zaslužno oboževanje. Prvič se nam je tudi polnoštevilno predstavil zbor klavirskih harmonikarjev (20 po številu) in skladno igral več narodnih pesmic posamezno ter skupno z mladinskim pevskim zborom. Kot solist na klavirski harmoniki se je posebno odlikoval gojenec Zacharias, ki že zdaj kar mojstrsko obvlada instrument. Občinstvo je vse nagradilo z zadovoljnim dolgotrajnim odobravanjem, kar naj jim služi v spodbudo za nadaljnje vztrajno delo. Gospa Fakinova je prejela za vso ljubezen in trud, ki ju je položila v to delo, dva velika šopka krasnih nageljniov. Čestitamo! — Vse priznanje pa tudi predsedniku Gl. šole, g. direktorju Dolarju, saj on kljub težavnim časom očetovsko vodi ta kulturni institut, ki ki vidno rase od nastopa do nastopa in ki je mestu Kranju lahko v pravi ponos.

DOMZALE. Državna narodna šola in občinski odbor RK v Domžalah sta priredila božičnico. Obdarovanih je bilo 97 otrok z vrednostjo okrog 4500 Din. K obdaritvi so prispevali vsi tukajšnji eloji, zadruge in društva. Ivdra Baia, pa je napravila 10 odstotni povpd pri nakupu obutve. Najizdatnejšo podporo je nakazala kr. banska uprava. Zato se upraviteljstvo dr. narodne šole v Domžalah v imenu obdarovane siromašne šolske mladine najtopleje zahvaljuje vsem darovalcem in dobrotnikom.

KOČEVSKA REKA. V novembru se je ustanovila pri nas podružnica CMD, ki šteje zdaj že okrog 50 članov. Četudi na tem koncu slovenske zemlje doslej ni bila organizirana CMD, je vseeno vsako leto obdarovala za božič siromašne slovenske šolarje. Letos je osrednja CMD v Ljubljani poslala novo ustanovljeni podružnici še posebno obilna darila v blagu, obutvi, zvezbeni in denarju. Tako je mogla podružnica pripraviti v nedeljo 20. in ponedeljek 21. t. m. lepe božičnice v narodnih šolah v Kočevski Reki, Gotenici, Borovcu, Brigi in Štalcerjih. Skupno je bilo obdarovanih nad 200 slovenskih šolarjev. Na prireditvah so slovenski učitelji in funkcionarji CMD razložili tudi pomen naše šolske družbe za te kraje naše domovine. Hvaležni so se vračali obdarovani domov z zavestjo, da so Slovenci in Slovenke in da to tudi osta-

nejo. Tudi navzočni starši so bili spriči tako idatnega obdarovanj ganjeni in so izražali zahvalo vodstvu CMD. Za božič je obdarovala po dva najsiromašnejša šolarja na vseh šolah tudi banska uprava. Obdarovanci so prejeli te darove na božičnicah CMD.

LITIJA. Sreski odbor društva Rdečega križa v Litiji je razdelil med občinske reveže občine Litije za 200 Din raznih živil, namesto venca za umrlo zaslužno odborico go Terezijo Svetlevo.

MOKRONOG. Na državni praznik je po lepo uspeji akademiji Sokola nabral zastopnik Philipsovih radijskih aparatov g. Križ Franc med gosti gostilne g. Ivana Deva za Sokolski dom v Mokronogu lepo vsoto 500 Din. Najlepša hvala!

SLABOTNIM

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresije, nespečnost, prerana osiarsost, živčna preutrujenost — vidite na čem trpe dane mnogil Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz žlez zmožne in zdrave živati »KALEFLUID«. Ko preide v organizem in uravnava živčni sistem tako da postane človek zopet močan in »posoben za delo in borbo za svoj obžanek« Brezplačna detajlna literatura, zahtevajte: Beograd Masarjkova 9. Miluš Marković. — »Kalefluid« ee prodaja v lekarnah. S br 10537/33

ZALOŽBA „HRAM“

izdaja vsako leto v svojem programu pet knjig najlepše vsebine. V letošnjem programu izidejo sledeča dela:

Miško Kranjec: Zalesje se prebuja — izvorno delo.
Nikolaj Gogolj: Mrtve duše — v prevodu Jožeta Vidmarja.
M. Andersen Nexoe: Sirota Stina — I. in II. del v prevodu Frana Albrechta.
Klaus Mann: Symphonie Pathétique — v prevodu Vladimirja Levstika.
Knjige se lahko plačujejo v 12. mesečnih obrokih v celo platno vezane po Din 25.— ali v polusne vezane po Din 33.—. Naročajo se pri upravi založbe »HRAM«, Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Ne samo čaj...

Naš čaj

je najboljša domača zeliščna krepliva pijača. NAG CAJ dobite v špec. trgovinah.

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Najslajša in najboljša
krepliva pijača je
BERMET — VINO,
črtna iz Fruške gore,
Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora.

GLASBILA

Schneider priznana so od umetnikov

kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša KRALJEVI DVOJNI DOBAVITELJ NAJVEČJA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA

F. SCHNEIDER

IZDELAVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRILEKLIN

ZAGREB, Nikolićeva ul. 10/6

Voline... od Din 77. — razporeženo
Kitare... • 448. —
Mandoline... • 98. —
Harmonike... • 75. —

Havajske kitare, kromatone, harmonike, trube, saksofoni in t. d. nojeenje.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI POLICNI GENIK

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

»Slučaj postaja čedalje brezupnejši,« je rekel; »tisk je doslej po zaslugi višjega nadzornika Robina sicer še precej obziren, a če se nam v nekaj dneh ne posreči, da razjasnimo vso stvar, bo znova završalo, in škandal bo tu.«

»Seveda,« je pritrdil Mackenzie, »to pot imamo res nenavadno smolo, tem bolj, ker še ni nastopilo nobeno tistih srečnih naključij, ki se mora dandanes vsak uspešen policist zanašati nanje.«

»Zadeva postaja vsak dan bolj zamotana,« je menil nadzornik Barton, »kajti dogodki prehitujejo drug drugega. Preden utegnemo eno reč do dobrega obdelati, se zgodi v zvezi z njo nov zločin. Temne sile, ki delajo proti nam, so se včasih zagnale. Od sobote na nedeljo so umorili dr. Taylorja. V terek zvečer so obstrleli Stona in ga odvlekli, potem ko so bili pobili Robina in zanesli požar. Obenem so uprizorili v Wembley vlogi in celo majhno bitko. V terek se vlogi ponovi, in stvar stane našega vrlega tovariša Kenta življenja. Isto noč ukradejo truplo ustreljenega zločinca. V četrtek se sumljivemu možu, ki se je v

noči umora potikal okoli Porters Halla, posreči, da s pomočjo neznanih ljudi uide aretaciji. Hkratu zgine gospodična Adlerkreuzova, da ni po nji ne duha ne sluha. Danes je petek, vemo pa prav toliko kakor minulo nedeljo. O storilcih ni nobene sledi. Sherlock Holmes bi sedel za mizo in izračunal krivca, tako kakor kdo drug izdira kvadratne korene. Seveda je pa živ Sherlock Holmes samo v domišljiji in mimo tega še ob času, ko so zločinci le malokdaj streljali na policijo in so bili mimo tega zelo nerodni, največkrat osamljeni začelniki. Dandanes bi imel težje delo, ko je podzemlje razred zase, ki je skoraj enako dobro organiziran kakor redarstvo in se glave, ki ga vodi, kar se tiče prebrisanosti, zmerom lahko kosajo z našimi v Scotland Yardu. S tem pa ne mislim reči, da bi bil način Sherlocka Holmesa že popolnoma zastarel. So časih primeri, ki jih ves prevečan redarstveni stroj s svojimi tehničnimi in kemičnimi pridobitvami, policijskimi četami, oklopnimi vozovi, sodelovanjem tiska in občinstva, vlepoteznimi racijami in mrežo zapornikov ne more razplesti. Za tak primer gre tudi zdaj. Kaj nam pomagajo naši kemični laboratoriji in bombe s solzivim plinom, dokler ne vemo, kako je prišel morilec iz sobe. Ali smemo kogar koli prijeti zaradi umora dr. Taylorja, če mu ne moremo dokazati, da je po zločinu zapustil sobo? Ako primamo koga in ga osumimo, da je morilec, mu je treba samo reči: »Če sem morilec in nisem mogel izgniti iz sobe ne skozi vrata ne skozi okno ne skozi kak tajni izhod, moram biti logično še v nji. Ker

nisem v nji, tudi ne morem biti morilec.« Pa ga moramo spet spustiti. Tu je trn v peti! V sobi umora ni bilo nikoli nobene skrine naprave, ki bi omogočila, da odpreš vrata ali okno in jih potem od zunaj spet zapreš. Porters Hall je trdna, a novejša stavba, in po naših vestnih preiskavah ne more biti dvoma o tem, da so bila vrata neoporečno od znotraj zaklenjena, okna zapahnjena in da tudi drugače ni bilo moči zapustiti sobe. Teoretično. Praktično je pa morilec vendarle nekam izginil. Izključeno je, da bi si bil na primer dr. Taylor sam z žejžjem razbil glavo. Udarce je zadala druga, moška oseba, s strašno močjo. Gospod Tree je ležal v sosednji sobi v svoji krsti in je bil mrtev. Neoporečne priče pravijo, da je ležal lastnik Porters Halla res v krsti, in prav tako je tudi dr. Wood pri ogledu potrdil, da je mrtlič resnično mrtev. Kam je torej izginil morilec, ko si je v kopalnici opral krvave sledove, se vrnil v sobo svojega dejanja in od znotraj dvakrat zaklenil vrata? To je vprašanje, ki ga ni moči rešiti z največpoteznimi racionalnimi policijskimi metodami, ampak samo z drobnim duševnim delom.

Predsednik mi je povelil slučaj z vsemi pooblastili. Vendar sem sklenil, da se le v skrajni stiski poslužim velikega aparata. Višji nadzornik Robin bo tako in tako spravil ves Scotland Yard na noge, in za nas bi bilo nesmiselno, če bi mu kvartil posel. Naša naloga bodi, da doženemo, kako je prišel morilec iz sobe, kaj je mislil Stone s cikloido, ali obstoji druga oporoka, ki je govoril o

nji, in če obstoji, kje je shranjena, ter končno, kaj so iskali v vili umorjenega dr. Taylorja. Ako se nam posreči razbistriti eno teh točk, tedaj stavim, da bomo kmalu našli tudi ostale člene verige. Prvi dve točki sta vsekakor najvažnejši, a tudi najtežje rešljivi, ker nismo našli še ničesar takega, kar bi dopuščalo kakršne koli kombinacije zastran tega. Zastran tretje točke bo morda lažje sklepati, ker smo Stona poznali in se po tem takem lahko zamislimo v njegov položaj. Recimo, da tista druga oporoka res obstoji in da jo je hranil služabnik. Če bi bil imel takrat proste roke, kakor jih imam danes, bi bil slugo prisilil, da bi pokazal barvo ali pa izročil oporoko.

»Pravilno,« je seržant Mackenzie prekinil predstojnikova izvajanja. »Pod Maxwellom in Fitznerjem se je dogajala napaka za napako.«

»Mar mislite,« se je zdaj Cock obrnil k nadzorniku Bartonu, »da sta bila drzna vloga v vilo umorjenega dr. Taylorja namenjena oporoki?«

»Premišljeval sem o tem,« je odvrnil Barton, »in ne zdi se mi popolnoma nemogoče; vendar pustim to domnevo za zdaj v nemar, da ne zaidem na krivo pot. Če pri prvem zaslišanju je sluga izpovedal, da more pripraviti listino šele za mrtličko obravnavo, ki je bila v sredo. Recimo, da je govoril resnico. V tem primeru si ne bomo belili glave z vprašanjem, kakšni vzroki so ga silili, da nam ni hotel takoj pokazati oporoke. Silili, pravim, ker bi mu bilo v vsakem oziru koristilo, če bi bil predal listino policiji, česar pa najbrže iz kakšnega posebnega razloga ni mogel storiti.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Za vodstvo

in priročajno poučevanje
iščem sposobno osebo za
Jugoslavijo. ki vladi
Din 3000.—, v sili
Prednost krojači informacije
daje Korošice Maribor,
Vokmerjeva 7 32361-1

Stafirarico

za šivanje moških klobukov,
sprejemam. Rodolfa
Pajk, klobučar, Sv. Petra
38 32353-1

Kuharico

ki je pripravljena vršiti
tudi druga dela, sili
sprejemam. Ponudbe s sili
poslati na Kukuljevo,
Vidovec kod Varadina.
32352-1

Potniki

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Mestnega

zastopnika
prvo vrstnega za mesto
Ljubljano, ki je zelo dobro
veden pr. grozljivih in de-
taličnih zločinov in te-
stih stroke, sprejemam. V po-
stev prilagajam samo resne
osebe. Naslov v vsaki posl.
Jutra 32354-5

Čajenc (ke)

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Vajenko

bedne članosti sprejme
večja turgovina s ševlji.
Prednost znanje nemščine.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Mesečne plače«. 32344-4

Prodani

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Parketno voščilo

odprto, dobro in poceni
nudi Oroslav Dolenc, —
Ljubljana, Wolfova ul. 10.
278-6

Starinske predmete

kakor tudi dobro ohranjen
in primerni ki jih želite
prodati vzame v komisij
sko prodaje ali kupi pri
Makledonec, Ljubljana, Ko-
lovrska 30 307-6

Autoličile!

Sestavni in celoviti in
Darin enaki za avtomobile
in kolesa dobite dno le
pri teriki R. Hafner,
Ljubljana, Celovška c. 61.
32394-6

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

104

Vrli prodajalec koles je običajl z no-
go pod preprogo, se spotaknil in stolil
v prazno. »Na pomoč na pomoč!« je
zokričal, toda zaman: zgubil je ravno-
težje in zlete! nizdol, kako: da bi se
potaval za olimpijsko mojstrstvo v ska-
kanju na glavo.

Tehnice

avtomatska, ugodno pro-
daja. Interesenti pišite: L.
Dolenc, Glince 49, Ljub-
ljana. 32377-6

Briljantne uhane,

postane, in belo listico pro-
daja. Naslov v vsaki posl.
Jutra. 32361-6

Knjige

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Slovenske romane

postavi, drame in povesti
iz predvojnega doba ku-
pi. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Pred-
vojno«. 32223-8

Glasbila

prvo vrstnega z večletno
garancijo, harmonije za
pevska društva, sole or-
kestre. Dobavja tvornica
ga-ovirjev Ivan Ka-
cun. Domžale. Zastav-
je ceniki. Popravila u-
gašenju najceneje. Na-
ročila Ljubljana. Ko-
menskega ulica 26-11.
32292-26

Avto, moto

Ford avto
dobro ohranjen, dvosedni
prodaja proti vložni knji-
žici Kmetijske hranilnice
Ljubljani. Pojavila, Den-
st Leopold Smekolj, Lj.
Celovška c. 32 32382-10

Pridelki

Kislo zelje, repo
v sili, varno, prvo vrstno po
brezkonkurenčni cen. vsa
ko mnovino, dobavljam —
Ivan Ljubljana, Sv. Pe-
ta c. 81 tel. 3539 324-33

Kapital

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Hranilne vloge

Nakup in prodaja
vam izposljuje najugodnejše
Al Planinšek
Ljubljana.
Beethovnova ul. 141.
Telefon 35-10 301-16

Kmečko zaščito

vse pose informacije,
obračune in revizije za
upnike in dožnik-
znitbo dolgov
vam strokovno zadovo-
ljivo uredi Komercijal-
na banka
Ljube Zajc
Ljubljana, Gledalska
ul. 7 (za odgovor pri-
ložite znamke Din 5.—)
305-16

Družabnika(-co)

s kapitalom od 100.000 do
300.000 Din sprejme novo
zelo rentabilno podjetje.
Cenene ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Visoki
rentabilnost«. 32358-16

IVRDKA

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA, javlja, da
ima le 10 kraljice v zbir-
ni zbirki.
HRANILNE KNJIZICE
Mestne hranilnice iz Ljub-
ljane naročnice 149-16

Dragocenosti

»SAKOVSTVO«
odprto in varno, prvo vrstno
posredovanje.
CERNE juvelij
zabijana Wolfova ulica 2-26

Lokali

Lokal
v mestu s kletnim pro-
storom, pripravljen za vsa-
ko obrt takoj oddam. Na-
slov v vsaki posl. Jutra.
32358-29

Posest

1-nadstropno hišo
novo, krasno, z dobro up-
lano trgovino, gostino in
trifiko, gospodarskim po-
stojem, skladiščem, veli-
kim vrtom in nivo, na
nabojni točki z veliko u-
kolico v lepem kraju, zelo
ugodno za letovišče in le-
no trgovino, prodaja raz-
selitve. Potreben kapital c.
200.000 Din. Resni Refek-
tant dobi naslov v me-
poslovalnicah Jutra 30914-20

V Brežicah

in okolici so na prodaj nise-
stavbišča v enogradi in za
okrožni gozdove ter za
dovozni del Attemovega
vlevozave Vprašati in-
Miklav O. Brežice 307-20

Stanovanje

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Stanovanje 3 sob

krasno, solončno, komfort-
no, kopalnica, v strogo in-
centru, oddam takoj ali
pozneje. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Modre no-
ve«. 30540-21

4-sobno stanovanje

udobno, s kopalnico, od-
dam — Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Bežigrad-
sko«. Ugodno za stravnika ali
slično. 31644-3

3-sobno stanovanje

mirno, takoj oddam. Po-
nužbe na ogl. odd. Jutra
pod »Skoro centere«. 30545-31

Dvosob. stanovanje

s pritlikami oddam takoj
ali za januar. Alajeva c.
6. Siska. 32363-20

Velik vogalni lokal

takoj oddam v mestu. Na-
polnoven trg T.I.I. levo. 32350-21

Štirisob. stanovanje

celo 1. nadstropje ugodno
oddam. Informacije daje
Stara Stari trg 28-III 32350-21

Sobo odda

za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Lepo zračno sobo

v središču mesta oddam
sol dnevno gospodu, po
možnosti, uradniku. Naslov
v vsaki poslovalnicah Jutra.
32192-23

Gospoda

sprejemam na stanovanje
kot sostanovnika. Poizve
se Rimske ceste št. 1, v
pekarni. 32358-23

Opremljeno sobo

markot solončno s poseb.
vhodom oddam v pritličju
s 1. januarjem. Rož. dol.
c. IV. št. 23. 32355-23

Razno

vsaka beseda 50 ur
javak 100 ur za sifro ali
tajanje naslova 5 Din
32358-19 Din

Informacije

Beseda 1 Din Javak 3 Din
za sifro ali tajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Preklie!

Podpisana Dobnikar Dora,
posetnica v Dravljah pre-
klicem, kar sem s g.
Oncem Vinko pečarju in
zob 27 slabega govora, da
in se zahvaljujem da je
odstopil od tožbe. 32356-31

Dvignite dospele

ponudbe:
August 35 vs. gotovina.
Anita, Bančni uradnik Be-
la Križančeva. Boleznice
Bolsa eks-terica. Brez kon-
kurence. Čisto in postena.
Center Drama. Dobi le-
lucve. Dm srebe. Din 400.
Fina obrt Fina hiša. Goto-
vina 50.000. Hiter zaslu-
šek. Inkasent Jelen Kjer-
sofi. Kvarovalec. Leta
harmonija Lovec Lep dom
19. Moderne Motor. Novo
življenje. Notranisko. Nem-
sko govoreča. Osamljen.
Ožetnik. Prometna točka
197. Prihajašča. 20. Pod-
ka ugodna. Poljka. Risar
9-7. Sestre. Stalen Sol-
den. Samostojna. Služba
na delu. amostojna. 34.
Sialno mesto. Solončno. 19.
govore. In Stajerske. Točen
plačnik. Tisoč. Ugodna pri-
lika. Ugodni prodaj. Vi-
soka rentabilnost. Vilo.
Wintermarchen. Vse na
drobno. Vagon franco. St.
Vila Ljubljana. Zasluslek
150.250. Začetnica. Zastop-
stva za Vainovine. 191.
192. 2002. 500. 3202.

Med mestom

in deželo

posreduje Jutrov
mali oglašnik

MODERNA KOZMETIKA,

SPLIT

Stevilne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

SMRT PLESAVOSTI

PRED UPORABO PO UPORABO
ZAKAJ DA BI BILI PLESASTI? —
TAKOJ uporabite lepo DISECO spe-
cijelno KOZMETIČNO tekočino »MORA-
NA«. VSAKOMUR brez razlike JE
POTREBNA, ZMESTA izgine PRILJAJ,
EKCEMI itd. Krepi lasišče. IN TAKOJ
ustavi IZPADANJE, a lasje porastejo na
»LESAVEM MESTU».

Cena steklenici Din 40, poštnina Din 7

MODERNA KOZMETIKA,

SPLIT

Stevilne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

TRIBUNA» F. EITJEL, LJUBLJANA,

Podružnica: Maribor Aleksandrova cesta 26

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod

Avgust Juvanc,

dne 26. t. m. preminul.

Zasluznemu uradniku ohranimo trajan spomin.

RIBNICA, dne 26. decembra 1936.

NACELSTVO.

POSLOJENICA R. Z. Z. O. Z. V RIBNICI

zalostno vest, da je njen prokurist, gospod</